

DEN NORSKE KIRKE

Bergen kirkelige fellesråd

Møteinnkalling

BERGEN KIRKELIGE FELLESRÅD

Møtedato: 25.04.2018	Møtenr: 02/18	Utsendt dato: 17.04.18	Utsendt fra: Kirkevergen
--------------------------------	-------------------------	----------------------------------	------------------------------------

Møtedag: Onsdag
Kl: 1830 - 2100
Møtested: Kirkevergens kontor, møterom FFO, Aasegården

Forfall bes meldt: Bergen kirkelige fellesråd v/Siri Hoff Austgulen tlf: 55 59 32 09 eller e-post sa267@kirken.no

Spørsmål og saker som ønskes tatt opp i tillegg til oppsatt saksliste, meldes til Arne Tveit: at295@kirken.no innen 24.04.18

Medlemmer som har forfall må selv varsle varamedlem.
Varamedlemmer møter kun etter særskilt innkalling.

Bergen kirkelige fellesråd

Lars Kristian Stendahl Gjervik
leder

Asbjørn Vilkenen
kirkeverge

Vedlegg:

Sak nr.	Sakstittel
14/18	Godkjenning av innkalling og saksliste til møte
15/18	Godkjenning av møtebok
16/18	BKF - Årsmelding 2017
17/18	Bergen kirkelige fellestråd - Budsjettsøknad til Bergen kommune 2019 og økonomiplan 2019 - 2022
18/18	Bergen kirkelige fellestråd - Godkjenning av årsregnskap 2017 med revisjonsberetning og kontrollutvalgets uttalelse
19/18	Bergen kirkelige fellestråd - Tilsagnsbrev fra Bergen kommune - Budsjett 2018
20/18	Bergen kirkelige fellestråd - Økonomirapport pr 28.02.2018
21/18	Bergen kirkelige fellestråd - fremtidige orgelinvesteringer
22/18	Birkeland kirke - tilbygg - ny søknad
23/18	BKF - Årsmelding for kontrollutvalget i BKF for 2017
24/18	BKF - Innstilling - Ny konkurranse på revisjonstjenester for Bergen kirkelige fellestråd - Valg av revisor
25/18	BKF - Møteprotokoll i kontrollutvalget etter møte 09.04.2018
26/18	BKF - Møteprotokoll i kontrollutvalget etter møte 13.03.2018
27/18	Referat og orienteringssaker

DEN NORSKE KIRKE

Bergen kirkelige fellesråd

BERGEN KIRKELIGE FELLESRÅD

Godkjenning av innkalling og saksliste til møte

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
14/18	Bergen kirkelige fellesråd	25.04.2018

Saksansv : Siri Hoff Austgulen

Arkiv: Arkivsaknr: 18/109

Saksbeh.: Siri Hoff Austgulen

Bakgrunn:

Godkjenning av innkalling og saksliste til møte i BKF 25.04.18

Kirkevergens forslag til vedtak:

Innkalling godkjennes

Saksliste godkjennes slik den foreligger

KIRKEVERGEN I BERGEN 17.04.2018

Asbjørn Vilkenen
kirkeverge

Siri Hoff Austgulen
arkivar

000003

DEN NORSKE KIRKE

Bergen kirkelige fellesråd

BERGEN KIRKELIGE FELLESRÅD

Godkjenning av møtebok

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
15/18	Bergen kirkelige fellesråd	25.04.2018

Saksansv : Siri Hoff Austgulen

Arkiv: Arkivsaknr: 18/109

Saksbeh.: Siri Hoff Austgulen

Bakgrunn:

Det er ikke kommet merknad til møtebok i BKF 15.02.18 - møte nr 01/18

Kirkevergens forslag til vedtak:

Møteboken godkjennes som den foreligger

KIRKEVERGEN I BERGEN 17.04.2018

Asbjørn Vilkenen
kirkeverge

Siri Hoff Austgulen
arkivar

Vedlegg:

Dok.dato Tittel

19.02.2018 BKF 15.02.2018 - Møte 01/2018 - Møteprotokoll

000004

MØTEPROTOKOLL
BERGEN KIRKELIGE FELLESRÅD
BERGEN KIRKELIGE FELLESRÅD

MØTE NR. 01/2018

Møtedato: 15.02.2018 **Møtetid:** Kl. 1830 - 2100
Møtested: Kirkevergens kontor, møterom FFO, Aasegården **Saksnr.:** 01/18 – 13/18

Tilstede:

Asbjørn Valen (Skjold)	Lars Kristian Stendahl Gjervik (Olsvik)
Audun Magne Stølås (Arna)	Nils Gunnar Toppe (Salhus)
Bente Krokeide (Loddefjord)	Per Kristian Erdal (Storetveit)
Bjarte Flaten (Åsane)	Ragnvald Jakobsen (Løvstakksiden)
Bjørn Norstrand (Biskopshavn)	Rune Kroken (Fana)
Håvard G. Frøysa (Fyllingsdalen)	Thor Kalland (Ytre Arna)
Jan Otto Myrseth (geistl. repr)	Tor Nordeide (Sælen)
Jarle Sørås (Bergen kommune)	Øivin Christiansen (Bønes)
Jorid Laura Vingen Endal (Sandviken)	Hilde Eldevik Rusaas (Landås)
Karl Johan Hallaråker (Nygård)	

Vara:

Astrid Helen Olafsdottir (Eidsvåg)
Lin Elisabeth Krantz (Laksevåg)

Meldt forfall:

Christian Nettet (Bergen domkirke)
Heidi Iren Saure (Laksevåg)
Janne Stølsbotn (Birkeland)
Lene H. Skårvik (Fridalen)
Lodve Gidske (Søreide)
Petter Bjerksund (Eidsvåg)
Signe Sandberg (Årstad)

Det møtte 19 representanter og 2 vararepresentanter, til sammen 21 representanter

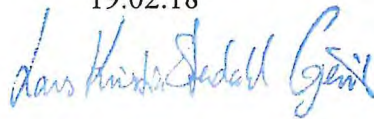
Fra administrasjonen:

Arne Tveit, kirkebyggsjef
Asbjørn Vilkenen, kirkeverge
Berit Bakke, personalsjef
Jønsson, Anne Bjordal, leder gravplassmyndigheten
Mette Rogstad Heimli, økonomisjef
Tove Margrete Nordmark, sjef menighetsavdeling
Karoline Rossgård Salhus, kommunikasjonsrådgiver

Møteleder: Lars Kristian Stendahl Gjervik

Bergen kirkelige fellesråd

19.02.18

Lars Kristian Stendahl Gjervik
Leder

Asbjørn Vilkenen
kirkeverge

Saksliste

Sak nr.	Sakstittel
01/18	Godkjenning av innkalling og saksliste til møte
02/18	Godkjenning av møtebok
03/18	BKF - Verdi- og måldokument 2018-19
04/18	Bergen kirkelige fellesråd - Kirkepartner AS - Aksjekjøp og ansvarlig lån
05/18	Bergen kirkelige fellesråd - Økonomireglement
06/18	Bergen kirkelige fellesråd - Revidert budsjett 2017, desember - administrativ revisjon 30.12.2017 etter fullmakt
07/18	Bergen kirkelige fellesråd - Årsregnskap 2017
08/18	Svar på høring på Bergen kommunes gravferdsplan. Verdig gravferd for alle.
09/18	Fyllingsdalen gravplass - Navnet minnelund - Minnesmerke - Godkjenning
10/18	Storetveit kirkegård - Navnet minnelund - Endelig godkjennelse
11/18	Innspill fra Bergen kirkelige fellesråd til kommunens kulturarenaplan 2019-2028
12/18	Referat og orienteringssaker
13/18	BKF - Valg på medlemmer til Kontrollutvalget

01/18: Godkjenning av innkalling og saksliste til møte

Kirkevergens forslag til vedtak:

Innkalling godkjennes

Saksliste godkjennes med følgende endringer

Representanten Jorid Laura Vingen Endal ba om at en vurderer å ha flere møter enn det som er satt opp i planen ettersom det ser ut som om vi har store og mange saker til hvert møte. Dette fikk bifall fra flere, og kirkevergen sa han vil vurdere dette.

I tillegg til den opprinnelige saksliste ble det sendt ut et ekstra sakspapir med en egen sak, Sak 13/18 - BKF - valg av medlemmer til kontrollutvalget

Sak 12/18 - Referat- og orienteringssaker fikk 6 nye punkt (muntlig orienteringer)

2. Orientering om bruken av friske midler til diakoni

3. Orientering om #Metoo-tematikken og gjennomgang av retningslinjer/varslingsrutiner med administrasjonslederne

4. Orientering om GDPR (innføring av ny personvernlov)

5. Møte med styret i Akasia og eiermeldingen

6. Orientering om personalsituasjonen i kirkevergens stab

7. Kommentarer knyttet til kronikk i media vedrørende forholdet mellom fellesrådet og menighetsrådene.

Sak 13/18 – BKF valg av medlemmer til kontrollutvalget ble tatt før **sak 12/18** - Referat- og orienteringssaker

Bergen kirkelige fellesråd 15.02.2018:

BKF- 01/18 Vedtak:

Kirkevergens forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt

02/18: Godkjenning av møtebok

Kirkevergens forslag til vedtak:

Møteboken godkjennes som den foreligger

Bergen kirkelige fellesråd 15.02.2018:

BKF- 02/18 Vedtak:

Kirkevergens forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt

03/18: BKF - Verdi- og måldokument 2018-19

Kirkevergens forslag til vedtak:

Fellesrådet vedtar fremlagte forslag til Verdi- og måldokument 2018-19

Bergen kirkelige fellesråd 15.02.2018:

Behandling:

Kirkevergen fremmet nytt forslag til vedtak

Bergen kirkelige fellesråd vedtar det foreslåtte verdi- og måldokument med de endringer som fremkom i møtet.

BKF- 03/18 Vedtak:

Kirkevergens nye forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt

04/18: Bergen kirkelige fellesråd - Kirkepartner AS - Aksjekjøp og ansvarlig lån

Kirkevergens forslag til vedtak:

Bergen kirkelige fellesråd vedtar å kjøpe aksjer i Kirkepartner AS som beskrevet i saken.

Bergen kirkelige fellesråd vedtar å yte et ansvarlig lån på ca 1.100.000 som beskrevet i saken.

Fellesrådet er kjent med at endelig lånebeløp ikke er avklart, og gir kirkevergen fullmakt til å undertegne låneavtalen for et beløp inntil kr 1.300.000.

Bergen kirkelige fellesråd 15.02.2018:

BKF- 04/18 Vedtak:

Kirkevergens forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt

05/18: Bergen kirkelige fellesråd - Økonomireglement

Kirkevergens forslag til vedtak:

Bergen kirkelige fellesråd vedtar økonomireglement for Bergen kirkelige fellesråd slik det er framlagt i denne saken.

Bergen kirkelige fellesråd 15.02.2018:

BKF- 05/18 Vedtak:

Kirkevergens forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt

06/18: Bergen kirkelige fellesråd - Revidert budsjett 2017, desember - administrativ revisjon 30.12.2017 etter fullmakt

Kirkevergens forslag til vedtak:

Bergen kirkelige fellesråd tar «Revidert budsjett 2017, desember 2017 – administrativ revisjon 30.12.2017 etter fullmakt» til orientering.

Bergen kirkelige fellesråd 15.02.2018:

BKF- 06/18 Vedtak:

Kirkevergens forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt

07/18: Bergen kirkelige fellesråd - Årsregnskap 2017

Kirkevergens forslag til vedtak:

Bergen kirkelige fellesråd fastsetter det fremlagte regnskap med investeringsregnskap, driftsregnskap, balanse, noter og økonomisk årsberetning som virksomhetens årsregnskap for 2017.

Regnskapsmessig resultat disponeres som beskrevet i saken.

Bergen kirkelige fellesråd 15.02.2018:

Behandling:

Kirkevergen fremmet nytt forslag til vedtak

Bergen kirkelige fellesråd fastsetter det fremlagte regnskap med investeringsregnskap, driftsregnskap, balanse, noter og økonomisk årsberetning som virksomhetens årsregnskap for 2017.

Regnskapsmessig resultat disponeres som beskrevet i saken.

Kirkevergen gis fullmakt til å foreta redaksjonelle endringer.

BKF- 07/18 Vedtak:

Kirkevergens nye forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt

08/18: Svar på høring på Bergen kommunes gravferdsplan. Verdig gravferd for alle.

Kirkevergens forslag til vedtak:

Bergen kirkelige fellesråd vedtar høringsuttalelsen på Bergen kommunes Gravferdsplan – Verdig gravferd for alle.

Bergen kirkelige fellesråd 15.02.2018:

Behandling:

Kirkevergen fremmet nytt forslag til vedtak

Bergen kirkelige fellesråd vedtar høringsuttalelsen på Bergen kommunes Gravferdsplan Verdig gravferd for alle.

Kirkevergen gis fullmakt til å foreta redaksjonelle endringer.

BKF- 08/18 Vedtak:

Kirkevergens nye forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt

09/18: Fyllingsdalen gravplass - Navnet minnelund - Minnesmerke - Godkjenning

Kirkevergens forslag til vedtak:

1. Bergen kirkelige fellesråd bekrefter at opparbeidelsen av navnet minnelund ved Fyllingsdalen gravplass er utført i henhold til planene slik de ble godkjent den 20. september 2017.
2. Fellesrådets vedtak legges ved søknad til Bjørgvin bispedømmeråd for godkjenning av etableringen av navnet minnelund ved Fyllingsdalen gravplass.

Bergen kirkelige fellesråd 15.02.2018:

Behandling:

Kirkevergen fremmet nytt forslag til vedtak

1. Bergen kirkelige fellesråd gir fellesrådets leder fullmakt til å bekrefte at opparbeidelsen av navnet minnelund ved Fyllingsdalen gravplass er utført i henhold til planene slik de ble godkjent den 20. september 2017.
2. Fellesrådets vedtak legges ved søknad til Bjørgvin bispedømmeråd for godkjenning av etableringen av navnet minnelund ved Fyllingsdalen gravplass

BKF- 09/18 Vedtak:

Kirkevergens nye forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt

10/18: Storetveit kirkegård - Navnet minnelund - Endelig godkjennelse

Kirkevergens forslag til vedtak:

1. Bergen kirkelige fellesråd bekrefte at opparbeidelse av navnet minnelund ved Storetveit gravplass er utført etter planene slik de ble godkjent den 14. juni 2017.
2. Fellesrådets vedtak legges ved søknad til Bjørgvin bispedømmeråd for godkjenning av etableringen av navnet minnelund ved Storetveit kirkegård.

Bergen kirkelige fellesråd 15.02.2018:

Behandling:

Kirkevergen fremmet nytt forslag til vedtak

1. Bergen kirkelige fellesråd gir fellesrådets leder fullmakt til å bekrefte at opparbeidelse av navnet minnelund ved Storetveit gravplass er utført etter planene slik de ble godkjent den 14.juni 2017.
2. Fellesrådets vedtak legges ved søknad til Bjørgvin bispedømmeråd for godkjenning av etableringen av navnet minnelund ved Storetveit kirkegård.

BKF- 10/18 Vedtak:

Kirkevergens nye forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt

11/18: Innspill fra Bergen kirkelige fellesråd til kommunens kulturarenaplan 2019-2028

Kirkevergens forslag til vedtak:

Bergen kirkelige fellesråds innspill til kulturarenaplan for Bergen kommune 2019-2028 sendes inn som foreslått, med de endringer som fremkom i møtet.

Bergen kirkelige fellesråd 15.02.2018:

BKF- 11/18 Vedtak:

Kirkevergens forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt

12/18: Referat og orienteringssaker

1. Protokoll fra AU møte 30.01.18 - møte nr 01/18
2. Orientering om bruken av friske midler til diakoni
3. Orientering om #Metoo-tematikken og gjennomgang av retningslinjer/varslingsrutiner med administrasjonsledere
4. Orientering om GDPR (innføring av ny personvernlov) – denne skal tre i kraft mai 2018, og vil påvirke bl.a. hvordan vi kan arbeide med personinformasjon i fellesrådet og i menighetene
5. Kirkevergen og fellesrådets leder har vært i møte med styret i Akasia og presentert Eiermeldingen
6. Orientering om personalsituasjonen i kirkevergens stab

7. Kommentarer knyttet til kronikk i media vedrørende forholdet mellom fellesrådet og menighetsrådene. Vi må tilstrebe kultur for tillitsfullt samarbeid

Kirkevergens forslag til vedtak:

Sakene tas til orientering som den foreligger

Bergen kirkelige fellesråd 15.02.2018:

BKF- 12/18 Vedtak:

Kirkevergens forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt

13/18: BKF - Valg på medlemmer til Kontrollutvalget

Valgkomiteens innstilling til medlemmer i Kontrollutvalget

Medlemmer:

1. Karl Johan Halleråker	Leder
2. Jorid Laura Vingen Endal	Nestleder
3. Nils Gunnar Toppe	
4. Petter Bjerksund	
5. Per Kristian Erdal	

Varamedlemmer:

1. Christian Nasset
2. Lene Hjortland Skårvik
3. Signe Sandberg

Valgkomiteens forslag til vedtak:

Fellesrådet støtter valgkomiteens innstilling til kandidater og sammensetning for resten av valgperioden

Bergen kirkelige fellesråd 15.02.2018:

BKF- 13/18 Vedtak:

Valgkomiteens forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt

DEN NORSKE KIRKE

Bergen kirkelige fellesråd

BERGEN KIRKELIGE FELLESRÅD

BKF - Årsmelding 2017

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
16/18	Bergen kirkelige fellesråd	25.04.2018

Saksansv : Asbjørn Vilkenen

Arkiv: KA - 046.0

Arkivsaknr: 18/95

Saksbeh.: Asbjørn Vilkenen

Bakgrunn:

Vedlagt følger forslag til Årsmelding 2017 for Bergen kirkelige fellesråd. Årsmeldingen vil bli bearbeidet ytterligere mht. lay out ved trykking.

Kirkevergens forslag til vedtak:

Fremlagte forslag til Årsmelding 2017 for Bergen kirkelige fellesråd godkjennes.

KIRKEVERGEN I BERGEN 16.04.2018

Asbjørn Vilkenen
kirkeverge

Asbjørn Vilkenen
kirkeverge

000015

DEN NORSKE KIRKE

Bergen kirkelige fellesråd

BERGEN KIRKELIGE FELLESRÅD

Bergen kirkelige fellesråd - Budsjettsøknad til Bergen kommune 2019 og økonomiplan 2019 - 2022

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
17/18	Bergen kirkelige fellesråd	25.04.2018

Saksansv : Mette Rogstad Heimli

Arkiv: KA - 121.0

Arkivsaknr: 17/307

Saksbeh.: Mette Rogstad Heimli

Bakgrunn:

BKF skal sende budsjettsøknad til Bergen kommune innen 2. mai.,

Vedlagt følger forslag til søknad for 2019 og økonomiplan 2019 – 2022. Administrasjonen har utarbeidet dokumentet basert på økonomiplan 2019 – 2022 vedtatt av fellesrådet 01.11.17 (BKF-sak 54/17).

Noen vesentlige forhold vi har blitt kjent med ette at fellesrådet behandlet økonomiplanen:

Behov for utvidelse av gravplass i Åsane (Andtveit gravplass) kommer tidligere enn tidligere antatt. Total kostnadsramme for utbyggingen er beregnet til 50 mill kroner. Vi forsøkte å få inn ekstraordinære bevilgninger på 25 mill kroner i forbindelse med behandling av 2018-budsjettet, uten å få gjennomslag for dette.

Bergen kommune har utarbeidet forslag til gravferdsplan i samarbeid med BKF. Her synliggjøres behov for økte investeringsmidler utover det som tidligere er meldt til Bergen kommune.

I Fyllingsdalen kirke er det avdekket store lekkasjer i taket. Taket må skiftes i løpet av 2019, og arbeidet med prosjektering bør starte snarest. Foreløpig kostnadsestimat er 15 til 20 mill kroner.

I 2017 fikk BKF en ekstraordinær tildeling til kjøp av areal til fremtidig utvidelse av Mjeldheim gravplass. Oppdaterte takster viser at beløpet ikke er tilstrekkelig.

I møte mellom byrådsavdeling for klima, kultur og næring og kirkevergens administrasjon 16. april ble blant annet disse temaene drøftet, og BKF ble anbefalt å fremme søknad om midler til utbygging av Andtveit gravplass (25 mill kroner) og ytterligere midler til kjøp av areal til Mjeldheim gravplass (5,8 mill kroner) i forbindelse med behandling av 1. tertialrapport 2018. Resterende midler til Andtveit gravplass og øvrige økte behov vedr gravplass, samt søknad

om ekstraordinære midler til Fyllingsdalen kirke anbefales inntatt i budsjettsøknaden for 2019.

Da det ikke har vært tid til å redigere hele tekstdelen i budsjettsøknaden etter møtet – og før utsendelse av sakspapirer ta vi forbehold om at det kan bli nødvendig å omformulere/redigere noe av teksten i budsjettsøknaden. Dette vil særlig gjelde gravplassområdet, hvor dokumentet tar utgangspunkt i at utbyggingen av Andvteit gravplass kan realiseres innenfor eksisterende ramme (men på bekostning av andre behov).

Tallene som er oppgitt vil ikke bli endret.

Kirkevergens forslag til vedtak:

Bergen kirkelige fellesråd vedtar budsjettsøknad til Bergen kommune for 2019 og økonomiplan for 2019-2022.

Kirkeveggen gis fullmakt til å redigere teksten som argumenterer for de ulike budsjettinnspillene.

KIRKEVERGEN I BERGEN 16.04.2018

Asbjørn Vilkenen
kirkeverge

Mette Rogstad Heimli
økonomisjef

Vedlegg:

Dok.dato **Tittel**

16.04.2018 Budsjett 2019 og langtidsplan 2019 - 2022 til Bergen kommune - utkast til FR

INNSPILL BUDSJETT 2019
OG
ØKONOMIPLAN 2019 – 2022

DEN NORSKE KIRKE

Bergen kirkelige fellesråd

ÅPEN | FRIMODIG | TROVERDIG

INNLEDENDE OPPSUMMERING

I Bergen kirkelige fellestråds «Innspill budsjett 2019 og økonomiplan 2019 - 2022» finner en på sidene 4-7 BKF's søknad om driftsmidler til kirke og gravplass. Deretter følger på sidene 8 -13 søknad om investeringsmidler til kirke og gravplass.

Tabellene nedenfor viser i prioritert rekkefølge hvilke beløp BKF søker om for perioden 2019 – 2022.

FUNKSJON 390 DEN NORSKE KIRKE

I tillegg til deflatorvekst søkes det om følgende tiltak på funksjon 390:

TILTAK (alle tall i mill kroner)	2019	2020	2021	2022
Levekår diakoni	1,8	0,8	0,8	0,8
Verdibevarende vedlikehold	0,9	0,9	1,0	1,0
Drift av Sædalen kirke/nærkirke	0,6	0,6		
Sum	3,3	2,3	1,8	1,8

FUNKSJON 393 GRAVPLASSER, KAPELL OG KREMATORIER

I tillegg til deflatorvekst søkes det om følgende tiltak på funksjon 393:

TILTAK (alle tall i mill kroner)	2019	2020	2021	2022
Drift av nye felt på gravplassene	1,0	1,0	1,0	1,0
Verdibevarende vedlikehold	0,5	0,5	0,5	0,5
Sum	1,5	1,5	1,5	1,5

INVESTERINGSRAMME KIRKER

I tillegg til deflatorvekst søkes det om følgende tilskudd:

(alle tall i mill kroner)	2019	2020	2021	2022
Rammetilskudd	21,4	21,4	21,4	21,4
Ekstratilskudd Sædalen nærkirke	10,3			
Ekstratilskudd Fyllingsdalen kirke	20,0			
Ekstratilskudd Haukås nærkirke		10,0	10,0	
Ekstratilskudd Johanneskirken				10,0
Sum	51,7	31,4	31,4	31,4

INVESTERINGSRAMME VERNEDE KIRKER /MIDDELALDERKIRKER

I tillegg til deflatorvekst søkes det om følgende tilskudd:

(alle tall i mill kroner)	2019	2020	2021	2022
Rammetilskudd	17,2	17,2	17,2	17,2
Ekstratilskudd rehabilitering Domkirken/Korskirken - forventet statstilskudd	17,2	17,2	17,2	17,2
Sum	34,4	34,4	34,4	34,4

INVESTERINGSRAMME GRAVPLASSER, KAPELL OG KREMATORIUM

I tillegg til deflatorvekst søkes det om følgende tilskudd:

(alle tall i mill kroner)	2019	2020	2021	2022
Rammetilskudd	21,4	21,4	21,4	21,4
Ekstratilskudd Andtveit gravplass	25,0			
Behov utover rammetilskudd	35,5	30,9	37,3	23,7
Sum	81,9	52,3	58,7	45,1

1. GRUNNLAG

Den norske kirkes virksomhet og økonomiske grunnlag er regulert i kirkeloven og gravferdsloven.

Kirkeloven § 15 slår fast at kommunen utreder følgende utgifter etter budsjettforslag fra kirkelig fellesråd:

- a) utgifter til bygging, drift og vedlikehold av kirker,
- b) utgifter til anlegg og drift av gravplasser,
- c) utgifter til stillinger for kirketjener, klokker og organist/kantor ved hver kirke, og til daglig leder av kirkelig fellesråd,
- d) driftsutgifter for fellesråd og menighetsråd, herunder utgifter til administrasjon og kontorhold,
- e) utgifter til lokaler, utstyr og materiell til konfirmasjonsopplæring,
- f) utgifter til kontorhold for prester.

Fellesrådets budsjettforslag skal også omfatte utgifter til kirkelig undervisning, diakoni, kirkemusikk og andre kirkelige tiltak i soknene."

At kommunen skal *utrede* disse utgiftene, betyr at bevilgningene til kirken ikke har karakter av vanlige tilskudd, men at kommunen har en særskilt forpliktelse til å sikre den lokale kirke forutsigbar økonomi. I rundskriv fra KKD, V-5/2002 blir samhandlingen mellom kirke og kommune utdypet på følgende måte:

Kirke og kommune har generelt sammenfallende mål: - å bedre livskvaliteten for byens innbyggere. Det er et nasjonalt mål at den kristne kulturarven og det kristne verdigrunnlaget skal holdes levende i samfunnet

Den nærhet mellom kirke og kommune som Kirkeloven bygger på, innebærer at liksom kommunen skal legge til rette for infrastruktur, bosteder, kommunale velferdstjenester, med mer, - til beste for byens innbyggere, slik skal kommunen også gi tjenlige rammebetingelser for kirkens virksomhet

Byrådets politiske plattform

Byrådet har i sin politiske plattform blant annet sagt følgende om sin tros- og livssynspolitik:

«Den kristne og humanistiske kulturarven har preget fellesverdiene i det norske samfunnet i over tusen år. En forståelse av vår egen kulturarv er viktig for å forstå og møte andre religioner på en positiv og inkluderende måte. Byrådet legger vekt på et godt samarbeid med Bergen kirkelige fellesråd og ønsker å gi gode rammebetingelser som sikrer forsvarlig drift og vedlikehold av kirker og gravplasser. Byrådet vil være positiv til flere diakoner til menighetene, legge frem sak om bygging av ny kirke i Sædalen, og vil sikre planleggingen av nye bygg i pressområder som eksempelvis Haukås i Åsane».

BKF sitt ansvar

Bergen kirkelige fellesråd er et selvstendig offentlig organ, hjemlet i Kirkelov og Gravferdslov, med følgende 3 ansvarsområder;

Soknene i Den norske kirke i Bergen

Kirkelovens § 14 fastslår at det kirkelige fellesråd i kommunen;

"skal ivareta administrative og økonomiske oppgaver på vegne av soknene, utarbeide mål og planer for den kirkelige virksomheten i kommunen, fremme samarbeid mellom menighetsrådene og ivareta soknenes interesser i forhold til kommunen"

Videre er ansvaret for bygging, forvaltning, drift og vedlikehold av kirker lagt til det kirkelige fellesråd.

Vernede kirker i Bergen

Ansvar for vernede kirker er ifølge Kirkeloven lagt til fellesrådet, på samme måte som for de andre kirkene i Bergen.

Disse kirkene ivaretar BKF på vegne av menighetene som bruker dem, men også for samfunnet generelt. Kirkebyggene, og vernede kirker spesielt, er monumentalbygg som er historie-, kultur- og arkitekturbærere for alle byens innbyggere uavhengig av tilknytning til Den norske kirke.

Gravplasser, kapell og krematorier i Bergen

Gravferdslovens § 3 sier at

- *kirkelig fellesråd har ansvaret for at kirkegårder og bygninger på kirkegårder forvaltes med orden og verdighet og i samsvar med gjeldende bestemmelser*

Gravplassmyndigheten under BKF ivaretar fellesrådets ansvar for gravplassforvaltningen i Bergen, jfr. Kirkelovens § 14 og Gravferdsloven. Gravplassforvaltning er en oppgave som BKF utøver på vegne av samfunnet. Alle byens innbyggere betjenes uavhengig av tros- og livssynstilknytning. Kommunen har i tillegg et direkte ansvar ifølge gravferdsforskriften § 2 og skal sørge for at det er tilstrekkelig areal til gravplass og skal selv, i samråd med kirkelig fellesråd, regulere slikt areal etter plan og bygningsloven.

2. DRIFTSRAMME

For 2018 har BKF fått innvilget en driftsramme som viderefører driftsrammen for 2017 + deflatorvekst. I tillegg er det bevilget kr 600.000 «friske midler» knyttet til diakoni levekårsområder / satsing inn mot unge flyktninger. Vår søknad om økte driftsmidler til kirke og gravplass ble ikke innvilget.

BKF er opptatt av å forvalte ressursene på en god og forsvarlig måte. Derfor har fellesrådet bedt om en gjennomgang av virksomheten for å se på fordeling av ansatte og kirkens struktur. Rapporten ble lagt fram for fellesrådet høsten 2017, og har deretter vært ute på høring i byens 25 menigheter, blant ansatte og tillitsvalgte, samt Bjørgvin Bispedømmeråd. Virksomhetsgjennomgangen kan føre til at det skjer omprioriteringer i økonomiplanen for drift framover, men det er foreløpig for tidlig å tallfeste effekter av eventuelle tiltak. I den grad effektivisering av virksomheten fører til innsparinger, vil midlene bli brukt innenfor det/de områdene effektiviseringen har funnet sted. For eksempel vi innsparinger på gravplassområdet brukes innenfor gravplassområdet etc.

Bergen kirkelige fellesråd kjøper driftstjenester innenfor kirkebygg- og gravplassdrift, samt regnskapstjenester fra Akasia kirke og gravplass AS (AKG). I tillegg leverer AKG etter avtale pr prosjekt tjenester inn i investeringsprosjektene på kirkebygg og gravplass. Tjenestene som kjøpes inn fra AKG er i hovedsak timeverk, men også noe totalentreprise som består av både timeverk og kjøp fra eksterne leverandører.

AKG, som er datterselskap av Akasia AS, drives etter regelverket om utvidet egenregi. AKG har ikke anledning til å dele ut utbytte eller gi konsernbidrag, og er underlagt regelverket for offentlige anskaffelser. BKF utøver sin myndighet som eier på generalforsamlingen i Akasia AS.

Fellessrådet vedtok i desember en egen Eiermelding. Eiermeldingen skal:

- tydeliggjøre eierstrategier for selskap som Bergen kirkelige fellesråd direkte eller indirekte har eierinteresser i-
- være styrende for selskapene og for eier når konkrete valg og avgjørelser skal tas
- være et grunnlag for å bevisstgjøre og opplyse folkevalgte i fellesrådet, slik at man bedre kan ivareta eierskapet og ansvaret man har som eier.
- være et dokument som gir våre samarbeidspartnere både i kommune, kirke og andre, innsyn i fellesrådets eierskap.

FUNKSJON 390 DEN NORSKE KIRKE

I tillegg til deflatorvekst søkes det om følgende tiltak på funksjon 390:

TILTAK (alle tall i mill kroner)	2019	2020	2021	2022
Levekår diakoni	1,8	0,8	0,8	0,8
Verdibevarende vedlikehold	0,9	0,9	1,0	1,0
Drift av Sædalen kirke/nærkirke	0,6	0,6		
Sum	3,3	2,3	1,8	1,8

Kommentarer til funksjon 390 - Den norske kirke

1. Levekår/Diakoni

Kirkens diakonale innsats i Bergen er en viktig faktor i det kulturelle, sosiale og helsefremmende arbeidet for byens innbyggere. Diakoni er kirkens omsorgstjeneste uttrykt gjennom praktisk handling i menneskers hverdag, og dette arbeidet er både forebyggende og lindrende i menighet og nærmiljø. Arbeidet bygger i stor grad på frivillige ressurser og utstrakt samarbeid med andre organisasjoner og det offentlige hjelpeapparat. Dette skal være et lavterskeltilbud i nærmiljøet til både barn, unge og voksne.

Bergen har lenge hatt noen få diakonstillinger som er finansiert i kombinasjon av menighetens innsamlede midler og statlige overføringer (fra 2017 fra rettssubjektet Den norske kirke). De senere årene har det også kommet på plass kommunalt finansierte diakonstillinger i Løvstakksiden, på Vestkanten (DUA-prosjektet, DUA=Diakonalt UngdomsArbeid i Loddefjorddalen), Haukås/Ytre Arna, Årstad/Fridalen og Slettebakken. For 2018 har vi fått innvilget kr 300.000 til diakoni Levekårsområder / satsing mot unge flyktninger og kr 300.000 til «ungdomsdiakoni i Laksevåg bydel». Disse midlene blir benyttet til å utvide arbeidet i DUA-prosjektet og styrke eksisterende arbeid med unge flyktninger/migranter.

BKF ønsker å videreutvikle og styrke dette viktige omsorgstilbudet – i tråd med byrådets intensjon om å prioritere dette. Samtalegrupper, kulturaktiviteter, leksehjelp og språkopplæring er noen av kirkens tilbud og vi erfarer økende etterspørsel fra mennesker i ulike livssituasjoner og –faser. På sikt er det et mål at det er en diakon i hver menighet, slik som de for eksempel har i Trondheim. BKF skal i løpet av 2018 utarbeide en strategi for diakoni i Bergen.

Vi søker derfor påny Bergen kommune om økt tilskudd, for 2019 søker vi om 1,8 mill kroner tilsvarende et årsverk, samt ikke imøtekommet bevilgning for 2017 og 2018. For resten av planperioden ber vi om midler til opptrapping med et årsverk pr år.

2. Verdibevarende vedlikehold

Kirkebyggene våre er monumentale bygg, signalbygg i landskapet. Arkitektene kan til tider synes å ha hatt andre ting i tankene enn å lage bygg som er enkle å drifte og vedlikeholde.

BKF har gjennom flere år gjort en stor jobb med å ta igjen mange års etterslep på vedlikeholdet på kirkene våre. Blant annet utarbeider vi nå tilstandsanalyser for alle byggene. Etter hvert som vi får tatt igjen vedlikeholdsetterslepet, er det viktig at vi har nok midler til verdibevarende vedlikehold, slik at ikke kirkene forfaller på nytt. Vi ønsker, på samme måten som Bergen kommune, å bruke Holte Byggsafe FDV-nøkkel for beregning av kostnader. Forslaget til økning vil delvis bidra til å bevare verdien på de byggene fellesrådet forvalter. Samtidig arbeider vi kontinuerlig med ENØK og andre effektiviseringstiltak for å frigjøre midler til samme formål. I tillegg er det et økende vedlikeholdsbehov etter hvert som nye nærkirker står ferdig.

3. Sædalen nærkirke

Det er lagt inn søknad om midler til drift av Sædalen nærkirke fra 2019. Samlet søker BKF om 1,2 mill som vil dekke driftsutgifter og minimumsbemanning. Administrative oppgaver vil bli dekket innen dagens bevilgninger, gjennom effektiviseringstiltak. Arbeidet med områderegeringsplan for Sædalen er forsinket, så kirkebygget forventes tidligst å stå ferdig i 2020.

Det er allerede etablert en stor og aktiv menighet i Sædalen, som foreløpig benytter Sædalen skole til gudstjenester og annet arbeid. I 2017 ble det avholdt 22 gudstjenester med en gjennomsnittlig gudstjenestedeltakelse på 140 personer, hvorav 40-80 var barn. Det er etablert 4 kor, 2 klubber og 3 søndagsskolegrupper for barna i Sædalen. For ungdommene er det i tillegg til konfirmantarbeid etablert en Ten-klubb og en KRIK-gruppe. Arbeidet er stort sett bygget opp av og med frivillige, og mer enn 100 personer har fast definerte oppgaver i menigheten. Inntil kirkebygget er realisert søker vi om årlige driftsmidler på kr 600.000 som blant annet vil bli benyttet til å styrke det kirkemusikalske arbeidet som allerede er etablert. Søknad om de resterende kr 600.000 er lagt inn fra 2020.

FUNKSJON 393 GRAVPLASSER, KAPELL OG KREMATORIER

I tillegg til deflatorvekst søkes det om følgende tiltak på funksjon 393:

TILTAK (alle tall i mill kroner)	2019	2020	2021	2022
Drift av nye felt på gravplassene	1,0	1,0	1,0	1,0
Verdibevarende vedlikehold	0,5	0,5	0,5	0,5
Sum	1,5	1,5	1,5	1,5

Kommentarer til funksjon 393 – Gravplasser, kapell og krematorium

Bergen kommune har utarbeidet forslag til gravferdsplan for Bergen kommune 2018 til 2028. Planen er utarbeidet i nært samarbeid med gravplassforvaltningen i Bergen kirkelige fellestråd. Planen hadde høringsfrist 1. mars 2018, men er foreløpig ikke vedtatt.

BKF som gravplassforvaltning for Bergen kommune vektlegger å anlegge gravplasser der folk bor, ved viktige knutepunkt og i tilknytning til transportlinjene i byen. Samtidig må dette skje i tråd med kommunens plan og strategi for kollektivtrafikk og boligutbygging og de økonomiske rammer som stilles til rådighet.

Det skal legges til rette for alternative gravleggingsformer.

Gravferdstjenestene skal speile livsynsmangfoldet i Bergen.

Gravplassene skal være en viktig del av grøntstrukturen i byen og særlig egnet for ro og ettertanke.

Vi vil ivareta de viktige kulturminnene som er på våre gravplasser, samt de seks historiske gravplassene, på en respektfull måte.

Vi vil fremme samarbeid med omliggende kommuner, særlig med tanke på livssynsåpent seremonirom, krematorium og tilrettelagte graver.

Det er foreløpig ikke kommet signaler fra regjeringen om at det vil bli fremmet lovendringer, på tross av viktige forslag i NOU 2014:2 «Lik og Likskap». For gravplassforvaltningen betyr dette at en må vurdere lokalt regelverk opp mot avgiftene, for å etablere en avgiftspraksis som innbyggerne og gravplassforvaltningen er tjent med.

Regjeringens arbeid med dette ligger pr i dag i ro. Siste uttalelse fra statsråden er at i «Prop. 55 L (2015-2016) er det meddelt at departementet "etter at den foreslåtte forvaltningsreformen [omdanning av Den norske kyrkja til eit eige rettssubjekt m.m.] er gjennomført" vil følge opp denne oppmodinga frå Stortinget i arbeidet med heilskapleg lov for

alle trus- og livssynsamfunn, der ein mellom anna samla skal sjå på lovgjeving og ulike former for finansiering. Sidan hovudregelen er at gravplassforvaltninga ligg til kyrkjeleg fellestråd vil det vere naturleg at også finansieringa av denne inngår i ein slik samla gjennomgang.»

BKF mener som KA at: «Gravferdslova omhandlar gravferd for alle innbyggjarane, uavhengig av tilknytning til trus- og livssynssamfunn. Spørsmålet om avgifter og betaling på gravferdsområdet bør bli behandla uavhengig av spørsmålet om finansiering og lovregulering av trus- og livssynssamfunn». Det er derfor ikke grunn til å vente med det nye regelverket. Selv om det skjer lite fra sentralt hold ønsker BKF likevel en dialog med Bergen kommune om brukerbetalingen på gravplasssektoren, blant annet på grunn av at mange innbyggere føler seg urettferdig behandlet når de ikke får rett til gratis grav ved ny gravlegging i grav som familien allerede disponerer.

I 2017 fikk BKF tildelt ekstraordinære tilskudd finansiert av statlige tiltaksmidler på 3,8 mill kroner. Tildelingen blir benyttet til større enkelttiltak som det ikke ville vært mulig å prioritere innenfor de ordinære tildelingene. Samtidig er det fortsatt behov for faste årlige driftsmidler til drift av nye gravfelt og verdibevarende vedlikehold på gravplassene og bygningsmassen knyttet til disse.

1. Drift av nye felt på gravplassene i Bergen.

I de siste årene har gravplassene i Åsane og på Øvsttun blitt utvidet og det har blitt anlagt nye felt på gravplassene på Fana og Fyllingsdalen. I tillegg er det etablert navnedde minnelunder i Åsane, Fana, Fyllingsdalen og Storetveit. I 2021 må det ferdigstilles nye graver på Antveit gravplass i Åsane, og etter det står utvidelse av Fana kirkegård og Fyllingsdalen gravplass for tur. For å opprettholde et tilfredsstillende nivå på drift og vedlikehold av stadig større arealer ber vi om økning av bevilgninger på 1 mill kroner pr år til drift og vedlikehold. På tross av fokus på bedre organisering, arbeidsmetoder, utstyr og verktøy så er det fortsatt mange behov som ikke dekkes på en tilfredsstillende måte.

BKF har lagt en plan for tilstandsvurdering av de ulike gravplassene, krematorium, kapell, driftsbygninger og historiske bygg som vil dokumentere fremtidig drifts- og rehabiliteringsbehov.

Verdige kistegravferder og urnenedsettelse vil alltid ha høyest prioritet og det innebærer at det årlig blir for små ressurser til alle de andre driftsoppgavene.

Slått av plen, avfallshåndtering, vedlikehold av veier og drift av vannposter, er bare noen av de oppgavene som må løses og som har stor betydning for hvordan gravplassen oppleves for publikum som er i gravferder og besøker gravene.

I tillegg til et generelt driftsbehov er det også et økende behov for å legge til rette for ulike tros- og livssynsamfunnene sine ønsker i forbindelse med gravferd. Samfunnet endrer seg, og vi opplever at brukerne av gravplassene i Bergen har økende krav til standarden på gravplassene. Det viser seg spesielt på at publikum har større forventninger til for eksempel: frekvens og kvalitet på slått, tilstand på veier og trapper, tilgjengelighet på vannposter og avfallsstasjoner og frekvens og kvalitet på strøing og snørydding.

2. Verdibevarende vedlikehold av gravplassene i Bergen.

For å opprettholde tilfredsstillende standard på gravplassene i Bergen må vedlikeholdsbudsjettet styrkes. Vi opplever et stort behov for rehabilitering av vannposter, veier, murer, gjerder og lignende. Dette kan forhindres med et jevnere årlig vedlikehold, men dette lar seg ikke gjennomføre innenfor eksisterende rammer.

INVESTERINGSRAMME

Den vedtatte rammefinansiering for investeringer fra Bergen kommune til BKF ble fullt innført fra 2014. For årene 2014 - 2017 har kommunen årlig bevilget 20,9 mill kroner til kirkebygg, 16,7 mill kroner til middelalderkirker, og 20,9 mill kroner til gravplasser, kapell og krematorium. BKF er svært glade for at rammetilskuddene til investering ble deflatorjustert for første gang i 2018, og ber om at dette blir videreført også de kommende årene.

KIRKER OG VERNEDE KIRKER

Økning i rammefinansieringen

I 2016 ble det lagt inn en bevilgning på 10 mill kroner pr år i fire år til ny nærkirke i Sædalen. BKF setter stor pris på denne prioriteringen. Det er allerede etablert en svært aktiv menighet i Sædalen, som sammen med BKF ser fram til at reguleringsarbeidet finner sin løsning slik at bygging av ny nærkirke kan starte. Det lokale engasjementet for å få bygget en kirke er stort, og vi tror dette vil kunne bety mye positivt for hele lokalmiljøet.

På Haukås er det etablert en velfungerende menighet i sterk vekst som trenger husrom. Her er det også et godt samarbeid med den lokale indremisjonsforeningen. Samtidig foreslår byrådet at utbygging av boliger i området utsettes på ubestemt tid. For tiden leier menigheten lokaler på NLA. NLA flytter imidlertid til Minde når bybanen dit er ferdig, sannsynligvis i 2022, og ønsker da å selge lokalene på Haukås. Kirkevergen arbeider sammen med Åsane menighetsråd og menigheten på Haukås med å finne gode løsninger for fremtidig husrom i området. Når utbyggingen på Haukås en gang kommer i gang vil det være av stor betydning å ha en allerede fungerende nærkirkemenighet å tilby den voksende befolkningen. Inntil ting er mer avklart ønsker vi å opprettholde vår søknad om midler til ny kirke/annet egnet lokale på Haukås etter at nærkirke i Sædalen er realisert.

Fyllingsdalen kirke ble bygget i 1976 med en «krevende» takkonstruksjon / materialvalg. I år 2000 ble taket skiftet første gang. Det har i starten på 2018 blitt avdekket at taket på Fyllingsdalen kirke igjen har stor skader (hull i takplatene som fører til lekkasje). For å hindre råteskader i bærende konstruksjoner må taket skiftes i 2019. Gjennom omprioritering av driftsrammen for 2018 frigjør vi midler til å starte prosjekteringsarbeidet. Foreløpig kostnadsestimat for hele prosjektet er 20 mill kroner. Det er ikke mulig å dekke dette innenfor de ordinære rammebevilgningene, og vi søker derfor om ekstra midler til dette i 2019.

Også flere andre kirkebygg har store behov for rehabilitering. Det utarbeides tilstandsanalyser som avdekker og kvantifiserer behovene. Den største utgiften vil vi få i Johanneskirken. Der er det bestilt et forslag til fremdriftsplan for rehabilitering samtidig med at vi får tilstandsanalysen. Vi må forvente at rehabiliteringen der vil gå over mange år, og søker med dette om en årlig ekstrabevilgning på 10 mill kroner fra og med 2022.

INVESTERINGSRAMME KIRKER

I tillegg til deflatorvekst søkes det om følgende tilskudd:

(alle tall i mill kroner)	2019	2020	2021	2022
Rammetilskudd	21,4	21,4	21,4	21,4
Ekstratilskudd Sædalen nærkirke	10,3			
Ekstratilskudd Fyllingsdalen kirke	20,0			
Ekstratilskudd Haukås nærkirke		10,0	10,0	
Ekstratilskudd Johanneskirken				10,0
Sum	51,7	31,4	31,4	31,4

Rehabilitering kirker

Kirkebyggene BKF drifter og vedlikeholder med midler fra Bergen kommune utgjør ca 65 000 m². Vi foretar en jevnlig tilstandskartlegging av alle kirkebyggene som grunnlag for våre investeringsplaner, og ser at behovet for rehabilitering og vedlikehold er betydelig i mange år fremover, selv om vi de siste årene har gjort en stor innsats på en del av kirkene.

Når vi skal prioritere investeringsmidler til rehabilitering av kirker tar vi hovedsakelig hensyn til følgende momenter:

- Myndighetskrav (HMS, elektro, brannvern mv)
- HMS (fare for liv og helse må om mulig unngås)
- Nødvendig rehabilitering i henhold til tilstandsanalyser
- Øvrig rehabiliteringsbehov
- En fast sum hvert år til universell tilrettelegging, ENØK-tiltak og oppgradering/utskifting av ventilasjonsanlegg

BKF har etablert en kirkebyggkomite - et rådgivende organ som blant annet skal vurdere hvordan fremtidige investeringsprosjekter skal prioriteres.

Rehabilitering Johanneskirken

Johanneskirken trenger en stor rehabilitering av hele det ytre skallet. Vi er i ferd med å utarbeide tilstandsanalyse og forslag til prosjektplan. Basert på erfaringer fra andre tilsvarende kirker forventes total utgiftsramme å ligge mellom 50-100 mill kroner.

Rehabilitering Storetveit kirke

Taket er skiftet, kirketårnet er rehabilitert, flomlyset er skiftet, men fremdeles gjenstår det arbeider. Den største utfordringen i Storetveit er fukt i kirkeveggen, fuktighet som etter all sannsynlighet kommer inn i veggen gjennom sprekker i de gamle fugene.

Vi holder på å utrede mulige forbedringer, og vil samarbeide med riksantikvaren om løsninger. Første del av prosjektet (lufting av veggen) planlegges utført i 2018, siste del i 2019 (innvendig opprusting). Siste del kan ikke gjøres før vi vet at første del er vellykket. Dersom vi ikke lykkes med å få vekk fuktigheten ved hjelp av lufting, kan det bli aktuelt å skifte alle fugene. Estimerte kostnader til det er 5-10 mill. kroner.

Rehabilitering i henhold til tilstandsrapporter og rådsinnspill

Gjennom tilstandsvurderingene av de enkelte kirkebyggene avdekkes fortløpende rehabiliteringsbehov. Tiltak prioriteres og prosjekteres fortløpende.

Enøktiltak

Kirken i Bergen ønsker å ta sin del av ansvaret for klimaforbedrende tiltak. De mest effektive tiltakene er å se på innkjøpsrutiner/gjenbruk, samt å senke energibruken. Vi jobber eksempelvis med varmpumper, forbedring av ventilasjonsanlegg, etterisolering, senkede temperaturer og styringssystem på eksisterende kirker, samtidig som vi vurderer solcellepanel og jordvarme på nye bygg. Vi setter av en fast sum av investeringsrammen til dette hvert år.

Universell utforming av kirkene i Bergen

Alle offentlige bygg skal være universelt utformet. Våre nyeste kirker oppfyller kravene fullt ut. Hvert år gjør vi endringer/tilrettelegging på en eller flere av de gamle kirkene. Solheim kirke, Birkeland kirke, Årstad kirke og Sandvikskirken skal etter planen tilrettelegges i løpet av 2018 og 2019.

Birkeland kirke, tilbygg

Birkeland kirke er for liten til å tilfredsstille lovens krav. Manglende plass skaper også store utfordringer gjennom året. Det finnes heller ikke noe tilliggende menighetssal eller lignende som det er krav om i norm for kirkebygg i Bergen. Arbeidstilsynet har i tillegg til dette bedt om at Birkeland kirke bygges ut for å sikre forsvarlige hygieniske forhold. Dagens kontorfasiliteter for de ansatte er også uholdbar. Sammen med Birkeland menighetsråd, og med innspill fra

kommunens byggesaksavdeling, byantikvaren, kirkekonsulenten og biskopen har BKF prosjektert flere forslag til tilbygg til kirken. Planene er dessverre fortsatt ikke godkjent, så det er derfor fortsatt uavklart når byggingen kan starte opp. Vi setter allikevel av penger som tidligere forutsatt. Menigheten vil selv dekke cirka 25% av kostnaden med tilbygget, mens BKF dekker 75%.

Sædalen nærkirke

Vi ser frem til at reguleringsplanen blir fullført, slik at vi for alvor kan starte planleggingen av kirken. Første utkast til reguleringsplan for området ble sendt på høring høsten 2016. Det kom svært mange negative bemerkninger fra dem som bor i området. Det er derfor nødvendig å vurdere alternativ plassering av kirketomten. BKF tror derfor at ny nærkirke i Sædalen tidligst kan stå ferdig i 2020.

Solheim kirke, nye kontor

Det er stort behov for egnede arbeidsplasser for de ansatte i Solheim kirke. Dette lar seg realisere når nå har får overdratt eiendomsretten til den tidligere presteboligen.

Haukås nærkirke

Byrådet har i sin byrådserklæring gitt støtte til planleggingen av nærkirke på Haukås. Det er utfordrende for planarbeidet at det er relativt stor usikkerhet om bruk av områdene på Haukås, hvor den nye veien skal gå, og om den nye godsterminalen vil båndlegge områder her.

For øyeblikket benytter Haukås nærkirke leide lokaler på NLA høyskolen og i det lokale bedehuset. Begge disse kan komme til å bli solgt i nær fremtid. Da vil en stå helt uten egnede lokaler, så det er viktig at det ikke går for lang tid før en kommer i gang med planleggingen av egnede lokaler på Haukås.

INVESTERINGSRAMME VERNEDE KIRKER /MIDDELALDERKIRKER

I tillegg til deflatorvekst søkes det om følgende tilskudd:

(alle tall i mill kroner)	2019	2020	2021	2022
Rammetilskudd	17,2	17,2	17,2	17,2
Ekstratilskudd rehabilitering				
Domkirken/Korskirken - forventet statstilskudd	17,2	17,2	17,2	17,2
Sum	34,4	34,4	34,4	34,4

Korskirken og Domkirken, rehabilitering

Rehabilitering av Mariakirken ble fullført som planlagt i 2015. Domkirken og Korskirken, begge middelalderkirker, er også betydningsfulle bygninger i Bergen sentrum. Tilstandsanalysene viser faretruende dårlig tilstand på begge to. Nødvendig rehabilitering av de to kirkene er beregnet til totalt 451 mill kroner ex mva. Arbeidene startet opp i 2016. I 2017 er kalkarbeidene på tårnet i Domkirken fullført. I Korskirken har man i løpet av 2017 hugget ned gammel sementpuss og startet arbeidene i tårnet. Arbeidene vil pågå for fullt i hele planperioden.

Med dagens bevilgningsnivå vil det ta ca 30 år å utføre arbeidet. Dersom årlige bevilgninger til middelalderkirker dobles, vil BKF kunne igangsette arbeidet og holde en bemanningsmessig og økonomisk forsvarlig fremdrift på prosjektene. Det vil da være mulig å senke totale prosjektutgifter fordi en del faste kostnader (rigg m.m.) vil gå ned.

Vi har et felles mål om at staten skal være med på finansieringen, og er enige om at kommunen skal ta initiativ for videre arbeid med dette, og be om støtte fra BKF når dette er

naturlig. Et av verktøyene en kan bruke er Stortingets vedtak fra november 2015 der en ber regjeringen om å utarbeide en forsterket strategi for hvordan alle fredede og verneverdige kirker kan sikres et forsvarlig vedlikeholdsnivå.

Vernede kirker, restaurering

Av BKF's 34 kirker har 20 av dem en vernestatus. Tilskudd til rehabilitering for vernede kirkebygg er i "Forskrift om tilskot til livsynssamfunn" § 9 definert til å omfatte alle Bergens innbyggere uavhengig av medlemskap i Den norske kirke, og må derfor behandles separat fra de andre kirkebyggene. Tilstanden til de vernede kirkene er veldig varierende. Johanneskirken er blant de kirkene som det vil være svært kostbart å sette i god stand.

INVESTERINGSRAMME GRAVPLASSER, KAPELL OG KREMATORIUM

I tillegg til deflatorvekst søkes det om følgende tilskudd:

(alle tall i mill kroner)	2019	2020	2021	2022
Rammetilskudd	21,4	21,4	21,4	21,4
Ekstratilskudd Andtveit gravplass	25,0			
Behov utover rammetilskudd	35,5	30,9	37,3	23,7
Sum	81,9	52,3	58,7	45,1

Generelt om investering på gravplass:

Ordningen med investeringsrammer har gitt gravplassforvaltningen bedre mulighet til langtidsplanlegging slik at graver kan tilbys der folk bor når det er behov for det. Rammene har muliggjort nedbetaling av interne lån til kjøp av areal på Øvsttun og i Åsane. Investeringen fullfinansieres i løpet av denne planperioden. Rammene er imidlertid ikke store nok til å dekke utgifter til erverv av ytterligere areal, og BKF er derfor svært tilfreds med at vi i forbindelse med behandlingen av 1. tertialrapport 2017 fikk bevilget midler til delvis erverv eiendom ved Mjeldheim gravplass. Resterende beløp søkes gjennom behandling av 1. tertialrapport 2018.

Tilgjengelig gravareal i bydelene er svært viktig og vi har derfor spilt inn behov for nye arealer til kommunedelplanens arealdel. Fremtidige behov, inkl. tilrettelagte graver for andre tros- og livsynssamfunn, er også tydeliggjort i kommunens utkast til gravferdsplan.

Arealbruken har to sider, både en ansvarlig bruk av arealene i byen, men også at byens innbyggere må få velge den type grav som de ønsker og dermed også hvor mye areal som kreves pr grav. Bergen kirkelige fellesråd er derfor aktiv med hensyn til å tilrettelegge for forskjellige alternativer for gaver innenfor egen by, både med tanke på å gi innbyggerne et godt tilbud, men også hva som er god bruk av areal.

Vi ser bl.a. en ny og svak trend på at de tradisjonelle gravene ikke blir beholdt i så lenge som før. Vår satsing på navnet minnelund som gravferdsform er et viktig virkemiddel. Vi er også aktive for å få på plass ny lovgivning som tillater utendørs og innendørs kolumbarium (urnevegg eller hall). Askespredning innenfor gravplassens rammer er også noe vi arbeider med å få anledning til å tilby. Disse tiltakene kan på sikt bety at behovet for gravareal går noe ned, men foreløpig er erfaringstallene så sparsomme at det ikke er mulig å legge dette til grunn i denne planperioden. En økende befolkning i byen gir dessuten behov for økt tilgjengelig gravareal.

Dagens investeringsrammer ikke er tilstrekkelig til å opprettholde målet om tilgjengelig og verdig gravareal «der folk bor». Arbeidet med gravferdsplanen har avdekket større behov enn tidligere antatt. I budsjettsøknaden har vi derfor lagt inn søknad om midler utover eksisterende rammefinansieringen og deflatorvekst i henhold til dette.

Nyanlegg/utvidelser av gravplasser

Det har lenge vært behov for, og planlagt, en utvidelse av Fyllingsdalen gravplass. Behovet for

nye graver viste seg å komme enda raskere enn forventet. På bakgrunn av det er det etablert nytt urnefelt samt navnet minnelund i 2017, og bevilget penger til kistegraver som skal anlegges i 2018. Kapasiteten skal holde til 2023.

I Åsane skjer også utviklingen raskere enn forventet, og en har derfor vært nødt til å prioritere utvidelsen av gravplassen på motsatt side av Dalavegen, heretter kalt Antveit gravplass, først. Dette er viktig for å kunne tilby graver etter muslimsk gravleggingsskikk i Bergen nord. Den kan bygges innenfor eksisterende ramme og stå ferdig i 2021. Kostnad 50 millioner kroner.

I Fana er det også stort behov for nye graver i perioden. Fana kirkegård betjener innbyggerne i bydelene Fana og Ytrebygda, og må prioriteres innenfor fireårs perioden. Det er ikke tilstrekkelig med midler til utvidelse av gravplassen, men det er mulig å utvikle eksisterende gravplass og tilrettelegge graver der slik at det ikke skal mangle graver i området i fireårs perioden. Det vil bety store ulemper for brukerne av gravplassen med langvarig anleggsarbeid inne på gravplassen. Kostnad 20 millioner kroner. Ved å bevilge ytterligere 20 mill. til ombygging av Fana kirkegård vil en få 1900 nye graver.

Ved å velge å bare utvikle eksisterende gravplass på Fana vil det bli mulig å starte opp med ny utvidelse av Fyllingsdalen gravplass i 2022. Dette er likevel for sent til å ha nye graver på plass i Fyllingsdalen i 2023 da gravplassen antakelig vil bli full.

Gravferdsplanen har forslag til en 10 års plan for utbygging av gravplasser, etter Antveit i Åsane, Fana og Fyllingsdalen er det Mjeldheim i Arna og Tennebekk som står for tur.

Krematorium, kapell, driftsbygninger og historiske bygg

Krematorium, bårerom og bygninger

Krematorium og bårerom må til enhver tid være sikret og verdige. Det er behov for 2 millioner kroner i fireårs perioden.

Det er mange typer bygninger på gravplassene, og det er nødvendig å utvikle hele bygningsmassen; både rehabilitering, nybygg og riving kan være aktuelt. Det er i ferd med å utarbeides en plan for dette. Nåværende ramme er ikke tilstrekkelig til investeringer på bygg fra og med 2019.

Kapell

Solheim kapell er et praktbygg og viktig for byens ansikt utad. Det er 100 år i 2019/2020 og trenger omfattende vedlikehold. Kapellet har blant annet store setningsskader på grunn av vann som kommer fra skrått terreng ovenfor. Det er ønskelig å kunne gjenetablere kolumbariet i underetasjen. Behov: 30 millioner kroner.

Øvsttun kapell trenger også omfattende rehabilitering. Behov: 10 millioner kroner.

Rehabilitering, masseutskifting, omregulering og utbedring eksisterende areal

Rehabilitering av gravplass

Gravplassene må stadig utbedres. Det er nødvendig for å kunne tilrettelegges for ny gravlegging innenfor eksisterende areal og av hensyn til sikkerhet. Det er også viktig for at gravplassene skal være en verdig ramme rundt gravferden og egnet til ro og ettertanke for brukerne. Utbedringen innebærer masseutskifting av jord, omregulering av gravfelt, anlegg av tinstøm, rehabilitering av vann og avløp mm. Tilstandsanalyser skal dokumentere nødvendige tiltak og legge grunnlag for prioritering. Det er avsatt 9,8 millioner kroner i fireårs perioden. Udekket behov er 35,4 millioner kroner, og dette kan medføre at det ikke er mulig å tilrettelegge for nye gravlegginger på eksisterende gravplasser.

Omregulering og masseutskifting er nødvendig for å kunne tilby nye graver på eksisterende gravplasser. Det kan det bli mangel på graver på Møllendal, Loddefjord og Gravdalspollen

gravplasser i 2019, Arna og Nygård kirkegårder i 2020 og enda flere årene etter, blant annet på Solheim gravplass og i Eidsvåg og Salhus.

Universell utforming

Det er behov for å tilrettelegge for universelt utformet adkomst til mange gravfelt i Bergen. Det er heller ikke tilpassede oppslagstavler. Det er behov for 1,6 millioner kroner i fireårs perioden, et behov som er udekket.

Minst en ny port pr år

For at gravplassenes egenart skal ivaretas og være egnet til ro og ettertanke må bilbruk begrenses. For å få det til bør det settes inn automatiske porter. Prosjektet rulles ut med en ny port pr år. Det er behov for 1,6 millioner kroner i fireårs perioden.

Frigjøring av areal

Gjennom systematisk arbeid har vi fått oversikt over de aller fleste gravene uten eier. Arbeidet har pågått siden 2005 og er planlagt avsluttet i 2022. Det kreves 2 millioner kroner pr år for å slette graver og klargjøre arealet. Dette arbeidet er viktig for å fjerne gravminner som ikke er sikret, og for å klargjøre graver for ny gravlegging.

Bevaringsplan

Det foregår en omfattende opprydding av gravminner på gravplassene i Bergen. Det er derfor svært ønskelig å få på plass en bevaringsplan for de gravminner som er viktige kulturminner. Det er behov for 2 millioner kroner i fireårs perioden.

Navnet minnelund

Det er planlagt minst en ny navnet minnelund pr år. Denne nye gravferdsformen tilbys i utgangspunktet for å gi et godt tilbud til publikum. I tillegg har gravferdsformen stor betydning for bruk av areal til gravlegging, da hver urne krever kun 0,25 m², mens en tradisjonell urnegrav krever 2,25 m². Det er behov for 4 millioner i fireårs perioden. Forsinket utbygging av navnete minnelunder vil gi en vesentlig reduksjon av gravferdstilbud til publikum, og gir mindre mulighet for redusert arealbruk til gravlegging.

Oppsummering gravplass

Kostnadene som er fremkommet er laget ut fra beregning av behov for graver og det legges til grunn en kostnad på 2 millioner kroner pr dekar på utvidelser og nyanlegg på gravplass. Det å ha tilgjengelige graver på de forskjellige gravplassene i Bergen er hovedprioritet og det kan ikke la seg gjøre med å bruke gravplassarealet som det er. Dagens gravplasser tilfredsstiller ikke krav til økte størrelse på gravene, jordsmonn og infrastruktur. Dersom dagens ramme ikke økes kan vi bli stående i en situasjon der vi har liggende gravfelt som vi ikke kan bruke. Det vil fremstå som uforståelig for publikum.

DEN NORSKE KIRKE

Bergen kirkelige fellesråd

BERGEN KIRKELIGE FELLESRÅD

Bergen kirkelige fellesråd - Godkjenning av årsregnskap 2017 med revisjonsberetning og kontrollutvalgets uttalelse

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
18/18	Bergen kirkelige fellesråd	25.04.2018

Saksansv : Mette Rogstad Heimli

Arkiv: KA - 133.0

Arkivsaknr: 18/63

Saksbeh.: Mette Rogstad Heimli

Bakgrunn:

Bergen kirkelige fellesråd fastsatte årsregnskapet for 2017 i møte 15.02.2018 (BKF-sak 07/18).

Vedlagt følger signert årsregnskap og økonomisk årsmelding for 2017 (Vedlegg 1). Det er ikke gjort endringer i regnskapet etter fastsettelsen 15.02.18.

Revisor har avgitt en ren revisjonsberetning datert 21.03.18.

Beretningen følger som vedlegg 2.

Sammen med revisjonsberetningen mottok vi også en oppsummering av årets revisjonsarbeid (vedlegg 3). Revisors hovedkonklusjon er at «Ren revisjonsberetning er avgitt. Vi er ikke kjent med forhold som bør tas opp i nummerert brev.»

Kontrollutvalget behandlet årsregnskap og revisjonsberetning i møte 9. april, og har gitt følgende uttalelse:

Kontrollutvalget vedtar slik uttalelse om BKF sitt årsregnskap og økonomisk årsrapport for 2017.

1. Kontrollutvalget merker seg som positivt at driftsregnskapet viser et regnskapsmessig overskudd på kr. 3 088 005.
2. Kontrollutvalget merker seg videre at BKF har tilfredsstillende lånegjeld, driftsresultat og disposisjonsfond for 2017 som ligger godt innenfor anbefalingene til Riksrevisjonens og Teknisk beregningsutvalg (TBU).
3. Ut over det som nevnt over, revisjonsmeldingen av 21.03.2017 og dokumentet «Årsoppgjørsrevisjonen 2017 - Bergen Kirkelige Fellesråd» fra BDO, har kontrollutvalget ikke merknader til BKF sitt årsregnskap for 2017.

Kontrollutvalgets saksfremstilling følger som vedlegg 4.

Driftsregnskapet for 2017 er avsluttet med et mindreforbruk på 3 mill kroner, etter at det er overført 7,05 mill kroner fra driftsregnskap til investeringsregnskap, og netto 3,5 mill kroner er avsatt til disposisjonsfond.

I møtet 15.02 ble det kommentert at dette kunne tolkes som at BKF ikke har et aktivitetsnivå

som er tilstrekkelig avstemt mot budsjettinnspillene til Bergen kommune. Administrasjonen ønsker derfor å knytte noen kommentarer til disse tallene.

Overføringene mellom drift og investeringsregnskap er sammensatt slik:

Beløp	Kommentar
3.800.000	Ekstraordinær tildeling av statlige sysselsettingsmidler på gravplassområdet er mottatt som driftsmidler og inntektsført i driftsregnskapet og brukt/planlagt brukt på investeringsprosjekter etter avtale med Bergen kommune
1.200.000	Ekstraordinær nedregulering av udekket finansiering ved kjøp av gravplassareal på grunn av høyere festeavgifter enn opprinnelig budsjettert
2.050.000	Vedr. kirkebygg, hvorav kr 815.000 er rentekompensasjon som inntektsføres i driftsregnskapet og benyttes til investering. Øvrig overføring (kr 1.235.000) er knyttet til vedlikeholdsprosjekter som i utgangspunktet er budsjettert i driftsregnskapet, men utgiftsført i investeringsregnskapet

Netto overføring til netto disposisjonsfond er sammensatt slik

Beløp	Kommentar
-400.000	Det er brukt kr 400.000 fra bundet disposisjonsfond trosopplæring for å dekke inn manglende kompensasjon for lønnsvekst i trosopplæringstilskuddet for 2017
2.000.000	Avsatt til disposisjonsfond gravplass på grunn av høyere festeavgift enn opprinnelig budsjettert.
1.900.000	Avsatt til disposisjonsfond kirkelig virksomhet og administrasjon etter at pensjonspremien for 4. kvartal dekket fra premiefond. Sum lønn og sosiale utgifter ble dermed tilsvarende lavere.

Det foreligger budsjettvedtak fra fellesrådet for alle postene. Oppsummeringen viser at de fleste postene er knyttet til «engangs- eller ekstraordinære poster» (statlige sysselsettingsmidler, høyere festeavgifter og bruk av premiefond) som ikke er relatert til de ordinære kommunale bevilgningene.

Da står vi igjen med at kr 1.235.000 av årets bevilgninger fra Bergen kommune er overført fra drift til investering for kirkebygg. BKF har gjennom mange år fulgt samme praksis med å overføre midler budsjett som planlagt vedlikehold i driftsbudsjettet til investeringsregnskapet når vedlikeholdsprosjektene blir av en viss størrelse – ikke minst for å kunne søke rentekompensasjon for disse prosjektene. Bergen kommune har ikke hatt innsigelser mot dette.

Summen av disposisjonsfond og årets mindreforbruk utgjør pr 31.12.2017 6,6 % av totale driftsinntekter. Tilsvarende tall for norske kommuner samlet ligger an til å bli ca 9 %.

Selv med utsikter til stabile tilskudd fra Bergen kommune i årene som kommer vil andre inntekter og/eller utgifter vil svinge. For eksempel ser vi i 2017 at festeavgiftene ble høyere enn budsjettert. I årets første måneder ser vi at totale utgifter til strøm øker som følge av en kald vinter og økte strømpriser.

Administrasjonen er derfor av den oppfatning at det er fornuftig å bygge opp noen reserver for sikre jevn drift gjennom hele året, og ikke minst stabil drift fra år til år.

I forhold til note 12 – Betingede utfall, er status pr dato at det nå foreligger rettskraftig dom i saken. I dom fra Bergen tingrett datert 21.02.18 ble BKF og Akasia kirke og gravplass AS / Akasia Eiendomsforvaltning AS ble frifunnet. Da dommen først er avsagt / rettskraftig etter at regnskapet er avlagt, har vi avklart med revisor at noten ikke skal endres (med unntak av en redaksjonell endring i siste setning). Kravet utgjorde 3,2 millioner.

Kirkevergens forslag til vedtak:

Bergen kirkelige fellesråd godkjenner årsregnskap for 2017 med investeringsregnskap, driftsregnskap, noter og økonomisk årsberetning.

Bergen kirkelige fellesråd tar revisors beretning for 2017 til orientering.

Bergen kirkelige fellesråd tar kontrollutvalgets uttalelse om årsregnskap og økonomisk årsrapport for 2017 til orientering.

KIRKEVERGEN I BERGEN 13.04.2018

Asbjørn Vilkenen
kirkeverge

Mette Rogstad Heimli
økonomisjef

Vedlegg:

Dok.dato	Tittel
13.04.2018	Vedlegg 1 Signert årsregnskap og årsmelding 2017
03.04.2018	Vedlegg 2 Revisjonsberetning 2017
03.04.2018	Vedlegg 3 BDO - Årsoppgjørsrevisjonen 2017
15.04.2018	Vedlegg 4 Kontrollutvalgets uttalelse om årsregnskap og økonomisk årsberetning 2017

DEN NORSKE KIRKE

Bergen kirkelige fellesråd

ÅRSREGNSKAP 2017

Bergen, 15.02.2018

Lars Kristian Stendahl Gjervik
leder Bergen kirkelige fellesråd

Asbjørn Vilkenen
kirkeverge

Årsregnskap investering

<u>Kontonavn</u>	<u>Note</u>	<u>Regnskap</u>	<u>Rev.budsjett</u>	<u>Oppr.budsjett</u>	<u>Regnskap</u>
		<u>01.01.2017 -</u> <u>31.12.2017</u>	<u>01.01.2017 -</u> <u>31.12.2017</u>	<u>01.01.2017 -</u> <u>31.12.2017</u>	<u>01.01.2016 -</u> <u>31.12.2016</u>
Investeringer i anleggsmidler	5,6,13	73 243 600	72 050 000	75 050 000	56 370 044
Moms generell komp.ordn.inv.		18 250 041	18 000 000	0	14 286 060
Avdrag på lån (ekstraord.)		0	0	0	375 429 040
Dekning av tidl.års udekket		5 400 000	5 400 000	4 200 000	6 200 000
Avsetninger	8	31 550 890	20 650 000	0	19 742 837
ÅRETS FINANSIERINGSBEHOV		128 444 532	116 100 000	79 250 000	472 027 981
Finansiert slik:					
Inntekter fra salg av driftsmidler/fast eie	6	-1 142 780	0	0	-71 563
Refusjoner		-18 529 285	-18 000 000	0	-14 376 060
Tilskudd til investeringer	2	-76 077 400	-76 056 000	-68 556 000	-69 656 089
Mottatte avdrag på utlån (ekstraord.)					-375 429 040
Sum ekstern finansiering		-95 749 465	-94 056 000	-68 556 000	-459 532 752
Overført fra driftsbudsjettet		-7 050 000	-7 050 000	0	-11 673 423
Bruk av avsetninger	8	-25 645 067	-14 994 000	-10 694 000	-821 807
Bruk av tidligere års udisponert		-32 695 067	-22 044 000	-10 694 000	-12 495 230
SUM FINANSIERING		-128 444 532	-116 100 000	-79 250 000	-472 027 981

Årsregnskap drift

Navn	Note	Regnskap	Rev.budsjett	Oppr.budsjett	Regnskap
		01.01.2017 - 31.12.2017	01.01.2017 - 31.12.2017	01.01.2017 - 31.12.2017	01.01.2016 - 31.12.2016
INNETEKTER					
Brukerbetaling, salg, avgifter og leieinntekter	1,13	-22 751 971	-22 230 000	-19 030 000	-17 168 700
Salg av driftsmidler/fast eiendom		0	0	0	-10 141
Refusjoner/overføringer		-32 479 045	-31 203 000	-8 203 000	-32 583 529
Kalk. inntekt ved komm. tj.ytingsavtale		-251 700	-161 000	0	-161 000
Statlige tilskudd		-22 416 095	-22 076 216	-21 926 216	-22 555 601
Rammeoverføring/tilskudd fra egen kommune	2	-155 133 683	-154 831 683	-151 031 683	-148 488 420
Andre tilskudd, gaver, innsamlede midler		-139 645	0	0	-321 866
SUM DRIFTSINNETEKTER		-233 172 140	-230 501 899	-200 190 899	-221 289 257
UTGIFTER					
Lønn og sosiale utgifter	3,4,13	95 161 443	95 109 870	98 538 363	95 441 341
Kjøp av varer og tjenester	13,15	97 300 426	99 007 089	99 507 089	90 789 183
Refusjoner/overføringer		22 975 377	23 000 000	0	21 416 659
Kalk. utg. ved komm. tj.ytingsavtale		251 700	161 000	0	161 000
Tilskudd og gaver		5 114 711	3 873 940	3 873 940	5 761 827
SUM DRIFTSUTGIFTER		220 803 657	221 151 899	201 919 392	213 570 010
BRUTTO DRIFTSRESULTAT		-12 368 483	-9 350 000	1 728 493	-7 719 247
Renteinntekter og utbytte		-1 350 571	-1 200 000	-1 200 000	-14 490 797
Mottatte avdrag på utlån		0	0	0	-22 036 334
Renteutgifter og låneomkostn.		0	0	0	8 982 455
Avdrag på lån		0	0	0	22 036 324
Netto finansinntekter/-utgifter		-1 350 571	-1 200 000	-1 200 000	-5 508 352
Avskrivninger	5,6	24 182 958	24 000 000	0	24 995 177
Motpost avskrivninger	5,6	-24 182 958	-24 000 000	0	-24 995 177
NETTO DRIFTSRESULTAT		-13 719 054	-10 550 000	528 493	-13 227 599
Interne finansieringstransaksjoner:					
Bruk av udisponert fra tidl. år (overskudd)		0	0	0	-16 499 606
Bruk av disposisjonsfond		0	0	-528 493	-638 093
Bruk av bundne fond	8	-413 267	-400 000	0	0
Sum bruk av avsetninger		-413 267	-400 000	-528 493	-17 137 699
Avsatt til disposisjonsfond	8	3 994 316	3 900 000	0	17 717 311
Avsatt til bundne fond		0	0	0	974 565
Overført til investeringsregnskapet		7 050 000	7 050 000	0	11 673 423
Sum avsetninger		11 044 316	10 950 000	0	30 365 299
REGNSKAPSMESSIG OVER/UNDERSKUDD		-3 088 005	0	0	0

Årsregnskap Balanse

<u>Navn</u>	<u>Note</u>	<u>Regnskap</u>	<u>Regnskap</u>
		<u>01.01.2017 -</u> <u>31.12.2017</u>	<u>01.01.2016 -</u> <u>31.12.2016</u>
EIENDELER:			
Anleggsmidler			
Faste eiendommer og anlegg	5	851 957 948	779 669 747
Utstyr, maskiner og transportmidler	1,6,13	17 324 665	24 505 230
Aksjer og andeler	7,13	67 602 657	67 602 657
Omløpsmidler			
Andel Bildeleringen		7 000	0
Kortsiktige fordringer	9	17 193 724	23 314 991
Kasse, bankinnskudd		95 627 398	68 942 140
<u>SUM EIENDELER:</u>		<u>1 049 713 392</u>	<u>964 034 765</u>
 EGENKAPITAL OG GJELD:			
Egenkapital			
Kapitalkonto	16	-936 885 269	-871 777 634
Uindekket i inv.regnskapet		12 000 000	17 400 000
Regnskapsmessig mindreforbruk (Udisp. overskudd)		-3 088 005	0
Disposisjonsfond	8	-17 575 247	-18 310 931
Bundne investeringsfond	8	-12 405 744	-4 905 744
Ubundne investeringsfond	8	-59 956 684	-56 820 860
Bundne driftsfond	8	-561 298	-974 565
Gjeld			
Kortsiktig gjeld			
Annen kortsiktig gjeld	10	-31 241 145	-28 645 031
<u>SUM EGENKAPITAL OG GJELD:</u>		<u>-1 049 713 392</u>	<u>-964 034 765</u>

Note 1 Regnskapsprinsipper

Regnskapet for Bergen kirkelige fellesråd er satt opp etter de samme prinsipper som gjelder for kommunesektoren, samt forskrift om økonomiforvaltningen for kirkelige fellesråd og menighetsråd i Den norske kirke og God kommunal regnskapsskikk (GKRS).

Det er inngått avtale med Akasia-konsernet om leie av datautstyr, biler, maskiner og annet utstyr. BKF har vurdert avtalen opp mot NRS14/GKRS8 som regulerer leieavtaler. Disse regulerer regnskapsføring for leietaker (og ikke utleier). På denne bakgrunn har BKF valgt å behandle avtalen som en ordinær leieavtale, med inntektsføring av årlig leiebeløp i driftsregnskapet.

Note 2 Tilskudd fra Bergen kommune

BKF mottar tilskudd fra Bergen kommune i tråd med Kirkelovens paragraf 15. Tilskuddet fordeler seg som følger.

Drift:	
Formål Den Norske Kirke	88 061 900
Formål Gravplass	50 543 034
Formål Kirkelig administrasjon	16 378 749
Påskefest	150 000
Sum	155 133 683

Investering:	
Formål Kirker	30 920 500
Formål Vernede kirker	16 736 400
Formål Gravplass, kapell og krematorium	20 920 500
Til kjøp av gravplassareal	7 500 000
Sum	76 077 400

Note 3 Lønn

Lønn	74 333 137
Arbeidsgiveravgift	11 287 124
Pensjonsutgifter	8 502 714
Annen godtgjørelse	1 038 468
Sum	95 161 443

Herav ytelser til ledende personer:
Kirkevergen 953 377

Note 4 Pensjonsforpliktelse

Alle ansatte er tilknyttet Bergen kommunale pensjonskasse i samsvar med tariffavtale i KA tariffområde. Arbeidsgivers andel av premie er utgiftført med kr 8 502 714 inkl. AFP og reguleringspremie. Ansatte betaler 2 % av premien.

Pensjonsforpliktelser og pensjonmidler er ikke balanseført.

Akasia-konsernet dekker pensjonsforpliktelser for ansatte som har vært ansatt i "Akasia i BKF". I 2017 er kundeforholdet ivaretatt via BKF, men alle løpende kostnader er utgiftført i Akasia-konsernet sine regnskaper. Akasia-konsernet oppretter pensjonskasse i 2018, og Akasia sin del av pensjonsforpliktelsen i BKF blir flyttet over til denne pensjonskassen.

BKF har dekket deler av sin pensjonsutgift ved bruk av premiefond (kr 1.957.246)

Før årsoppgjørsposteringer i pensjonskassens regnskap har BKF har pr 31.12.17 kr 9.290.253 innestående på premiefond, mens Akasia har kr 2.318.029.

Estimert forpliktelse/midler 31.12.17	BKF	Akasia
Brutto påløpt forpliktelse	186 895 688	178 776 919
Pensjonsmidler	176 024 254	171 587 647
Netto pensjonsforpliktelse	10 871 434	7 189 272

Medlemsstatus

Antall aktive	241	12
Antall oppsatte	438	907
Antall pensjoner	131	116

Note 5 Faste eiendommer og anlegg

Avskrivningstid	År
Kirker	50
Eiendom for utleie	25
Gravplasser, kapell o.l.	50-80

	31.12.2016	Hist.verdi inkl. oppskr.	Akkumulert avskrivning	Årets aktivering	Årets avgang	Årets nedskrivning	Årets avskrivning	Verdi pr. 31.12.2017
Kirker	471 342 878	727 812 088	256 469 211	57 688 335			12 609 095	516 422 118
Eiendom for utleie	7 131 658	8 097 618	965 961				335 174	6 796 484
Gravplasser, kapell o.l.	301 195 212	347 066 556	45 871 344	32 285 247			4 741 112	328 739 346
Sum	779 669 747	1 082 976 262	303 306 516	89 973 582	0	0	17 685 381	851 957 948

Note 6 Inventar, utstyr, maskiner og transportmidler

Avskrivningstid	År
Inventar	10-14
Data utstyr	5
Systemer/programvare	5-10
Traktorer	10
Gravemaskiner	10
Biler	10
Maskiner	10
Verktøy og lette mask.	3

	31.12.2016	Akkumulert ansk.kost	Akkumulert avskrivning	Årets aktivering	Årets avgang	Årets avskrivning	Verdi pr. 31.12.2017
Inventar	3 276 207	3 834 853	558 646	226 933		252 016	3 251 124
Data utstyr	3 204 644	6 986 789	3 782 145	1 293 126	504 916	743 068	3 249 786
Systemer/programvare	6 254 192	17 193 274	10 939 081		873 664	2 980 374	2 400 154
Traktorer	1 191 173	3 513 281	2 322 108			249 053	942 120
Gravemaskiner	1 573 477	4 768 271	3 194 794			479 383	1 094 093
Biler	8 213 381	23 474 501	15 261 120		824 467	1 624 751	5 764 163
Maskiner	758 823	2 765 543	2 006 720			152 265	606 558
Verktøy og lette mask.	33 333	597 082	563 748			16 667	16 667
Sum	24 505 230	63 133 593	38 628 364	1 520 059	2 203 048	6 497 576	17 324 664

Deler av avskrivningsbeløpet for inventar gjelder forskuddsbetalt leie i Sandviken menighetshus. Det er betalt leie frem til 30.11.2030. Årets aktivering av inventar gjelder oppgradering av kontorer i Storetveit menighet, som vil bli fratrukket husleie frem til år 2022.

Inntekten av biler solgt i 2016, ble ikke ført i 2016 regnskapet, og er inntektført i 2017 (692 000).

Note 7 Aksjer og andeler

Aksjer:

Selskap	Eierandel	Balanseført verdi
Akasia AS	100 %	67 601 657
Kirkepartner AS	0,01 %	1 000

Omløpsmiddel:

Andel Bildeleringen	7 000
---------------------	-------

Note 8 Avsetninger

Spesifikasjon over fond, avsetning til og bruk av fond 2017

Type fond	IB	Årets avsetninger	Årets bruk avsetninger	UB
Disposisjonsfond	-18 310 931	-3 994 316	4 730 000	-17 575 247
Bundne driftsfond	-974 565		413 267	-561 298
Ubundne investeringsfond	-56 820 860	-24 050 890	20 915 067	-59 956 684
Bundne investeringsfond	-4 905 744	-7 500 000		-12 405 744
Sum	-81 012 101	-35 545 206	26 058 334	-90 498 973

Note 9 Kortsiktig fordring

Kortsiktig fordring består av følgende poster:

Momskompensasjonskrav	7 957 515
Kunder gravplassmyndigheten	2 651 896
Lønn og lønnsrefusjoner	364 788
Forskuddsbetalte kostnader	547 618
Kortsiktig fordring menigheter	1 420 124
Annen kortsiktig fordring	4 251 784
Sum	17 193 724

Note 10 Kortsiktig gjeld

Kortsiktig gjeld består av følgende poster:

Leverandørgjeld	-15 278 804
Skyldig offentlige avgifter	-5 815 666
Feriepenger	-8 243 138
Annen kortsiktig gjeld	-1 903 536
Sum	-31 241 145

000039

Note 11 Budsjett

Opprinnelig budsjett ble vedtatt 14.12.2016
Budsjettet er revidert 30.6, 20.12 og 30.12

Note 12 Betingede utfall

Bergen kirkelige fellesråd er saksøkt av ansatte som fram til virksomhetsoverdragelsen var ansatt i "Akasia i BKF", med påstand om brudd på inngåtte arbeidsavtaler for perioden 01.08.2014 til 31.12.2015.
Kravet utgjør 3,2 mill kroner, og BKF har lagt ned påstand om full frifinnelse.
Saken ble behandlet i Bergen Tingrett 8. og 9. januar.
Det foreligger foreløpig ikke dom i saken.

Note 13 Nærstående parter

Bergen kirkelige fellesråd forvalter eierskapet i Akasia AS på vegne av soknene i Bergen.
Akasia kirke og gravplass AS er et egenregiselskap som leverer tjenester til BKF.
Akasia AS eier 100 % av aksjene i Akasia kirke og gravplass AS.

Pr 31.12.2017 er det inngått følgende avtaler mellom Bergen kirkelige fellesråd og Akasia AS med datterselskap:

Akasia AS

Avtale vedrørende rettigheter og forpliktelser knyttet til BKF's pensjonsordning så langt den gjelder ansatte i Akasia, inkl. tilleggsavtale om at Akasia AS overtar alle rettighetene og forpliktelsene knyttet til pensjonsordningen.
Avtale for leie av datautstyr, biler, maskiner og annet utstyr

Akasia kirke og gravplass AS

Avtale om leveranse av FM-tjenester
Løpende driftsavtaler (SLA) innen
Renhold, service, drift og vedlikehold av bygninger
Service, drift og vedlikehold av utomhusanlegg
Kapelltjenester, gravferd og kremasjon
Regnskap og lønn BKF og menighetene
Tilsyn og drift av utleiebygg

Transaksjoner i 2017

	Faktura fra Akasia konsernet til BKF	Faktura fra BKF til Akasia- konsernet
(inkl mva)		
Akasia kirke og gravplass AS *) og **)	120 441 634	12 965
Akasia AS ***)	644 549	9 662 608
Akasia Barnehage AS		57 627
Akasia Eiendomsforvaltning AS	2 970	1 064
Akasia Regnskap AS	43 125	
	121 132 278	9 734 264
*) Herav faste driftsavtaler	63 588 926	
***) Herav ført i investeringsregnskapet	46 290 251	
**) Herav leie datautstyr, biler, maskiner og annet utstyr	3 500 000	

Note 14: Revisjon

Det er i 2017 betalt 544 604 for revisjonstjenester.
169 604 av dette gjelder bistand/rådgivning.

Note 15: Endring i arbeidskapital

	Regnskap 2017	Regnskap 2016
Omløpsmidler 31.12	112 828 123	92 257 131
Kortsiktig gjeld 31.12	-31 241 145	-28 645 031
Arbeidskapital 31.12	81 586 978	63 612 100
Arbeidskapital 01.01	63 612 100	36 936 890
Endring AK i balansen (A)	17 974 878	26 675 210
<i>Anskaffelse av midler</i>		
Inntekter driftsdel	233 172 140	221 289 257
Inntekter investering	1 142 780	71 563
Innbetalinger ved eksterne transaksjoner	95 957 256	495 988 320
Sum anskaffelse av midler (B)	330 272 175	717 349 140
<i>Anvendelse av midler</i>		
Utgifter driftsdel	220 803 657	213 570 010
Utgifter investering	91 493 641	70 656 104
Utbetalinger ved eksterne transaksjoner	0	406 447 819
Sum anvendelse av midler (C)	312 297 298	690 673 933
Endring arbeidskapital (B-C)	17 974 878	26 675 207

Note 16
KAPITALKONTO 2017

DEBET		KREDIT	
		IB, kap.kto: Overskudd i kapital	871 777 634
11 Salg av fast eiendom		10 Aktivering av fast eiendom	89 973 582
13 Avskrivning/nedskrivning fast eiendom	17 685 381	12 Oppskrevet fast eiendom	
15 Salg av aksjer og andeler		14 Kjøp av aksjer og andeler	
17 Nedskrevet aksjer og andeler		16 Oppskrevet aksjer og andeler	
19 Avdrag på utlån		18 Utlån	
21 Nedskrevet utlån		20 Oppskrevet utlån	
23 Salg biler, mask., inv., utst.	824 467	22 Kjøp av biler, maskiner, inv., utstyr	1 520 059
25 Avskrivning av biler, mask., inv., utst.	7 876 158	24 Oppskrevet biler, maskiner, inv., utst.	
27 Oppskrevet / overtatt ekst. lån		26 Nedskrevet / overført ekst. lån	
29 Bruk av lånemidler		28 Avdrag ekst. lån	
31 Urealisert kurstap i år		30 Tilb.ført ureal.kurstap forr. år	
33 Tilbakeført urealisert kursg. forr. år		32 Tilbakeført lån av lånefondet	
UB, kap.kto: Overskudd i kapital	936 885 269		
SUM DEBET	963 271 275	SUM KREDIT	963 271 275

* se note 5 og 6

Fellesrådets økonomi 2017

Investeringsregnskap

(tall i parentes gjelder tilsvarende tall for 2016)

Det er investert totalt 91,5 (70,7) mill kroner i anleggsmidler (inkl mva), hvorav 57,9 (44,9) mill kroner til kirkebygg, 32,3 (21,9) mill kroner til gravplasser og 1,3 (3,9) mill kroner til ny IKT-plattform/utstyr for BKF. Økningen er finansiert ved bruk av tidligere års avsetninger.

Prosjektering av rehabilitering Domkirken og Korskirken går etter planen. I Domkirken er kalkarbeidene på tårnet fullført i 2017. I Korskirken har man i løpet av året hugget ned gammel sementpuss og startet arbeidene i tårnet. Av andre store arbeider på kirkebyggene kan nevnes restaurering av Sandvikskirken og nytt tak på Storetveit og Eidsvåg kirker. Ved Biskopshavn kirke er det bygget nytt klokketårn, og i både Solheim, Storetveit og Eidsvåg kirker arbeides det med oppgradering av kontorlokalene.

På gravplassområdet er det gjennomført flere store rehabiliteringsprosjekter på Møllendal gravplass. Fase A av rehabiliteringen av Nygård kirkegård og felt med nye urnegraver på Fyllingsdalen gravplass er fullført. Nye felt for kistegraver er under opparbeidelse på Loddefjord og Fyllingsdalen gravplasser. I februar ble det åpnet navnet minnelund på Fana kirkegård, og mot slutten av året ble arbeid påbegynt for å opparbeide navnedde minnelunder på Storetveit kirkegård og Fyllingsdalen gravplass. Det har også i 2017 vært jobbet systematisk med frigjøring av areal inne på gravplassene.

I 2017 har vi fortsatt arbeidet med å oppgradere våre IKT-løsninger, blant annet med nytt telefonisystem.

Det er overført totalt 7,1 mill kroner fra driftsregnskap til investeringsregnskap, og i løpet av året er det brukt 25,6 mill kroner av tidligere års avsetninger, mens 31,6 mill kroner er overført til ubundne og bundne investeringsfond ved årets slutt. Av dette gjelder 10 mill kroner Sædalen kirke, hvor bevilgede midler for 2017 i sin helhet er overført til fond. Det er også overført 9,1 mill kroner knyttet til andre nybyggingsprosjekter der reguleringsarbeidet har tatt lengre tid enn forventet. 9,8 mill gjelder ekstraordinære bevilgninger fra Bergen kommune som blir investert i 2018.

Bevilgede investeringsmidler fra Bergen kommune er i 2017 videreført med samme beløp som i 2016. I tillegg har BKF fått en ekstraordinær bevilgning til erverv av nytt gravplassareal.

(mill. kroner)	Regnskap 2017	Revidert budsjett 2017	Opprinnelig budsjett 2017	Regnskap 2016
Investeringer i anleggsmidler	91,5	90,1	75,1	70,7
Avdrag på lån investering				375,4
Dekning av tidl.års udekket	5,4	5,4	4,2	6,2
Avsetninger	31,6	20,7		19,7
Årets finansieringsbehov	128,4	116,1	79,3	472,0
Finansiert slik:				
Inntekter fra salg av driftsmidler/fast eiend.	-1,1	-		-0,1
Refusjoner	-18,5	-18,0		-14,4
Tilskudd til investeringer	-76,1	-76,1	-68,6	-69,7
Mottatte avdrag på utlån (ekstraord.)/bruk av lånemidler				-375,4
Sum ekstern finansiering	-95,7	-94,1	-68,6	-459,5
Overført fra driftsregnskapet	-7,1	-7,1		-11,7
Bruk av avsetninger	-25,6	-15,0	-10,7	-0,8
Sum finansiering	-128,4	-116,1	-79,3	-472,0
Udekket/udisponert	-	-	-	-

Driftsregnskap

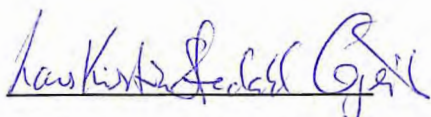
Driftsregnskapet viser et mindreforbruk før disposisjoner på 13,7 mill kroner. Av dette er 7,1 mill kroner i henhold til budsjettvedtak overført til investeringsregnskapet.

BKF mottok i 2017 totalt 151,2 mill kroner i driftstilskudd fra Bergen kommune. I tillegg har BKF i 2017 mottatt 3,8 mill kroner i statlige sysselsettingsmidler til istandsetting av gravplasser. Av andre store inntekstposter kan nevnes 21,5 mill kroner fra Den norske kirke og diverse egne inntekter på kr 22,8 mill kroner (blant annet festeavgifter, brukerbetaling og leieinntekter).

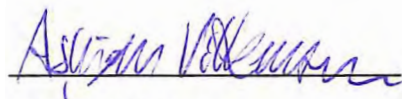
Pr 31.12.17 hadde BKF 160 ansatte fordelt på 143 årsverk. Av totalt driftsutgifter på 220,8 mill kroner er 95,2 mill benyttet til lønn og sosiale utgifter. Kjøp av varer og tjenester utgjør 97,3 mill kroner, og er benyttet til løpende drift og vedlikehold av kirker og gravplasser, gravferdstjenester og administrasjon. 61 % av dette gjelder kjøp av tjenester fra egenregiselskapet Akasia kirke og gravplass AS.

(mill. kroner)	Regnskap 2017	Revidert budsjett 2017	Opprinnelig budsjett 2017	Regnskap 2016
Driftsinntekter	-233,2	-230,5	-200,2	-221,3
Driftsutgifter	220,8	221,2	201,9	213,6
Brutto driftsresultat	-12,4	-9,4	1,7	-7,7
Netto finansinntekter/-utgifter	-1,4	-1,2	-1,2	-5,5
Resultat før disposisjoner	-13,7	-10,6	0,5	-13,2
Bruk av udisponert fra tidl. år (overskudd)				-16,5
Bruk av bundet disposisjonsfond / disposisjonsfond	-0,4	-0,4	-0,5	-0,6
Avsatt til disposisjonsfond/bundne driftsfond	4,0	3,9	-	18,7
Overført til investeringsregnskapet	7,1	7,1	-	11,7
Sum avsetninger	10,6	10,6	-0,5	13,2
Regnskapsmessig resultat	-3,1	0,0	0,0	0,0

Bergen, 15.02.2018

Lars Kristian Stendal Gjervik
Leder Bergen kirkelige fellesråd

Asbjørn Vilkenen
Kirkeverge

Til Bergen kirkelige fellesråd

Uavhengig revisors beretning

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskapet for Bergen kirkelige fellesråd som består av balanse per 31. desember 2017, driftsregnskap og investeringsregnskap for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er det medfølgende årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir en dekkende fremstilling av den finansielle stillingen til Bergen kirkelige fellesråd per 31. desember 2017, og av resultatet for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i *Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet*. Vi er uavhengige av fellesrådet slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Annen informasjon

Fellesrådet er ansvarlig for annen informasjon. Annen informasjon består av informasjon i fellesrådets årsrapport, men inkluderer ikke årsregnskapet og revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke annen informasjon, og vi attesterer ikke den andre informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese annen informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom annen informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon. Dersom vi hadde konkludert med at den andre informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Fellesrådet og kirkevergens ansvar for årsregnskapet

Fellesrådet og kirkevergen er ansvarlig for å utarbeide og fastsette årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir en dekkende fremstilling i samsvar med lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk i Norge. Fellesrådet og kirkevergen er også ansvarlig for slik intern kontroll de finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet gir uttrykk for de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir en dekkende fremstilling

Vi kommuniserer med fellesrådet blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om budsjett

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at de disposisjoner som ligger til grunn for årsregnskapet i det alt vesentlige er i samsvar med budsjettvedtak, og at budsjettbeløpene i årsregnskapet stemmer med regulert budsjett.

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet er konsistente med årsregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE)3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at fellesrådet har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av fellesrådets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringskikk i Norge

Bergen, 21. mars 2018
BDO AS

Solveig Bø Dalstø
statsautorisert revisor

REGNSKAPSREVISJON 2017

BERGEN KIRKELIGE FELLESRÅD

SOLVEIG BØ DALSTØ

21.03.2018

Alt innhold, inkludert, men ikke begrenset til metoder og analyser i denne presentasjonen tilhører BDO AS eller BDO Advokater AS, og skal ikke kopieres eller videredistribueres uten vårt skriftlige samtykke.

000049

BDO

HVA REVISJONEN HAR OMFATTET

- REVISJONEN AV BERGEN KIRKELIGE FELLESRÅD SITT ÅRSREGNSKAP
- KONTROLL AV ÅRSBUDSJETTET
- KONTROLL AV ÅRSBERETNING
- ATTESTASJON AV FELLESRÅDETS OVERHOLDELSE AV BOKFØRINGSREGLENE
- ØVRIGE ATTESTASJONER
- FOR REVISJONSSTRATEGI VISES DET TIL GJENNOMGANG AV REVISJONSPLAN I OKTOBER 2017
- FOR OPPSUMMERING AV INTERIMSREVISJON VISES DET TIL GJENNOMGANG I FEBRUAR 2018

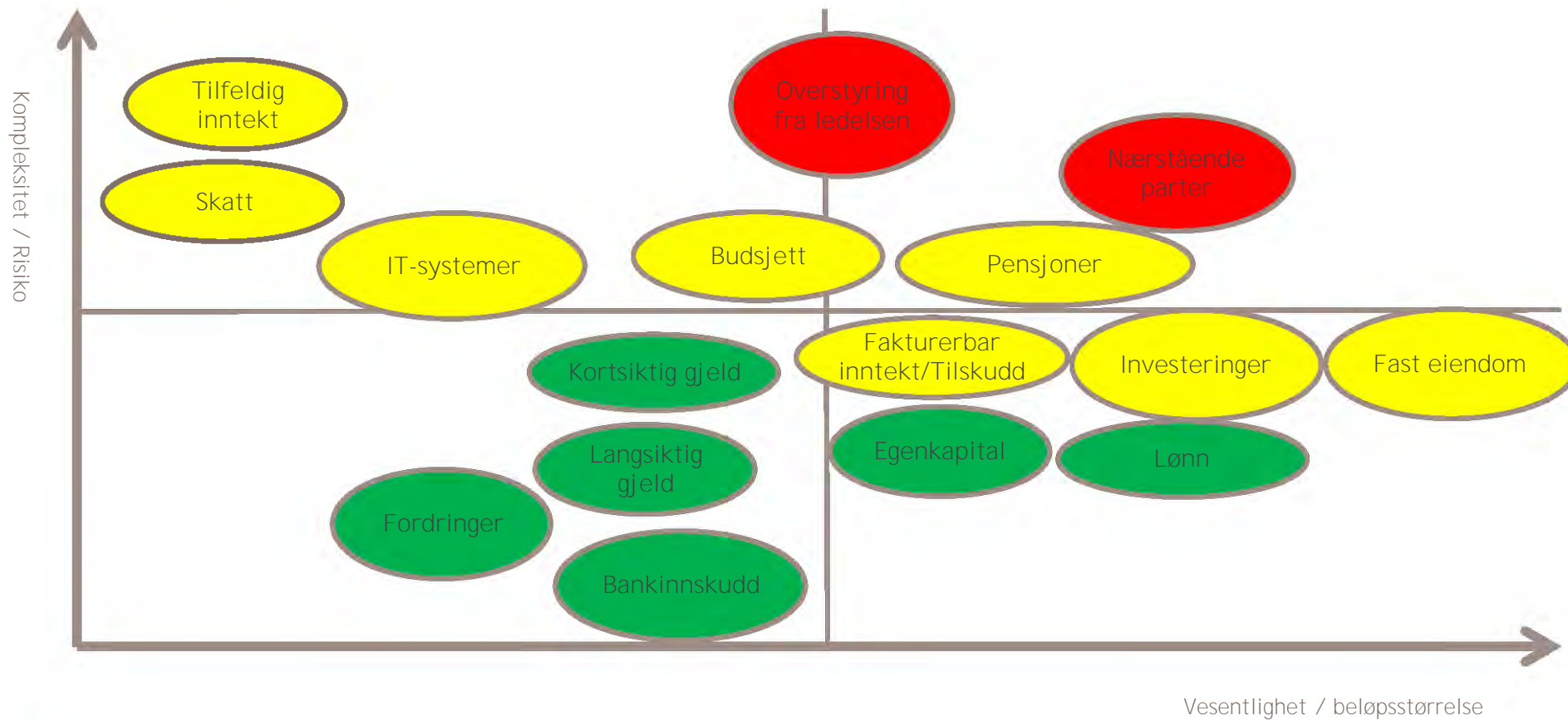
REVISJONSPROSESSEN OVERSIKT

PLANLEGGIG OG RISIKOVURDERING	INTERIMSREVISJON	ÅRSOPPGJØRSREVISJON	AVLEGGELSE AV OFFISIELT ÅRSREGNSKAP
<p>Aktiviteter</p> <ul style="list-style-type: none"> • Risikovurdering • Presentasjon og diskusjon av revisjonsopplegg med administrativ ledelse • Slutføre revisjonsplan og fastsette vesentlighetsgrense 	<p>Aktiviteter</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kartlegging rutiner og internkontroll • Internkontrolltesting og detaljtesting • IT-revisjon • Analytiske kontrollhandlinger • Gjennomgang av poster i balansen som kan avklares før årsoppgjøret • Attestasjon 	<p>Aktiviteter</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gjennomgang balansen og regnskap pr. balansedato • Detaljtesting og analytiske kontrollhandlinger • Gjennomgang budsjettjusteringer/ redegjørelse for vesentlige budsjettavvik • Attestasjon 	<p>Aktiviteter</p> <ul style="list-style-type: none"> • Slutføring revisjon • Gjennomgang årsregnskap og årsberetning • Uttalelse fra ledelsen • Attestasjon
<p>Rapportering</p> <ul style="list-style-type: none"> • Revisjonsplan og risikovurdering 	<p>Rapportering</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oppsummering ledelsen • Rapportering til kontrollutvalg 	<p>Rapportering</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oppsummering med ledelsen • Rapportering til kontrollutvalg 	<p>Rapportering</p> <ul style="list-style-type: none"> • Revisjonsberetning • Oppsummering med ledelsen • Evt. nummerert brev • Attestasjon kontrolloppstilling
AUGUST / SEPTEMBER	OKTOBER-DESEMBER	JANUAR-MARS	MARS/APRIL

000051

REVISJONSOPPLEGG - RISIKOFORSTÅELSE

RISIKO FOR FEIL I FINANSIELL RAPPORTERING

PRESENTASJONENS OPPBYGNING

Presentasjonen tar for seg områder fra regnskapet som er diskutert med fellesrådets ledelse og gir en oversikt over ting som kan forbedres. I tillegg har vi brukt symbol for å si noe om status for området.

Vi bruker symboler for å visualisere våre observasjoner. Symbolene gjengir vår subjektive oppfatning av situasjonen.

Status

Kvaliteten må forbedres, møter ikke minste krav.

Kvaliteten bør forbedres, møter ikke alle krav.

Kvaliteten er tilfredsstillende, møter de fleste krav.

FORHOLD MED KONSEKVENNS FOR REVISJONSBERETNINGEN TIDLIGERE ÅR

Tema	Status	Kommentar
Avleggelse av årsregnskap		<p>Regnskapet skal være fremlagt innen 15. februar året etter regnskapsåret. Regnskapet skal legges frem for revisor innen 1. mars og revisor skal for hvert regnskapsår avgi revisjonsberetning til rådet innen 1. april.</p> <p>Foreløpig regnskap ble fremlagt for revisor 7. februar 2018 og signert regnskap ble fremlagt 14. februar 2018. Avleggelsen av årsregnskapet har dermed vært innenfor fristene.</p>

FORHOLD TATT OPP I NUMMERERT BREV TIDLIGERE ÅR.

Tema	Status	Kommentar
Budsjettstyring		<p>Årsbudsjettet er en bindende plan for rådets midler og anvendelsen av disse i budsjettåret og det skal redegjøres i årsberetningen for vesentlige budsjettavvik.</p> <p>Vi har ikke avdekket vesentlige avvik mellom revidert budsjett og årsregnskap som krever kommentarer i årsberetningen.</p>
Fakturaer stilet til feil organisasjon		<p>Ved utført kontroll av kompensasjonsoppgaver for merverdiavgift og kostnadskontroll utover dette, har vi ikke avdekket inngående fakturaer stilet til feil organisasjon og vi ser at fellesrådet har innarbeidet rutiner som sikrer at fakturaer blir stilet til rett organisasjon.</p>

FORTS.

Tema	Status	Kommentar
Opplysningsplikt ved utbetalinger til enkeltpersonforetak		I følge ligningsloven skal vederlag for tjenester av teknisk, håndverksmessig, juridisk, regnskapsmessig eller annen art til tjenesteytende næringsdrivende uten fast forretningssted opplyses om i RF-1321. Fellesrådet har for 2017 opplyst om slike vederlag og etter det vi kan se fungerer rutinen tilfredsstillende.
Disposisjonsrett bank og juridisk eier av bankkonto		Ved vår gjennomgang av revisjonsoppgave fra bank finner vi at tidligere bankkontoer som var registrert på feil juridisk eier er blitt rettet opp i. Vi har heller ikke avdekket ansatte eller tidligere ansatte som har disposisjonsrett alene på bankkonto.

FORHOLD TATT OPP I VÅR LEDELSESRAPPORTERING TIDLIGERE ÅR

Tema	Status	Kommentar
Avtaler utenfor ordinær drift		Vi har tidligere år erfart at fellesrådet har inngått avtaler og regnskapsført avtalene uten å i forkant undersøke tilstrekkelig eventuelle regnskapsmessige problemstillinger. Vår erfaring i 2017 er at fellesrådet har undersøkt med revisor eller andre i forkant av særskilte problemstillinger. Dette har medført trygghet i regnskapsføringen og omfanget av merarbeid i etterkant er betydelig redusert.
Avtaler med nærstående parter		Store deler av fellesrådets aktiviteter og oppgaver utføres av Akasia AS og andre som er å betrakte som nærstående parter. Viktigheten av at dette blir utført på armlengdes avstand og blir tilstrekkelig opplyst om, er av høy betydning for fellesrådets regnskap og omdømme. Vår erfaring i 2017 er at fellesrådet tilstreber en så riktig markedspris som mulig og at dette blir tilstrekkelig opplyst om i regnskapet.

OPPSUMMERING

- ▶ Ren revisjonsberetning er avgitt. Vi er ikke kjent med forhold som bør tas opp i nummerert brev.
- ▶ Ikke korrigerede feil
 - Enkelte feil er identifisert. Disse er tatt opp med administrasjonen. Enkeltvis og i sum er ikke disse feilene vurdert som vesentlige. Feilene er tilstrekkelig identifisert og det er ut i fra en kost-nytte-vurdering vurdert at det ikke er hensiktsmessig å rette dem.
- ▶ Korrigerede feil
 - Problemstillinger og mulige feil har løpende blitt diskutert med administrasjonen og disse er blitt rettet underveis. Feilene har ikke vært av vesentlig karakter.

TAKK FOR OPPMERKSOMHETEN

Alt innhold, inkludert, men ikke begrenset til metoder og analyser i denne presentasjonen tilhører BDO AS eller BDO Advokater AS, og skal ikke kopieres eller videredistribueres uten vårt skriftlige samtykke.

000059

DEN NORSKE KIRKE

Bergen kirkelige fellesråd

Sekretariat for kontrollutvalet

Bergen kirkelige fellesråd

Vår saksbehandler: Roald Breistein

Deres ref.:
Vår ref: 2017/82
Vår dato: 10.04.2018

Uttalelse - Årsregnskap og økonomisk årsberetning 2017 for Bergen kirkelige fellesråd - Uttalelse fra kontrollutvalget

Vedlagt følger uttalelse fra kontrollutvalget i sak PS 20/18 «Årsregnskap og økonomisk årsberetning 2017 for Bergen kirkelige fellesråd - Uttalelse fra kontrollutvalget» som ble behandlet i møte i kontrollutvalget i BKF 09.04.2018.

Påskrift fra sekretariatet:

Uttalelsen fra kontrollutvalget skal følge sak forberedt av kirkevergen til fellesrådet 25.04.2018 via arbeidsutvalget 12.04.2018.

Med helsing

Hogne Haktorson
kontrollsjef

Roald Breistein
seniorrådgjevar

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke underskrift.

Kopi til:
Kirkevergen
BDO
Utvalgsleder

Arkivsak: 216
 Arkivnr: 2017/82-17
 Saksbehandler: Roald Breistein

Saksfremstilling

Saksgang

Utvalg	Saknr.	Møtedato
Kontrollutvalget i Bergen kirkelige fellesråd	20/18	09.04.2018

Årsregnskap og økonomisk årsberetning 2017 for Bergen kirkelige fellesråd - Uttalelse fra kontrollutvalget

Bakgrunn for saken:

Kontrollutvalg i norske kommuner og fylkeskommuner skal gi uttalelse til årsregnskapet, jf. "Forskrift om årsregnskap og årsberetning". Rådmannen sin årsmelding skal også følge saken, og revisor skal redegjøre for om det er vesentlige avvik mellom årsmeldingen og årsregnskapet. Det er så formannskapet som innstiller overfor kommunestyret, i saken om regnskapet. Kommunestyret skal behandle både årsregnskap og årsmelding i samme møte. Dette følger av kommuneloven §48, jf. "Forskrift om årsregnskap og årsberetning" §10.

Slik sekretariatet ser det vil det være naturlig å behandle årsregnskap og årsrapport for Bergen kirkelige fellesråd (BKF) på samme måte som i norske kommuner. Det blir her vist til «Forskrift om økonomiforvaltningen for kirkelige fellesråd og menighetsråd i Den norske kirke» § 5.7. Det blir videre vist til regler for kontrollutvalget i BKF § 2 der det bl.a. står:

«Kontrollutvalget skal påse at BKF's regnskaper blir revidert på en betryggende måte.

Videre står det bl.a. dette i § 4 i de samme reglene:

«Kontrollutvalget skal holde seg løpende orientert om revisjonsarbeidet og se til at dette følger gjeldende bestemmelser og standarder for revisjon.

Kontrollutvalget mottar kopi av revisors revisjonsberetning og avgir uttalelse om årsregnskapet til Fellesrådet. Kontrollutvalget skal se til at revisors merknader blir fulgt opp.»

Arbeidsutvalget vil være organ tilsvarende formannskapet i en kommune og fellesrådet vil være organ tilsvarende kommunestyret.

Drøfting:

Årsregnskapet er lagt frem av kirkevergen, og inneholder driftsregnskap, investeringsregnskap, balanseregnskap og noteopplysninger.

BKF sin revisor, BDO, har lagt frem revisjonsberetning datert 21.03.2018. Sekretariatet har bl.a. merket seg at revisor skriver dette i sin revisjonsmelding:

«Etter vår mening er det medfølgende årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir en dekkende fremstilling av den finansielle stillingen til Bergen kirkelige fellesråd per 31. desember 2017, og av resultatet for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk i Norge.»

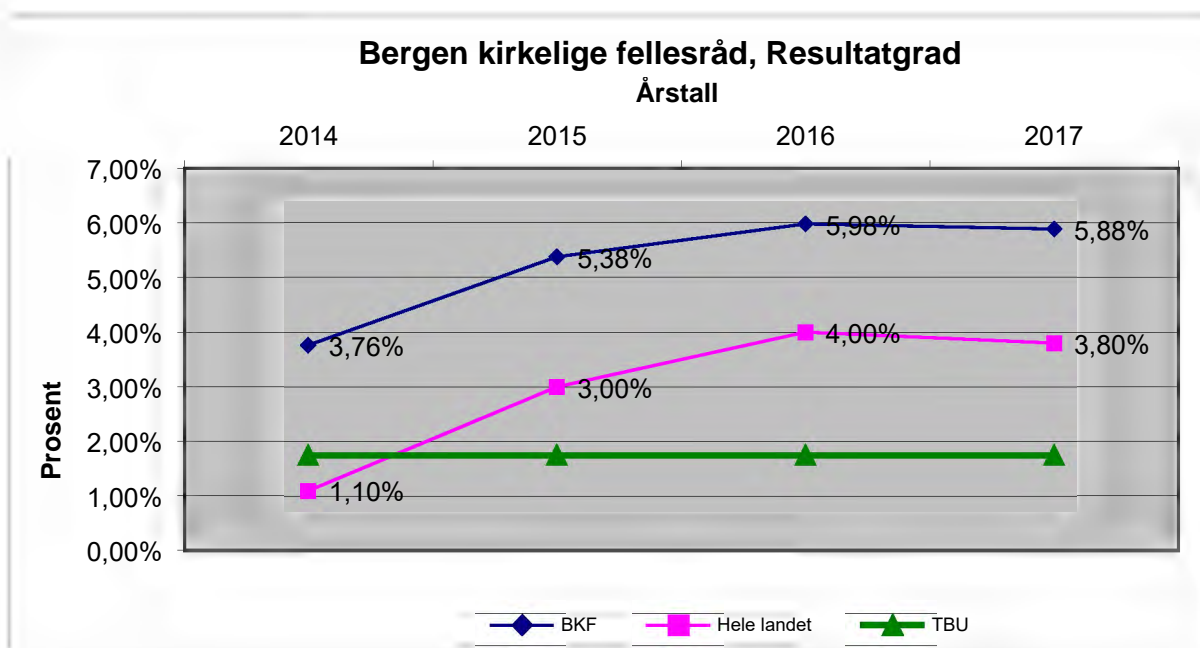
Vi fikk også kopi av dokumentet «Årsoppgjørsrevisjonen 2017 - Bergen Kirkelige Fellesråd» fra BDO til BKF. Denne inngår også som en del av saksbehandlingen til regnskapssaken i kontrollutvalget. Dokumentet beskriver områder fra regnskapet som er diskutert med fellesrådets ledelse og gir en oversikt over ting som kan forbedres. På bakgrunn av denne gjennomgangen har BDO konkludert med følgende:

- *Ren revisjonsberetning er avgitt. Vi er ikke kjent med forhold som bør tas opp i nummerert brev.*
- *Ikke korrigerede feil*
 - *Enkelte feil er identifisert. Disse er tatt opp med administrasjonen. Enkeltvis og i sum er ikke disse feilene vurdert som vesentlige. Feilene er tilstrekkelig identifisert og det er ut i fra en kost-nytte-vurdering vurdert at det ikke er hensiktsmessig å rette dem.*
- *Korrigerede feil*
 - *Problemstillinger og mulige feil har løpende blitt diskutert med administrasjonen og disse er blitt rettet underveis. Feilene har ikke vært av vesentlig karakter.*

Slik sekretariatet tolker dette konkluderer BDO med at kvaliteten er tilfredsstillende og møter de fleste krav.

Sekretariatet registrerer at driftsregnskapet viser et netto driftsresultat på kr. 13 719 054 og et regnskapsmessig overskudd på kr. 3 088 005 dvs. netto resultatgrad på 5,88 % (Satt opp mot sum driftsinntekter). Gjennomsnitt for alle kommunene i Norge (utenom Oslo) ligger ifølge opplysninger fra SSB på netto resultatgrad på 3,8 % i 2017. Teknisk beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi (TBU) anbefaler at en over tid bør ha netto resultatgrad på 1,75 prosent for å ha en forsvarlig økonomisk drift. Slik sekretariatet ser det vil det være naturlig at kirkelige fellesråd også måles opp mot disse tallene.

For Bergen kirkelige fellesråd har netto resultatgrad vært slik de siste 4 årene: 2014 (+ 3,76 %), 2015 (+ 5,38 %), 2016 (+ 5,98 %) og 2017 (+ 5,88 %), se graf nedenfor. Som vi ser av disse tallene har BKF et resultat som i 2017 er godt over anbefalingen fra TBU og over snittet i kommunene. Netto driftsresultat viser hva en har igjen etter at alle driftsutgifter, inklusive renter og avdrag er dekket. Driftsresultatet påvirker i stor grad BKF sin handlefrihet og evne til å tåle svingninger i økonomien.

Riksrevisjonen la 16.02.2015 fram Dokument 3:5 (2014 – 2015) «Riksrevisjonens undersøkelse av kommunenes låneopptak og gjeldsbelastning». Her er det undersøkt sammenhengen mellom høy

lånegjeld i kommunene, sum driftsinntekter og disposisjonsfond. Riksrevisjonen anbefaler at kommunene ikke bør ha mer enn 75 % av driftsinntektene i lånegjeld. Det er etter sekretariatet sin mening hensiktsmessig å benytte Riksrevisjonen sin tilnærming når det gjelder BKF. På bakgrunn av det kommer en frem til at BKF har en lånegjeld tilsvarende 13,4 % av sum driftsinntekter, altså godt innenfor anbefalingen fra Riksrevisjonen. Tilsvarende er disposisjonsfondet på 7,5 % av driftsinntektene. Riksrevisjonen anbefaler her minst 5 %. BKF har på bakgrunn av dette både tilfredsstillende lånegjeld, driftsresultat og disposisjonsfond for 2017.

Sekretariatet har merket bl.a. følgende fra kirkevergen sin uttalelse i økonomisk årsberetning:

«Driftsregnskapet viser et mindreforbruk før disposisjoner på 13,7 mill kroner. Av dette er 7,1 mill kroner i henhold til budsjettvedtak overført til investeringsregnskapet.

BKF mottok i 2017 totalt 151,2 mill kroner i driftstilskudd fra Bergen kommune. I tillegg har BKF i 2017 mottatt 3,8 mill kroner i statlige sysselsettingsmidler til istandsetting av gravplasser. Av andre store inntektsposter kan nevnes 21,5 mill kroner fra Den norske kirke og diverse egne inntekter på kr 22,8 mill kroner (blant annet festeavgifter, brukerbetaling og leieinntekter).»

Kontrollutvalget har som oppgave å gi uttalelse til BKF sitt årsregnskap. Uttalelsen blir gitt med bakgrunn i fremlagt årsregnskap og økonomisk årsberetning fra administrasjonen, revisjonsmeldingen og «Årsoppgjørsrevisjonen 2017 - Bergen Kirkelige Fellesråd» fra revisor. Kontrollutvalget tar selv stilling til hvilke forhold som skal omtales i uttalelsen. Det vil være naturlig å ta med spesielle forhold som blir omtalt i revisjonsberetningen og eventuelle revisjonsrapporter og nummererte brev. Uttalelsen skal sende til fellesrådet, med kopi til arbeidsutvalget.

Konklusjon:

Det blir anbefalt at kontrollutvalget kommenterer som positivt at driftsregnskapet viser netto driftsresultat på kr. 13 227 600 og et regnskapsmessig overskudd på kr. 3 088 005.

Videre blir det anbefalt at kontrollutvalget kommenterer at BKF har både tilfredsstillende lånegjeld, driftsresultat og disposisjonsfond for 2017.

Kontrollutvalget sin uttalelse og revisjonsberetningen er to selvstendige dokumenter, som følger saken videre via arbeidsutvalget til fellesrådet.

Forslag til uttalelse

Kontrollutvalget vedtar slik uttalelse om BKF sitt årsregnskap og økonomisk årsrapport for 2017.

1. Kontrollutvalget merker seg som positivt at driftsregnskapet viser netto driftsresultat på kr. 13 227 600 og et regnskapsmessig overskudd på kr. 3 088 005.
2. Kontrollutvalget merker seg videre at BKF har tilfredsstillende lånegjeld, driftsresultat og disposisjonsfond for 2017 som ligger godt innenfor anbefalingene til Riksrevisjonens og Teknisk beregningsutvalg (TBU).
3. Ut over det som nevnt over, revisjonsmeldingen av 21.03.2017 og dokumentet «Årsoppgjørsrevisjonen 2017 - Bergen Kirkelige Fellesråd» fra BDO, har kontrollutvalget ikke merknader til BKF sitt årsregnskap for 2017.

Saksprotokoll i kontrollutvalget i Bergen kirkelige fellesråd - 09.04.2018

Behandling i møtet:

Økonomisjef, Mette Rogstad Heimli, presenterte årsregnskapet for BKF for 2017 og svarte på spørsmål fra kontrollutvalget. Partner i BDO, Solveig Bø Dalstø, og regnskapsrevisor, Øystein Vallestad, presenterte resultatet av den gjennomførte revisjonen.

Petter Bjerksund foreslo at teksten «netto driftsresultat på kr. 13 227 600 og» blir tatt ut av forslag til uttalelse punkt 1. Kontrollutvalget sluttet seg til dette.

Med denne endringen i punkt 1 ble slik uttalelse enstemmig vedtatt.

Uttalelse:

Kontrollutvalget vedtar slik uttalelse om BKF sitt årsregnskap og økonomisk årsrapport for 2017.

1. Kontrollutvalget merker seg som positivt at driftsregnskapet viser et regnskapsmessig overskudd på kr. 3 088 005.
2. Kontrollutvalget merker seg videre at BKF har tilfredsstillende lånegjeld, driftsresultat og disposisjonsfond for 2017 som ligger godt innenfor anbefalingene til Riksrevisjonens og Teknisk beregningsutvalg (TBU).
3. Ut over det som nevnt over, revisjonsmeldingen av 21.03.2017 og dokumentet «Årsoppgjørrevisjonen 2017 - Bergen Kirkelige Fellesråd» fra BDO, har kontrollutvalget ikke merknader til BKF sitt årsregnskap for 2017.

Hogne Haktorson
kontrollsjef

Roald Breistein
seniorrådgjevar

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke underskrift.

Vedlegg

- 1 Signert årsregnskap og økonomisk årsberetning 2017 for BKF
- 2 Revisjonsberetning 2017 - Bergen kirkelige fellesråd
- 3 Årsoppgjørrevisjonen 2017 - Bergen Kirkelige Fellesråd

DEN NORSKE KIRKE

Bergen kirkelige fellesråd

BERGEN KIRKELIGE FELLESRÅD

Bergen kirkelige fellesråd - Tilsagnsbrev fra Bergen kommune - Budsjett 2018

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
19/18	Bergen kirkelige fellesråd	25.04.2018

Saksansv : Mette Rogstad Heimli
Saksbeh.: Mette Rogstad Heimli

Arkiv: KA - 111.0 Arkivsaknr: 16/337

Bakgrunn:

Bergen kirkelige fellesråd har mottatt tilsagnsbrev for 2018 fra Bergen kommune datert 07.02.2018.

Som det fremkommer av brevet har BKF fått innvilget totale tilskudd på kr 226.404.775, fordelt med kr 156.113.375 til drift og kr 70.291.400 til investering.

Tilskuddet til drift er ca kr 550.000 høyere enn det som ble lagt til grunn ved behandling av BKF sitt budsjett for 2018 (ref. BKF-sak 64/17). Ved budsjettbehandlingen i Bystyret 19.12.17 ble tilskuddet av «friske penger» til diakoni økt med kr 300.000 i tillegg til de kr 300.000 som lå inne i byrådets budsjettforslag. Videre har vi fått ca kr 250.000 i kompensasjon for noe høyere forventet pensjonskostnad. Endring innarbeides i revidert budsjett for BKF i 2018.

Tilskuddet til investering er i tråd med det som ligger inne i BKF sitt vedtatte budsjett.

Tilsagnsbrev og betingelsene for tilskuddet skal styrebehandles hos mottaker.

Bystyrets overordnede mål for tilskuddet er:

«En rettferdig og inkluderende by: Den norske kirke og andre tros- og livssynssamfunn i Bergen skal være inkluderende forsamlinger hvor enkeltmennesker møter tro, fellesskap og kultur. Alle skal få en verdig gravferd».

I forhold til tidligere år er det i årets tilsagnsbrev innarbeidet to nye styringssignaler som omhandler «Grønn strategi» og «Økt deltakelse»

De konkrete budsjettmålene fremgår av tilskuddsbrevet, samt Bergen kommune sin vedtatte økonomiplan for 2018-2021.

Mål i økonomiplanen

Overordnet mål	Mål	Indikator/målemetode	Siste		Mål 2018	Mål 2021
			rnåling 2016	Forventet 2017		
En rettferdig og inkluderende by	Den Norske kirke som sosiale og kulturelle nærmiljøsentre	Antall besøk på kulturtilbud og arrangement	71 636		75 300	80 000
		Antall åpne forestillinger og konserter	618		646	700
	Oppfylle lovkrav til gravferdskapasitet; Ledige graver for minst 3 pst av kommunens befolkning.	Kapasitet 3 % av kommunens befolkning.	3,0 %		3,0 %	3,0 %
		Mål oppgitt i prosent				
		Antall nye graver	1 619		1 833	2 000

Betingelsene i tilsagnsbrevet er i tråd med de innspill BKF har gitt i sin budsjettsøknad og dialog med Bergen kommune.

For ordens skyld presiseres det at vi etter avtale med Bergen kommune gir tilbakemelding etter fellesrådets møte 25. april.

Kirkevergens forslag til vedtak:

Bergen kirkelige fellesråd aksepterer de mål og styringssignaler som er gitt fra Bergen kommune i tilsagnsbrevet for 2018, datert 07.02.2018.

KIRKEVERGEN I BERGEN 13.04.2018

Asbjørn Vilkenen
kirkeverge

Mette Rogstad Heimli
økonomisjef

Vedlegg:

Dok.dato

15.02.2018

Tittel

Bergen kirkelige fellesråd - Tilsagnsbrev - Tilskudd til drift og investering for 2018

BERGEN KIRKELIGE FELLESRÅD
Vestre Strømkaien 7
5008 BERGEN

Vår referanse: 2017/04791-13
Saksbehandler: Marius Kristiansen
Dato: 7. februar 2018

Tilsagnsbrev til Bergen kirkelige fellesråd 2018

Bergen bystyre vedtok 19. desember 2017 i sak 306/17 å bevilge kr. 226 404 775 som tilskudd til drift og investering for 2018 til Bergen kirkelig fellesråd. Dette brev og betingelsene for tilskudd skal styrebehandles hos mottaker, kopi av vedtak der betingelsene aksepteres skal sendes til Bergen kommune innen 1. mars 2018.

Det er gitt tilskudd til aktiviteter og mål som fremkommer i søknaden om støtte for 2018. Tilskudd fra Bergen kommune skal samtidig anvendes til å oppnå mål vedtatt i kommunale planer eller i kommunens budsjett og økonomiplan.

I henhold til kirke- og gravferdslov tilrettelegger Bergen kommune de økonomiske rammene for forvaltningen av disse områdene. Etter fullmakt fra Bergen bystyret skal Bergen kirkelige fellesråd forvalte midlene og utføre de tjenester som lovene omfatter.

Kommunale mål for 2018 og økonomiplanperioden 2019 til 2021

Bystyrets overordnede målsetning for tilskuddet er:

«En rettferdig og inkluderende by:

Den Norske Kirke og andre tros- og livssynssamfunn i Bergen skal være inkluderende forsamlinger hvor enkeltmennesker møter tro, fellesskap og kultur. Alle skal få en verdig gravferd».

Når det gjelder de konkrete budsjettmål vises det til vedtatt budsjett 2018/handlings- og økonomiplan for 2018-2021, samt epost av 7. februar fra økonomisjef Vidar Grønsberg.

Konkrete økonomiske styringssignaler

Gravferdstjenesten omfatter alle innbyggere i byen. Utgiftene til denne tjenesten – gravferder og behovet for gravplasser - vil øke i åra framover. Det blir derfor en prioritert oppgave for BKF å disponere midlene innenfor rammebevilgningen slik at dette allmenne behovet sikres. Det er en målsetting for kommunen at bergenserne skal ha verdige grav- og gravferdstilbud.

Driftsmidler: Overføringsbeløpene på drift inkluderer bl.a. følgende elementer:

Priskompensasjon og kompensasjon for økt pensjonssats. Videre er det bevilget kr. 0,3 mill. til «diakon levekårsområder/satsing inn mot unge flyktninger» og kr. 0,3 mill. til «ungdomsdiakoni i Laksevåg bydel».

Investeringsmidler: Overføringsbeløpet tilknyttet investeringsbudsjettet representerer på tilsvarende måte 25 % av det vedtatte investeringsbudsjettet for 2018, og som er i tråd med overføringsordningen som formannskapet vedtok i sak 387-99, og med fradrag for 100 % av antatt mva.-refusjon av investeringer, som beholdes i BKF for overføring til investeringsbudsjettet. Det er gitt en ekstrabevilgning på kr. 10,25 mill. til Sædalen nærkirke.

Rentekompensasjon: Overføringsbeløpet som gjelder *den statlige rentekompensasjonen for investeringer på kirkesiden*, vil oversendes fra BFIE så snart beløpene for 2018 er kjente (ultimo desember 2018), og beregningene vil gjøres i tråd med prinsippene som er vedtatt av bystyret i forbindelse med tertialrapport 2-2006 (sak 279-06, møte 20.11.06).

Synliggjøring av Bergen kommune

Bergen kommune skal synliggjøres som tilskuddsgiver, eksempelvis i program, annonser, publikumsareal, rapporter, trykksaker, nettsider mm. Som hovedregel skal synliggjøring av Bergen kommune stå i forhold til bidraget relativt til andre bidragsytere. Det skal rapporteres særskilt om dette.

Relevant lovverk

Tilskuddsmottakere forventes å følge relevante lover og oppfylle forventninger til god offentlig drift. Kulturaktører som har det offentlige som hovedfinansieringskilde plikter blant annet å følge regelverket for offentlige anskaffelser.

Rapporter

Det skal rapporteres på oppfyllelse av mål i deres søknad og i forhold til kommunale mål. Det er videre et krav at følgende rapporter og regnskap leveres innen fristene: Årsrapport og regnskap, med rapportering på kommunale mål og regnskapsrapport til bystyret. Bergen kommune skal ha kopi av søknader og rapporter til andre tilskuddsparter hvis disse avviker fra tilsvarende til Bergen kommune.

Grønn strategi

Grønn strategi ble vedtatt av bystyret 21. september 2016, og danner grunnlaget for et offensivt arbeid for å nå målet om en fossilfri by i 2030.

https://www.bergen.kommune.no/bk/multimedia/archive/00318/Gr_nn_strategi_-_ko_318883a.pdf

Bergen kommune oppfordrer tilskuddsmottaker til å opptre i samsvar med Bergen kommunes mål.

Arrangementer i aktørens regi skal så langt det er mulig gjøres grønne/sertifiseres som grønne arrangementer. Bergen kommune kan gi noe bistand og evt. tilskudd til dette arbeidet. Kontakt: Klimaseksjonen v/Tanja Seland Forgaard – tlf. 473 49 609 - TaniaSeland.Forgaard@bergen.kommune.no

Økt deltakelse

Tilskudd fra Bergen kommune skal samtidig anvendes til å oppnå mål vedtatt i kommunale planer eller i kommunens budsjett og økonomiplan. Bergen kommune legger stor vekt på samarbeid mellom ulike instanser og aktører i samfunnet for å fremme økt deltakelse fra befolkningen.

Søknad 2019

Frist for søknad om driftstilskudd for 2019 er 2. mai 2018. En eventuell søknad sendes til postmottak@bergen.kommune.no. Det er en forutsetning for ny søknad at betingelsene i dette brev er oppfylt.

Det vil senere inviteres til møte om måloppnåelse og resultater 2017/2018.

Utbetaling

Det vil i nær framtid - fra Byrådsavdeling for klima, kultur og næring (BKKN) bli anvist til utbetaling kr. 56 601 194 til BKFs bankkontonummer 1503.30.92978. Beløpet er basert på

25 % av det budsjett (eksklusive kalkulatoriske poster) som ligger til grunn for bystyrets budsjettvedtak 19.12.2017, og slik det fremgår av oversikten i vedlegget.

Kontaktpunkter

Har dere spørsmål om målstyring og om utvikling av kirke- og livssynspolitikken kan kommunaldirektør Harm-Christian Tolden kontaktes, gjelder det forhold knyttet til overføring av midler kan økonomirådgiver Marius Kristiansen kontaktes.

Lykke til med virksomheten i det kommende året!

Med hilsen
Byrådsavdeling for klima, kultur og næring

Harm-Christian Tolden - kommunaldirektør

Dokumentet er godkjent elektronisk.

Bystyrets budsjettvedtak - Budsjett 2018 / Handlings- og økonomiplan 2018-2021 - Bergen kommune:
Overføringer fra bykassen v/BKKN til BKF

Driftsbudsjett BKKN	2018	Merknad
Vedtatt budsjett 2017		
Tjeneste 39000 kirkelig administrasjon	16 378 749	
Tjeneste 39010 Kirker og menigheter	88 061 900	
Tjeneste 39300 Gravplasser og krematorier	46 743 034	
SUM	151 183 683	
Økt overføring som følge av økt pensjonssats		
Tjeneste 39000 kirkelig administrasjon	27 000	
Tjeneste 39010 Kirker og menigheter	146 000	
Tjeneste 39300 Gravplasser og krematorier	77 000	
SUM	250 000	
Priskompensasjon		
Tjeneste 39000 kirkelig administrasjon	441 981	
Tjeneste 39010 Kirker og menigheter	2 376 350	
Tjeneste 39300 Gravplasser og krematorier	1 261 361	
SUM	4 079 692	
Nye tiltak - Tjeneste 39010 kirker og menigheter		
Diakon Levekårsområder / satsing inn mot unge flyktninger	300 000	
BKF – Ungdomsdiakoni i Laksevåg bydel – halv stilling	300 000	
SUM	600 000	
A. Overføringsbeløp drift (fra BKKN)	156 113 375	Grunnlag for overføringsbeløp 1. kvartal 2018
Investeringsbudsjett BKKN	2018	Merknad
39010 - Kirker og menigheter		
Kirkeinvesteringer	21 443 500	
Sædalen nærkirke	10 250 000	
Middelalderkirker	17 154 400	
SUM	48 847 900	
39300 - Kirkegårder, gravlunder og krematorier		
Kirkegårdsinvesteringer	21 443 500	
SUM	21 443 500	
B. Sum overføringsbeløp investeringer	70 291 400	Grunnlag for overføringsbeløp 1. kvartal 2018
Oppsummert BKKN		
25 % av overføringsbeløp drift (A)	39 028 344	
25 % av overføringsbeløp investering (B)	17 572 850	
25 % av totalt overføringsbeløp	56 601 194	

DEN NORSKE KIRKE

Bergen kirkelige fellesråd

BERGEN KIRKELIGE FELLESRÅD

Bergen kirkelige fellesråd - Økonomirapport pr 28.02.2018

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
20/18	Bergen kirkelige fellesråd	25.04.2018

Saksansv : Mette Rogstad Heimli
Saksbeh.: Mette Rogstad Heimli

Arkiv: KA - 131.0

Arkivsaknr: 18/93

Bakgrunn:

I henhold til kirkeloven § 14 og økonomiforskriftens § 4-4 skal det legges fram rapporter for fellesrådet som viser utvikling i inntekter og kostnader. Ved store avvik skal det foreslås nødvendige tiltak.

Vedlagt følger økonomirapport pr 28.02.2018

Drift:

Som det går fram av økonomirapporten er det ikke noe som tilsier på nåværende tidspunkt at driftsbudsjett for 2018 ikke vil gå i balanse.

Investering:

Investeringsbudsjettet er vedtatt på rammenivå.

Om vinteren er det ikke så stor aktivitet, vi kommer tilbake med en mer fyldig statusoppdatering ved rapportering for mars.

Kirkevergens forslag til vedtak:

Bergen kirkelige fellesråd tar økonomirapport pr 28.02.2018 til orientering.

KIRKEVERGEN I BERGEN 13.04.2018

Asbjørn Vilkenen
kirkeverge

Mette Rogstad Heimli
økonomisjef

Vedlegg:

Dok.dato Tittel
13.04.2018 02.28-økonomirapport-FR

000071

**ØKONOMIRAPPORT PR
28.02.2018 FOR
BERGEN KIRKELIGE
FELLESRÅD**

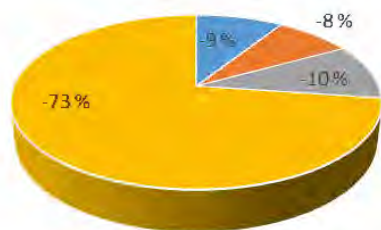
Oppsummering

Drift

Bergen kirkelige fellesråd forvalter store verdier og har ansvar for å forvalte disse på en god måte. Administrasjonen legger i hvert møte i fellesrådet fram rapporter som viser utvikling i inntekter og utgifter. I tråd med forskrift om økonomiforvaltning for kirkelige fellesråd og menighetsråd i Den norske kirke skal det foreslås tiltak hvis det er nevneverdig avvik i forhold til opprinnelig eller regulert budsjett.

Inntektene i driftsregnskapet kommer hovedsakelig fra kommunen.

Hvor kommer inntektene fra

- 1.1 Brukerbetaling, salg, avgifter og leieinntekter
- 1.3 Refusjoner/overføring
- 1.5 Tilskudd fra rettssubjektet Den norske kirke
- 1.6 Rammeoverføring/tilskudd fra egen kommune

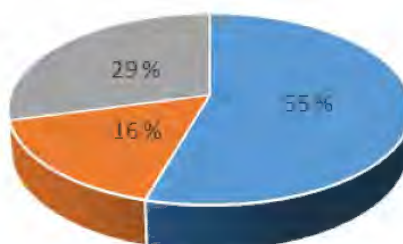
Hva brukes pengene til

- 2.1 Lønn og Sosiale utgifter
- 2.2 Kjøp av varer og tjenester
- 2.3 Refusjoner/overføringer
- 2.5 Tilskudd og gaver

Hvis vi fordeler driftsutgiftene til de ulike tjenesteområdene, så får vi denne fordelingen:

Ressursbruk i BKF

- Kirkelig virksomhet og administrasjon
- Kirke
- Gravplass

Totaloversikt drift

Regnskap per 28.02.2018 16,67 % av året	Totaloversikt				
	Regnskap 28.02.18	Budsjett revidert	Budsjett opprinnelig	forbruk % rev.bud.	Regnskap 28.02.17
1.1 Brukerbetaling, salg, avgifter og leieinntekter	-3 100 885	-19 318 000	-19 318 000	16,1 %	-2 511 537
1.2 Salg av driftsmidler	0	0	0		0
1.3 Refusjoner/overføring	-1 293 346	-16 944 343	-16 944 343	7,6 %	-1 854 744
1.5 Tilskudd fra rettssubjektet Den norske kirke	0	-22 010 000	-22 010 000	0,0 %	0
1.6 Rammeoverføring/tilskudd fra egen kommune	-26 171 896	-155 720 864	-155 720 864	16,8 %	-26 661 621
1.8 Andre tilskudd, gaver, innsamlede midler	-1 200	0	0		0
Sum driftsinntekter	-30 567 327	-213 993 207	-213 993 207	14,3 %	-31 027 902
2.1 Lønn og Sosiale utgifter	18 614 724	102 597 162	102 597 162	18,1 %	18 129 741
2.2 Kjøp av varer og tjenester	18 254 296	101 375 493	101 375 493	18,0 %	17 910 678
2.3 Refusjoner/overføringer	0	8 234 343	8 234 343		8 413
2.5 Tilskudd og gaver	709 255	4 295 136	4 295 136	16,5 %	2 994
Sum driftsutgifter	37 578 275	216 502 134	216 502 134	17,4 %	36 051 826
3.1 Renteinntekter og utbytte	0	-1 300 000	-1 300 000	0,0 %	-1 243
Sum finansposter	0	-1 300 000	-1 300 000	0,0 %	-1 243
Netto driftsresultat	7 010 947	1 208 927	1 208 927	579,9 %	5 022 682
5.2 Bruk av disposisjonsfond	0	-1 208 927	-1 208 927	0,0 %	0
5.3 Bruk av bundne fond	0	0	0		0
5.5 Avsatt til disposisjonsfond	13 527	0	0		22 990
5.6 Avsatt til bunde fond	0				0
5.7 Overføring til investeringsregnskapet	0	0	0		1 500 000
Sum interne finansieringstransaksjoner	13 527	-1 208 927	-1 208 927	-1,1 %	1 522 990
Regnskapsmessig mer-/mindreforbruk	7 024 474	0	0		6 545 671

Konklusjon basert på status pr virksomhetsområde pr 28.02.18 og forhold som er kjent pr i dag er at budsjett til Bergen kirkelige fellesråd vil overholdes.

Post 1.3 refusjoner/overføringer og post 2.3 refusjoner og overføringer gjelder hovedsakelig intern overføring av ressursbruk på gravplass som blir utgiftsført på kirkelig virksomhet og administrasjon. Eksempler på dette er fellesutgifter som IKT-utgifter og regnskapstjenester. Her har vi ikke overført for januar og februar. Dette er kun en teknisk føring og har ingen resultateffekt på totalnivå eller likviditetseffekt.

Investering

Totaloversikt investering

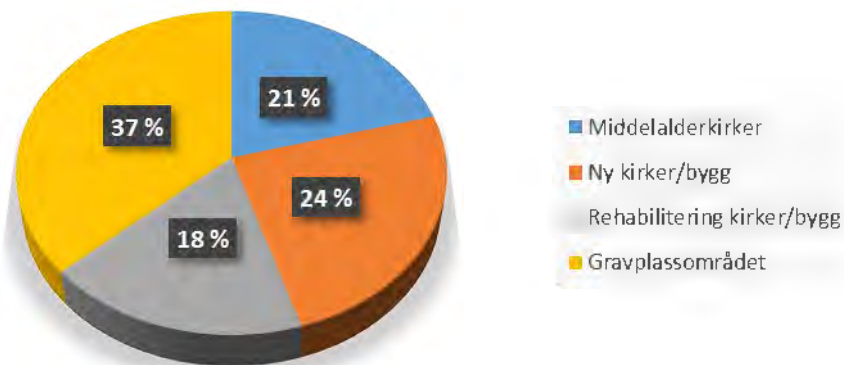
Investeringsregnskap 2018	Regnskap 28.02.18	Revidert budsjett	Opprinnelig budsjett	Regnskap 28.02.17
Investeringer i anleggsmidler	12 531 273	85 124 000	85 124 000	10 009 468
Moms generell komp.ordn.inv.	3 135 379	0	0	2 560 482
Dekning av tidl.års udekket	666 667	4 000 000	4 000 000	700 000
Avsetninger	1 708 334	0	0	1 666 667
ÅRETS FINANSIERINGSBEHOV	18 041 653	89 124 000	89 124 000	14 936 616
Finansiert slik:				
Refusjoner	-3 135 379	0	0	-2 560 482
Tilskudd til investeringer	-11 715 233	-70 300 000	-70 300 000	-11 429 567
Sum ekstern finansiering	-14 850 612	-70 300 000	-70 300 000	-13 990 049
Overført fra driftsbudsjettet	0			-1 500 000
Bruk fond		-18 824 000	-18 824 000	
Bruk av tidligere års udisponert	0	-18 824 000	-18 824 000	-1 500 000
SUM FINANSIERING	-14 850 612	-89 124 000	-89 124 000	-15 490 049
Udekket/udisponert	3 191 040	0	0	-553 432

Årsaken til at vi har et udekket beløp er at vi ikke har inntektsført budsjettet overføring fra fond.

Merverdiavgift på investeringer bruttoføres («Moms generell komp.ordn.inv» / «Refusjoner»), og har ingen resultateffekt. Beløpene blir innarbeidet i budsjettet ved slutten av året.

Investeringsbudsjettet blir vedtatt på rammenivå, enkelt prosjekter er kommentert under de respektive områdene.

Fordeling investeringutgifter budsjett 2018

Kirkelig virksomhet og administrasjon

Drift

Regnskap per 28.02.2018 16,67 % av året	Kirkelig virksomhet og administrasjon				
	Regnskap 28.02.18	Budsjett revidert	Budsjett opprinnelig	forbruk % rev.bud.	Regnskap 28.02.17
1.1 Brukerbetaling, salg, avgifter og leieinntekter	-875 160	-3 960 000	-3 960 000	22,1 %	-58 258
1.2 Salg av driftsmidler					
1.3 Refusjoner/overføring	-1 187 670	-16 544 343	-16 544 343	7,2 %	-1 834 744
1.5 Tilskudd fra rettssubjektet Den norske kirke		-21 860 000	-21 860 000	0,0 %	
1.6 Rammeoverføring/tilskudd fra egen kommune	-12 384 997	-73 075 864	-73 075 864	16,9 %	-13 131 129
1.8 Andre tilskudd, gaver, innsamlede midler					
Sum driftsinntekter	-14 447 827	-115 440 207	-115 440 207	12,5 %	-15 024 131
2.1 Lønn og Sosiale utgifter	17 263 350	95 078 751	95 078 751	18,2 %	16 970 145
2.2 Kjøp av varer og tjenester	3 026 444	18 575 247	18 575 247	16,3 %	3 693 068
2.3 Refusjoner/overføringer					8 413
2.5 Tilskudd og gaver	709 245	4 295 136	4 295 136	16,5 %	
Sum driftsutgifter	20 999 039	117 949 134	117 949 134	17,8 %	20 671 626
3.1 Renteinntekter og utbytte		-1 300 000	-1 300 000	0,0 %	-1 243
Sum finansposter	0	-1 300 000	-1 300 000	0	-1 243
Netto driftsresultat	6 551 212	1 208 927	1 208 927	541,9 %	5 646 253
5.2 Bruk av disposisjonsfond		-1 208 927	-1 208 927	0,00 %	
5.3 Bruk av bundne fond					
5.5 Avsatt til disposisjonsfond	13 527				22 990
5.6 Avsatt til bunde fond					
5.7 Overføring til investeringsregnskapet					
Sum interne finansieringstransaksjoner	13 527	-1 208 927	-1 208 927	-1,1 %	22 990
Regnskapsmessig mer-/mindreforbruk	6 564 739	0	0		5 669 242

Post 1.3 så har vi ikke foretatt intern overføring mellom gravplass og kirkelig virksomhet og administrasjon.

Post 1.5 tilskudd fra rettssubjektet Den norske kirke gjelder overføringer fra bispedømmerådet, tilskudd til trosopplæring, diakoner og trosopplæring. Disse midlene betales ut i to omganger. Vi har foreløpig ikke mottatt utbetaling for 2018.

Investering

Kirkelig virksomhet og administrasjon utgifter	Regnskap	Budsjett	Ubenyttet tidligere år	% forbruk
IKT1601 Ny IT- løsning	16 800		465 499	3,6 %

Vi har et investeringsprosjekt som vi påbegynte i 2016, ny IKT- og telefoniløsning i BKF. Totalrammen for prosjektet var 5 millioner, vi brukte 3,5 millioner i 2016 og 1 mill. i 2017. De resterende midlene vil bli brukt i år.

Kirke

Drift

Regnskap per 28.02.2018 16,67 % av året	Kirke				
	Regnskap 28.02.18	Budsjett revidert	Budsjett opprinnelig	forbruk % rev.bud.	Regnskap 28.02.17
1.1 Brukerbetaling, salg, avgifter og leieinntekter	-55 066	-300 000	-300 000	18,4 %	-67 304
1.2 Salg av driftsmidler					
1.3 Refusjoner/overføring	-66 896	-400 000	-400 000	16,7 %	-20 000
1.5 Tilskudd fra rettssubjektet Den norske kirke					0
1.6 Rammeoverføring/tilskudd fra egen kommune	-5 773 333	-34 640 000	-34 640 000	16,7 %	-5 621 500
1.8 Andre tilskudd, gaver, innsamlede midler					
Sum driftsinntekter	-5 895 295	-35 340 000	-35 340 000	16,7 %	-5 708 804
2.1 Lønn og Sosiale utgifter					
2.2 Kjøp av varer og tjenester	7 356 735	35 340 000	35 340 000	20,8 %	6 354 290
2.3 Refusjoner/overføringer					
2.5 Tilskudd og gaver					
Sum driftsutgifter	7 356 735	35 340 000	35 340 000	20,8 %	6 354 290
3.1 Renteinntekter og utbytte					
Sum finansposter	0	0	0		
Netto driftsresultat	1 461 439	0	0		645 486
5.2 Bruk av disposisjonsfond					
5.3 Bruk av bundne fond					
5.5 Avsatt til disposisjonsfond					
5.6 Avsatt til bunde fond					
5.7 Overføring til investeringsregnskapet					
Sum interne finansieringstransaksjoner	0	0	0		0
Regnskapsmessig mer-/mindreforbruk	1 461 439	0	0		645 486

Vi har ingen indikasjoner på inntektssvikt eller overskridelser pr 28.02.

En lang og kald vinter slår ut i høyt strømforbruk i januar og februar. I tillegg har vi betalt og utgiftsført forsikringer for bygg og anlegg for hele året.

Investering

Middelalderkirker

Vi har fire kirker som kommer inn under kategorien middelalderkirker (Mariakirken, Domkirken, Fana kirke og Korskirken).

Utgifter	Regnskap	Budsjett	Ubenyttet tidligere år	% forbruk
Domkirken/Korskirken rehabilitering		17 464 000		
DOMK	2 879 290			
KORK	3 082 350			
FANK1501, diverse rehabilitering Fana kirke	24 579	200 000		
Sum utgifter	5 986 219	17 664 000		33,9 %

DOMKIRKEN

Takarbeidet på tårnet i Domkirken har blitt mer omfattende enn forutsatt, grunnet skjulte råteskader bak kobbertekkingen, og tilsvarende merarbeid med kobberet. Arbeidet skal være ferdig til sommeren, 4 måneder etter plan. Arbeidet med klebersteinene i tårnet starter om kort tid. Første omgang av rehabilitering av Korskirkegården er ferdigstilt.

Spirene både i Domkirken og Korskirken får nytt bladgull

KORSKIRKEN

Takarbeidet pågår for fullt. Vi har funnet en del råteskader på steder vi tidligere ikke har kunnet undersøke, men disse er alle rehabilitert.

Pinning og kalking av veggdetaljer har foregått under varmetelt i vinter. Vi forventer at alle vegger utenom tårnet vil bli kalket i løpet av 2018.

Også i Korskirken bruker vi en blanding av gammelt tradisjonshåndverk og moderne metoder.

Når murpussen fjernes, kommer historien frem – her kan vi lese 4-5 ulike utbyggingsprosjekter som har foregått i ulike hundreår.

Nye kirker

Utgifter	Regnskap	Budsjett	ubenyttet tidligere år	% forbruk
BIRA 1430 Birkeland kirke, utvidelse	31 839	11 000 000		
SOLK1601 Solheim kirke, nye kontor	2 839 204	1 800 000		
SÆDK 1501 Sædalen kirke, nytt kirkebygg		7 700 000		
Haukås nærkirke		300 000		
Sum utgifter	2 871 043	20 800 000		13,8 %

I Sædalen har vi fått et midlertidig reguleringsplansforslag, men vi vet enda ikke når det offisielt kommer ut. Vi håper likevel at planen kan være behandlet før sommeren.

I Solheim kirke foregår utbyggingen for fullt. Bildet viser boring etter jordvarme som skal erstatte oljefyren. Dermed har ingen kirker i Bergen olje som oppvarmingskilde.

Rehabilitering

Utgifter	Regnskap	Budsjett	ubenyttet tidligere år	% forbruk
Rehabilitering kirker		11 800 000		
Storetveit kirke, fjerning av fukt fra kirkeveggen, STOK1701	847	400 000		0,2 %
Sandvikskirken, rehabilitering, kor og innvendig, SANK1501,1601,1701	1 232 971	3 100 000		39,8 %
JOHK1701 Johanneskirken rehabilitering	145 617	2 000 000		7,3 %
Eidsvåg kirke rehabilitering siste 2 yttervegger		2 300 000		0,0 %
SLEK1801 Slettebakken kirke - skifte av takvindu	41 603	500 000		8,3 %
EIDK1601 Diverse oppgraderinger Eidsvåg Kirke, EIDK1701 Taklekkasjer	30 363	1 000 000		3,0 %
BISK1601 Biskopshavn kirke - rehab ihht tilstandsanalyse	73 552	1 500 000		4,9 %
Solheim kirke, rehabilitering ifm nye kontor		1 000 000		0,0 %
Ventilasjon rehabilitering/oppgradering		500 000		0,0 %
ENØK-tiltak, ENØK1501	6 429	1 000 000		0,6 %
Universiell utforming		1 750 000		0,0 %
Reserve		400 000		0,0 %
Sum utgifter inneværende års prosjekter	1 531 382	15 450 000		9,9 %

I Sandvikskirken har det foregått hektisk aktivitet i vinter. 15.mars inviterte menigheten håndverkerne til kakefest i nyoppusset kirkeskip. Uken før palmesøndag kom også benkene på plass. Fremdeles gjenstår kirkeløper inne, og nyttutvendig tak på korpartiet.

Gravplass

Drift

Regnskap per 28.02.2018 16,67 % av året	Gravplass				
	Regnskap 28.02.18	Budsjett revidert	Budsjett opprinnelig	forbruk % rev.bud.	Regnskap 28.02.17
1.1 Brukerbetaling, salg, avgifter og leieinntekter	-2 170 659	-15 058 000	-15 058 000	14,4 %	-2 385 975
1.2 Salg av driftsmidler					
1.3 Refusjoner/overføring	-38 780				
1.5 Tilskudd fra rettssubjektet Den norske kirke		-150 000	-150 000	0,0 %	
1.6 Rammeoverføring/tilskudd fra egen kommune	-8 013 566	-48 005 000	-48 005 000	16,7 %	-7 908 992
1.8 Andre tilskudd, gaver, innsamlede midler	-1 200				
Sum driftsinntekter	-10 224 205	-63 213 000	-63 213 000	16,2 %	-10 294 967
2.1 Lønn og Sosiale utgifter	1 351 374	7 518 411	7 518 411	18,0 %	1 159 596
2.2 Kjøp av varer og tjenester	7 871 117	47 460 246	47 460 246	16,6 %	7 863 320
2.3 Refusjoner/overføringer		8 234 343	8 234 343		0
2.5 Tilskudd og gaver	10				2 994
Sum driftsutgifter	9 222 501	63 213 000	63 213 000	14,6 %	9 025 910
3.1 Renteinntekter og utbytte					
Sum finansposter	0	0	0		
Netto driftsresultat	-1 001 704	0	0		-1 269 057
5.2 Bruk av disposisjonsfond					
5.3 Bruk av bundne fond					
5.5 Avsatt til disposisjonsfond					
5.6 Avsatt til bundne fond					
5.7 Overføring til investeringsregnskapet			0		1 500 000
Sum interne finansieringstransaksjoner	0	0	0		1 500 000
Regnskapsmessig mer-/mindreforbruk	-1 001 704	0	0		230 943

Post 1.1 brukerbetaling, salg og leieinntekter ligger under periodisert budsjett per februar, men ingen indikasjon på at vi ikke vil holde budsjettet for 2018 pr 28.02.18.

Investering

Utgifter	Regnskap	Budsjett	ubenyttet tidligere år	% forbruk
AASG1701 Assistentkirkegården - støpejernsgjerde	6 800	3 000 000		0,2 %
ANTG1701 Antveit gravplass - nyanlegg	23 050	10 000 000		0,2 %
FYLG1701 Fyllingsdalen gravplass - ombyggin lagerplass til felt K00	61 501	2 100 000		2,9 %
FYLG1702 Fyllingsdalen navna minnelund	158 256	300 000		52,8 %
LODG1601 Loddefjord gravplass - Heving av terreng	1 133	100 000		1,1 %
LODG1602 Loddefjord gravplass - Forprosjekt utvidelse av muslimsk gravfelt	1 000 894	1 500 000		66,7 %
Rehabilitering gravplass/ uteområde Møllendal, MØLG1703 - rehab land	248 118	3 200 000		7,8 %
NYGG1701 Nygård gravplass - fase B	22 022	2 300 000		1,0 %
Tilstandsanalyser anlegg og treplan		1 850 000		0,0 %
Forprosjekt gravplasser; Antveit, Fana, Fyllingsdalen, Tennebekk (TENG1218)	150 343	1 700 000		8,8 %
Møllendal krematorium		500 000		0,0 %
Rehabilitering bygg og bårerom		1 160 000		0,0 %
STOG1701, Navnet minnelund Storetveit	185 371	300 000		61,8 %
GRAV1801, Frigjøring areal		2 000 000		0,0 %
Navnet minnelund, Nygård og Årstad nye		1 200 000		0,0 %
Sum utgifter inneværende års prosjekter	1 857 487	31 210 000		6,2 %

I vinter er det prosjektene MØLG1703 – Rehabilitering av uteområde på Møllendal og LODG1602 - Loddefjord gravplass utvidelse av muslimsk gravfelt som har hatt hovedfokus, i tillegg til ferdigstilling av navnet minnelund i Fyllingsdalen og på Storetveit. Det er også gjort forberedelser til oppstart av vårens og sommerens arbeider.

Vi kommer tilbake med en mer detaljert status over prosjektene ved neste rapportering og bilder.

DEN NORSKE KIRKE

Bergen kirkelige fellesråd

BERGEN KIRKELIGE FELLESRÅD

Bergen kirkelige fellesråd - fremtidige orgelinvesteringer

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
21/18	Bergen kirkelige fellesråd	25.04.2018

Saksansv : Arne Tveit
Saksbeh.: Arne Tveit

Arkiv: KA - 414.0 Arkivsaknr: 18/96

Bakgrunn:

Musikken er en viktig del av de fleste samlinger i kirken, det være seg gudstjenester, begravelser, bryllup, konserter eller andre samlinger. Kantorene våre er viktige bidragsytere til musikklivet i menighetene. Menighetsrådet har ansvar for å utvikle kirkemusikken i menigheten (kirkeloven §9)

De aller fleste kirkene i Bergen har tradisjonelle pipeorgler. Unntakene er Ytre Arna og Loddefjord kirker som har elektroniske orgler, og Ytrebygda kirke som bruker flygel. I tillegg til orglene har mange av kirkene våre fått flygel, noen også kororgel og andre instrumenter av ulikt slag – finansiert av innsamlede midler.

Det brukes betydelige midler på vedlikehold og fornyelse av pipeorglene i Bergen. De siste årene har vi hatt følgende større prosjekter:

- Nytt orgel i Mariakirken (2015 - ca 6 mil., betalt i hovedsak fra rehabiliteringsprosjekt)
- Nytt orgel i Laksevåg kirke (2016 - ca 4 mil., ca 50% fra menighet)
- Nytt orgel i Salhus kirke (2014 - ca 2 mil., ca 25% fra menighet)
- Ny spillepult i Arna kyrkje (2017 - ca 1 mil., ca 20% fra menighet)
- Rehabilitering av orglet i St.Jakob Kirke (2013 - ca 450')
- Rehabilitering av orglet i Øvstun kapell (2018 - ca 350')
(prisene er ekskl. mva, inkl. nødvendige tilpasninger av orglets omgivelser)

I tillegg bruker vi hvert år 450 000,- kroner på serviceavtaler og mindre reparasjoner.

Det digitale orglet innkjøpt til Tveit kirke på Askøy kostet ca 0,5 mil. kroner og har relativt ubetydelige vedlikeholdsutgifter.

Musikk vil bli viktig også i årene som kommer, og mange av kirkeorglene våre har en tilstand som tilsier at vi vil få forespørsler om nye orgelprosjekter også i årene som kommer, grovt kalkulert vil det kunne bli prosjekter som hvert av dem vil koste mellom 1 og 5-7 millioner kroner. Noen av kirkene våre har kirkeorgler med høy antikvarisk og kulturhistorisk verdi – her vil vi ikke få godkjenning fra biskop/Riksantikvar om å ta ut disse orglene. For andre kirkebygg vil ikke historien være noe moment, dette gjelder spesielt for de nyeste kirkene våre.

Et annet element ved orgelinvesteringer, er at dette gjerne er noe som appellerer til et bredere lag av

befolkningen, og dermed gir mulighet for finansiering fra innsamlede midler. Det vil også kunne være noe begrenset hvor store orgelinvesteringer vi kan forvente at kommunen skal finansiere. Før forespørselene kommer om nye prosjekter, har kirkebyggutvalget foreslått at vi inviterer til en diskusjon i menighetsrådene om fremtidige orgelinvesteringer. Det er viktig at kantorene blir hørt når en skal ha diskusjonen i menighetsrådet, men en bør også vurdere å ta med innspill fra andre grupper i menigheten. Vi vil samtidig be om uttalelse fra MFO, kirkemusikernes fagforening.

Vedlagt denne saksfremstillingen ligger en uttalelse med vedlegg fra fellesrådets orgelkonsulent, Karstein Askeland, samt deler av en utredning som ble gjort i forbindelse med orgelprosjekt i Vardåsen kirke i Asker, som fungerer som vedlegg til Askeland som uttalelse.

En ting som må tas med i diskusjonen, er spørsmålet om vi skal ha digitale orgler i flere kirker enn de to som har dette. De uttalelsene vi har fått fra Loddefjord og Ytre Arna menigheter angående deres orgler har vært positive. Vi har også fått gode tilbakemeldinger fra den nye Tveit kirke på Askøy som nylig installerte et digitalt orgel. Det er en kjensgjerning at mange kantorer er negative til digitale orgler, samtidig som mange dyktige kantorer rundt omkring i Norges land spiller på digitale orgler uten at dette tilsynelatende skaper store problemer.

Spørsmål som kan diskuteres:

1. Skal alle kirker ha like avanserte orgler (gjelder eksempelvis antall stemmer), eller kan vi se for oss at sokn som har flere kirker, kan organisere arbeidet sitt slik at det ikke trenger å være like avanserte/dyre orgler i alle kirkene?
2. Hva med to kirker i ulike sokn som ligger nært hverandre og hvor menighetene har mye samarbeid, kan en da tenke seg at de også samarbeider om de mest avanserte orglene?
3. Skal vi forvente en fast egenandel fra menighetene på større orgelprosjekter, eller skal dette vurderes fra prosjekt til prosjekt?
4. Hva skal vi tenke om elektroniske orgler i noen flere kirker enn vi har i dag? Kan det være en tanke at vi i noen kirker der det ligger til rette for det, sier at fellesrådet finansierer et digitalt orgel, men at menigheten om de ønsker det kan kjøpe et pipeorgel mot at de finansierer mellomlegget?

Kirkevergen foreslår at fellesrådets medlemmer, basert på saksfremstillingen og samtalen i fellesrådsmøtet, tar saken med seg tilbake til menighetsrådene. Så ber vi menighetsrådene om å komme tilbake med sine innspill innen 1.oktober, slik at saken kan tas opp til ny behandling i kirkebyggutvalg og fellesråd før utgangen av 2018.

Kirkevergens forslag til vedtak:

Basert på saksfremstillingen og samtalen i fellesrådsmøtet, bes den enkelte fellesrådsrepresentant om å ta saken tilbake til sitt menighetsråd for drøfting.

Menighetsrådene bes sende sine innspill tilbake til fellesrådet innen 01.oktober 2018.

KIRKEVERGEN I BERGEN 16.04.2018

Asbjørn Vilkenen
kirkeverge

Arne Tveit
kirkebyggsjef

Vedlegg:

Dok.dato	Tittel
16.04.2018	SAK 18-96 BKF - Orgler - Orgelkonsulentens merknader
16.04.2018	Orgelrapport Asker 2013 pdf

NOTAT

Pipeorgler kontra digitale orgler:

Det har de siste årene vært en gode og saklige debatter mellom fagfolk og kirkeledelse i BKF-området. Gode løsninger er funnet i de nybygde kirkene. De fleste av de gamle kirkene har enten fått gode nye orgler eller fått de gode gamle restaurert.

Likevel er der ulike oppfatninger om hva som er det egentlige behov i menigheter. Her har de mange vellykkede orgelinvesteringene bidratt til allmenn opplysning, og muliggjort adekvat faglig arbeid samt gitt publikum høyverdige opplevelser av hva ekte orgelklang er.

To digitale orgler i Bergen har bidratt til et større erfaringsgrunnlag å ta beslutninger på. Debatten om digitale orgler er dermed ikke lenger et usaklig rytteri på ulike kjøpphester, men en reflektert debatt.

Likevel dukker det opp gamle argumenter når slike saker skal utredes og debatteres:

1. På den ene siden har man de som vil ha billigst mulige løsninger. Dette er redelige mennesker med ansvar for økonomien som helhet. Dette ansvar har kantorer aldri hatt, og av verbale konfrontasjoner blir det aldri gode orgler.
2. Så har man de som tror på påstanden fra mange forhandlere om at digitale orgler knapt trenger vedlikehold. Dette er dokumentert feil (se vedlagt rapport av undertegnede til Vardåsen menighet).
3. Av mange er det blitt sagt at «ingen hører forskjell». De hører nok forskjell, men har aldri hatt anledning til å gå i dybden mht. sammenligninger. I en politisk prosess, der man har andre preferanser mht. økonomiske disposisjoner, er det lett å si at ingen hører forskjell. Det blir ofte lagt til at *vanlige folk* ikke hører forskjell. Om dette skyldes en engstelse for å plassere seg selv utenfor den gemene hop, eller om det føles «less lonely that way» (som den britiske Labourlederen sa om Margareth Thatcher da hun til stadighet brukte den kongelige vi-formen) får være opp til hver enkelt å granske i sine egne nyrer.
4. Det vises så til eksempler der kirker har fått digitale orgler, der «tilbakemeldingene er positive». Hvilke tilbakemeldinger?
Slike tilbakemeldinger etter en investering i nytt orgel kan være basert på alt fra en organologisk faglig, kvalifisert musikals vurdering over tid, av instrumentets tekniske og klanglige/kunstneriske kvaliteter. En annen sort tilbakemelding kan være en stemningsrapport fra kirkekaffen etter første gangs bruk av et orgel, der mennesker koser seg sammen etter å ha fått et instrument «som dekker vårt behov». Ingen bruker først en halv million + på et digitalt orgel for så å erkjenne at dette ikke ble bra.
Jo, ett unntak: Nærbø kirke på Jæren, men også der tok det noen år å komme til en erkjennelse.
 - a) På den andre siden har man kantorer, orgelkonsulenter og orgelbyggere som heller ikke vil innrømme at det ferdige pipeorglet ikke ble det helt store man hadde drømt om. Også her vil de positive tilbakemeldingene bli uttrykt med begeistring, mens de kritiske forblir avmålte av redsel for å helle malurt i begeret. I slike situasjoner er det lett å kritisere den ansvarlige konsulent/orgelbygger i stedet for å ta tak i problemene, analysere de, og lage en plan for å forbedre instrumentet litt etter litt i forbindelse med det årlige vedlikehold. Det er ofte ikke så store justeringer som skal til, men man må være sikker på at man gjør det rette. For å vite

dette må man vurdere instrumentet over tid gjennom bruk. Dette er uhyre vanskelige vurderinger som krever lang breddeerfaring siden det klanglige resultat henger så tett sammen med rommenes akustikk. I Norge har vi enkelte trekirker med tynne materialer i vegger og tak som ikke reflekterer klang. Akustikken blir tørr, og som en orgelkonsulent sa: Du får aldri god orgelklang i en høystakk.

- b) I mange tilfeller (jvf. Pkt. 3 ovenfor) uttrykkes en selvfølgelig tilfredsstillelse nå man lykkes med å anskaffe et flott pipeorgel og man altså har kommet i mål med «ekte vare». Langt fra alle pipeorgler er like gode. Og langt fra alle kirkerom er egnet til å reflektere den «gode lyden» instrumentene produserer. Romtilpasning er viktigere enn størrelsen på selve orgelet. Her må proporsjonene stemme, ellers er det akustiske «ubehag» forprogrammert.
- c) Pipeorgler krever regelmessig vedlikehold. Dette koster. Digitale orgler krever likeledes vedlikehold. Dette koster også. Det er uredelig å påstå noe annet. (Se vedlagt uttale fra undertegnede til Vardåsen menighet).
- d) Det har de siste årene vært gode og saklige diskusjoner mellom fagfolk og kirkeledelse i BKF-området. Gode løsninger er funnet i de nybygde kirkene. De fleste av de gamle kirkene har fått gode orgler eller gode orgelløsninger. I et par eldre kirker bør det fremdeles investeres en del, men i det store og hele er situasjonen tilfredsstillende etter betydelige investeringer siden 1994/95!

I noen kirker er situasjonen ikke bra. Vi må derfor forvente behov for flere orgelprosjekter i eksisterende kirker i årene som kommer.

Nye planlagte kirker bør avklare orgelbehovet før kirken tegnes/bygges.

I kirkevergens saksfremstilling til BKF-AU, datert 4.4. 2018 stiller han følgende spørsmål som kan diskuteres:

- 1) Skal alle kirker ha like avanserte orgler, eller kan vi se for oss at sokn som har flere kirker, kan organisere arbeidet sitt slik at det ikke trenger å være like avanserte/dyre orgler i alle kirkene?

Orgelkonsulentens svar: Nei, ikke alle kirker trenger like avanserte orgler, men hva menes med avansert?

Før 1997 hadde Bergen kommune et vedtak om at alle kirker skulle ha orgler med 16 stemmer. Denne størrelsen ble ansett å dekke behovet ved de lovpålagde tjenester kommunen hadde ansvaret for. Altså 16 stemmer uansett kirkens størrelse, rommets egenskaper, form etc. En slik standard størrelse, uten hensyn til rommenes størrelser og egenskaper var med respekt å melde lite faglig fundert. I mellomtiden har byen fått mange fine store instrumenter. Tiden kan derfor være inne til å dekke mindre løsninger i andre kirker. Det er fullt mulig å disponere pipeorgler med færre enn 16 stemmer som gir dobbelt så mye klang som de 16 stemmers instrumentene som ble anskaffet den gang. Det ville vært svært interessant å samarbeide med en orgelbygger med utgangspunkt i følgende utfordring:

Bygg et orgel til en menighet av edel kvalitet til 2,5 mill. kroner (ca 12 stemmer) som dekker det primære behov slik liturgisk musikk utøves i DNK i dag.

- 2) Hva med to kirker i ulike sokn som ligger nært hverandre og hvor menighetene har mye samarbeid, kan en da tenke seg at de også samarbeider om de mest avanserte orglene?

Orgelkonsulentens svar: Behovet for øving kan dekkes på denne måte, men hver kirke må ha et orgel som dekker de lovpålagde tjenestene. Hvis et mindre orgel i små og mellomstore rom er klokt disponert og konsipert, kan et mindre instrument dekke dette.

- 3) Skal vi forvente en fast egenandel fra menighetene på større orgelprosjekter, eller skal dette vurderes fra prosjekt til prosjekt?

Orgelkonsulentens svar: Forutsetningene for å bidra selv er ulike fra menighet til menighet. Det helt basale er et offentlig ansvar. Ved utvidelser bør menigheten utfordres.

- 4) Hva skal vi tenke om elektroniske orgler i noen flere kirker enn vi har i dag? Kan det være en tanke at vi i noen kirker der det ligger til rette for det, sier at fellestrådet finansierer et digitalt orgel, men at menigheten om de ønsker det kan kjøpe et pipeorgel mot at de finansierer mellomlegget?

Orgelkonsulentens svar: Spørsmålet kan først besvares når man har realistiske kostnadsoverslag over digitale orgler å forholde seg til. Her ligger det mange skjulte kostnader: Oppdateringer, tilleggsutstyr, levetid.

I tillegg kommer selvsagt de estetiske sidene som vil kreve en egen besvarelse. Jeg viser i første omgang til de rapporter som ble skrevet da en slik sak ble utredet i Vardåsen menighet i Asker.

Bergen, den 11.4.2018

Karstein Askeland

Drammen, 17. januar 2013

Orgelsituasjonen i Drammen

På oppfordring fra tidligere prost Astrid Bjellebø Bayegan, skal jeg kort beskrive situasjonen for kirkeorgler i Drammen.

Før år 2000 var de fleste orglene i Drammen nedslitte, og stammet enten fra tidlig 1900-tall eller som etterkrigsorgler (pneumoniske/halvelektroniske) fra 1950-tallet.

I de siste 20 årene ble det mer og mer konkrete planer for å få byttet ut de fleste orglene på sikt. I løpet av tiden siden 2000, er det kjøpt inn 6 nye mekaniske orgler til kirkene i Drammen, og det mangler kun utskifting av ett orgel igjen på kort sikt (Tangen kirke). I kapellene er det en blanding av mekaniske og digitale orgler av akseptabel kvalitet.

Drammen kommune har bidratt med halvparten av orgelkostnadene, og resten er innsamlede midler i den enkelte menighet.

Det kan være mange gode argumenter for å investere i moderne avanserte digitale orgler for å kunne ha utallige variasjonsmuligheter i musikkvalg og musikkuttrykk, men så langt har holdning blant kirkemusikere og menigheter (som finansierer herlighetene!) i Drammen vært klart entydige i beslutningene om anskaffelse av mekaniske orgler. De nye orglene har meget gode kvaliteter, og enkelte blir betegnet som unike, og etterspørres som konsert- og presentasjonsinstrumenter hos fremtredende musikere.

For Drammen, som "orgelby", har noen av de viktigste hovedpoengene med anskaffelse av nye mekaniske, fremfor digitale orgler, vært at disse har en lyd kvalitet og lang levetid som er basert på generasjoners erfaringer.

Drammen kirkelige fellestråd er så langt meget fornøyd med den utskifting av mekaniske orgler i kirkene som hittil er gjennomført.

Med vennlig hilsen

Ivar Nygård
kirkeverge

Til Kantor, orgelkomitè , menighetsråd og bevilgende myndigheter.

Hei!

Vi er gjort kjent med at det er på gang et orgelprosjekt til denne vakre kirken i Asker.

Jeg uttaler meg som om leder for sammenslutningen kirkeorgel.no. Vi består av spesialister innen digitale orgler , lydengineering og teknisk installasjon. Vi vil på oppfordring fra kantor avgi en uttalelse.

Pipeorgel er historisk sett musikkens dronning og et av kirken viktigste kulturelle kjennetegn. Men ikke bare det: Med sin dynamikk, intonasjon og klanglige fundament er det best egnet til å lede store forsamlinger i salmesang og liturgi. Verken et stort flygel eller en syntesizer kan fylle rommet og oppgaven på en slik måte.

Pipeorglet kan også dekke ulike musikalske sjangre: Klassisk, jazz, gospel og «folkelige» komposisjoner. Både orgelhus og fasade bygges arkitektonisk i balanse og harmoni med det eksisterende interiør. Pipefasaden blir ofte kalt for kirkens smykke! Ingen ting er mektigere og mer himmelropende enn orglets klang. Og ingenting mer vårt og følelsesladet enn en mild, strykende fløyte inne fra sveilverket.

Vi anbefaler alltid (der det er mulig) å realisere bygg av et godt pipeorgel til større kirker. Man vil kanskje stusse over at vi, som er leverandører av Johannes digitale orgler , sier dette.

Vi er ikke i markedet for å ødelegge for pipeorglets muligheter i vår tids menigheter, men å supplere og å komplementere. Et pipeorgel har andre klanglige og dynamiske muligheter enn det et digitalorgel har. Johannes digitale orgler har mange av de samme funksjoner som et pipeorgel betjeningsmessig , men lydkilden er forsterker – og høyttalersystem. Dette er vi alltid ærlige om.

Vår policy :

- Gå for pipeorgel der det er mulig finansielt og plassmessig i kirken
- Lytt alltid til faglige råd - spesielt til kantor i lokalmenigheten.
- Foreta grundige undersøkelser med lignende kirker og deres orgelløsning
- Et digitalorgel kan være en interimsløsning med leasing og evt gjenkjøpsavtale hos oss.
- Vi legger ikke skjul på at Johannes digitale orgler etter vår mening er den beste reproduksjon av pipeorge markedet. Dette ihht. mange gode tilbakemeldinger.
- I klimatisk stabile rom er det også mulig for oss å inngå samarbeide med pipeorgelbygger om hybridløsninger:
- Det vil si f.eks. hovedverk og pedal = pipeverk og f.eks Sveilverk og soloverk = Digitalt som tunes etter pipeverkets tonehøyde.

Tilslutt vil jeg nevne at pipeorglet skal vedlikeholdes årlig av orgelstemmer og det løpende «letterer» ettersyn av tjenestegjørende kantor.

Digitale orgler skal også ha et visst vedlikehold, men i mer begrenset omfang.

Vår konklusjon er : Gjør det dere kan for å realisere et pipeorgel i Vardåsen kirke. Vi er her for å hjelpe dere, noe vi håper denne mailen kan være på dette tidspunkt !

Vi ønsker dere lykke til og spør oss gjerne igjen!

Ha en fin dag/ Have a nice day !

Med vennlig hilsen / Best regards
Arnt Frode Strandskogen
KIRKEORGEL.NO ●●● - JOHANNUS digitale orgler

DIGITALORGLER

Den mest åpenbare forskjellen på et digitalorgel og et pipeorgel er selve lydkildene. Lyden i pipeorglene kommer fra pipene – et lite orgel kan ha ca 1000 piper, et stort orgel kanskje 5000. Hver pipe er en unik lydkilde som er tilpasset hverandre og med sin egen plassering inne i orgelet. Ingen pipe står samme sted. Orgelklangen er summen av klangen fra alle disse pipene. Orgelbyggere har gjennom en århundrelang tradisjon lært seg hvordan pipene skal utformes for at klangen skal blande seg best mulig og oppleves behagelig i kirkerommet. Hvert pipeverk designes og tilpasses for hånd spesielt til det rommet det skal klinge i.

I forhold til pipeorgelet er digitalorgelet et samlebandprodukt. Lyden består av opptak (samplinger) av ekte piper, en computer forsøker å etterligne både hver enkelt pipe og den klangblandingen som skjer akustisk rundt et pipeorgel, før den ferdig miksedde klangen sendes ut gjennom 6-8 høytalere.

Når klangen i et digitalorgel oppleves langt fattigere og steril i forhold til klangen i et pipeorgel, er det nettopp fordi det er ekstremt vanskelig å simulere den klangsammensmelting som foregår i et rom når lydbølgene fra et tusentalls piper blander seg og brytes mot kirkerommets vegger. Det er jo en hver mikrofonproducents mareritt at det menneskelige øret overgår selv den beste mikrofon som er produsert. Øret er utviklet for å oppfatte akustiske lyder med en ekstrem presisjon i forhold til retninger og avstander. Dette har jeg selv erfart mange ganger når jeg har spilt på digitalorgler i begravelser, konserter eller sammen med symfoniorkester i konserthus som mangler pipeorgel.

Svakheten med digitalorgelklangen er særlig merkbar når man spiller sammen med akustiske lydkilder. Dette er noe alle som driver musikkproduksjon erfarer, at å blande akustisk lyd og digitalprodusert lyd er svært vanskelig. De to fenomener er kvalitative svært forskjellige. Enten produserer man lyd helt akustisk, eller så bringer man helst all lyden gjennom digitale forsterkere. Salmesang og digitalorgel er altså to klangverdener som går dårlig sammen, likedan digitalorgel og vanlig solosang, fiolinspill etc.

Digitalorgelet har to udiskutable fordeler i forhold til pipeorgelet. Det ene er plassbehovet og det andre er innkjøpspris. Digitalorgelet tar vesentlig mindre plass og i små rom med begrenset plass som i sykehjemskapeller o.l. er digitalorgelet et godt alternativ fordi det er umulig å finne en fornuftig plassering til et pipeorgel. Når det gjelder prisargumentet er forholdet mer usikkert. Et pipeorgel som vedlikeholdes har nærmest ubegrenset levetid, mens enhver som omgås moderne elektronikk vet at tidshorizonten er svært begrenset.

Et digitalorgel forsøker å etterligne pipeorgelet etter beste evne. Følgelig har det også pipeorgelets begrensninger. Det er altså ikke slik som mange tror at digitalorgelet er et mer moderne instrument som ivaretar mer moderne musikkuttrykk. Jeg har til og med møtt forestillinger om at digitalorgelet skulle være mer livssynsnytralt enn det tradisjonelle kirkeorgelet. Dette er på ingen måte riktig. Selv spillebordene er utformet nøyaktig etter forbilde av pipeorgelet, og som salgsfremmende tiltak kopierer man gjerne de største og flotteste spillebordene. Digitalorgelet i Bøler nye kirke har et spillebord som til forveksling ser ut som spillebordet i St. Pauls i London. Dette gir jo et enda større inntrykk av lite troverdighet og "fake". Hvorfor skal man sitte i Bøler kirke å innbille seg at man hører et engelsk katedralorgel?

Det er viktig at beslutningstakere er bevisst på hva man får om man kjøper et digitalorgel fremfor et pipeorgel. Man får et orgel som i funksjon dekker de samme oppgaver, men med en mye dårligere klang, en klang som særlig i forhold til akustisk menighetssang og andre akustiske lydkilder har problemer med å blande seg naturlig, og som i sitt vesen fremstår som en dårlig etterligning av noe som er mye finere.

Kåre Nordstoga
Domkantore i Oslo Domkirke
Orgelkonsulent

Til Vardåsen menighet, orgelutvalget

Uttalelse vedr. orgelanskaffelse i Vardåsen kirke.

Undertegnede er blitt oppfordret til å gi en uttale i forb. med at menigheten skal utrede sin orgelsak, heri digitalt alternativ.

Min erfaring fra bruk av digitale orgler knytter seg i all hovedsak til Grieghallen i Bergen, men også fra spill på orgler i diverse kirker og kapeller som stedfortredende organist. Etter noen tiår med bred utøvende erfaring som orgelspiller er det med stor tilfredsstillelse jeg har registrert at et stadig bredere spekter av «vanlige folk» også kommer til den erkjennelse at digitale orgler ikke imøtekommer de forventninger man har til organisk lyd i et kirkerom. Slike erkjennelser kommer dessverre ofte som et resultat av kostbare erfaringer.

Både organister og seriøse forhandlere av digitale orgler er enige om at digitale aldri kan erstatte akustiske orgler.

Likevel promoterer disse ofte iherdig fra forhandlere som vil avhjelpe en kritisk instrumentsituasjon i menigheter med dårlig råd.

Når menigheten så har bestemt seg for en digital løsning anbefaler forhandlerne svære, unødige kostbare instrumenter med effekter og et utall tekniske finesser som gjør instrumentene imponerende fancy, men uten at klangen derav blir mindre uorganisk. Dette medfører dertil at instrumentene blir uoversiktlige å betjene, og nærmest en skrekk for vikarer som kun en sjelden gang blir konfrontert med slike instrumenter.

Min erfaring fra praktisk spill på slike er at jo mindre de er desto mindre forvrengt klinger de. På akustiske orgler snakker man om nøytrale stemmer og karakterstemmer. De nøytrale – basisstemmer som gedakter, rørfløyter o.l. - er stor sett de samme i alle orgler. De klinger ganske nøytralt og en imitasjon av disse er ikke veldig ulik originalen. Med karakterstemmer forholder det seg stikk motsatt, og jo mer karakter (og personlighet) en akustisk stemme har desto verre blir den digitale imitasjonen. Trompet og andre rørstemmer, slike som anvendes ved de riktig festlige anledninger, klinger aldri fint. M.a.o.: Jo større og dyrere digitalorgel desto dårligere klang.

Som interiminstrument har mange menigheter brukt ca. 5-800.000 på digitalorgler som står der til skue mens kirkemusikeren på oppfordring heller spiller piano. På Nerbø måtte de etter et par år erkjenne at anskaffelsen av et digitalt orgel var feil. Der har de imidlertid nå bygget førsteklasses pipeorgel, men uten den verdifulle startkapital som først ble kastet bort på et digitalt.

Digitale orgler blir av forhandlere fremstilt som

- vedlikeholdsfrie
- teknisk 100% stabile
- 100 % stabile m.h.t. stemming
- helt upåvirkelige av klima-/temperatursvingninger i kirkerommet.

Til dette kan jeg ut fra egen erfaring si at

- en forutsetning for at leverandøren, Copeman Hart, skal opprettholde garantien på Grieghallens orgel (til 2 mill. kr.) er en årlig service fra firmarepresentant i England.
(Denne servicen er dyr).
- orgelet har vært teknisk ustabil, ikke i perioder, men til stadighet.
- et av orgelets elektrokort tok fyr ved en anledning.
- Johannusorgelet i Ytre-Arna kirke i Bergen hengte seg opp under menighetens årlige julekonsert.
- et Viscount digitalorgel som BFO tidligere benyttet ikke tålte nedkjøling under transport. Det måtte stå et døgn i temperert rom før elektronikken igjen virket. Dette og andre har også vist seg ustabile m.h.t. både stemming og intonasjon.

Som følgende sitat fra ass. kirkeverge Ove-Christian Fredriksen i Bergen (Musikk & kultur) viser, har de to menighetene i Bergen med digitale orgler hatt vasker med å få søkere til kantorstillingene.

Sitat: «- Det er liten interesse for digitale orgler her borte, og vi vil ikke gå til krig. Det er tross alt musikerne som skal spille på instrumentene. Det har vært vanskelig å ansette folk til kirker som har digitale orgler, Loddefjord og Ytre Arna, sier assisterende kirkeverge Ove-Christian Fredriksen og legger til: - Selv om en organist er til for menighetens aktivitet, tror jeg man med samarbeid kan finne løsninger som står lenger enn disse full-fart-få-på-plass-orglene".

Jeg anbefaler at alle gode krefter samler seg om velklingende, varige løsninger. Lykke til

Bergen, den 29. januar 2013

M.v.h.

Karstein Askeland

DEN NORSKE KIRKE

Bergen kirkelige fellesråd

BERGEN KIRKELIGE FELLESRÅD

Birkeland kirke - tilbygg - ny søknad

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
22/18	Bergen kirkelige fellesråd	25.04.2018

Saksansv : Arne Tveit
Saksbeh.: Arne Tveit

Arkiv: KA - 411.0 Arkivsaknr: 15/398

Bakgrunn:

Planene for tilbygg til Birkeland kirke som tidligere var godkjent i alle kirkelige instanser, ble ikke godkjent av byggesak i Bergen kommune.

Senere har vi arbeidet med ulike løsninger for å komme oss videre i prosessen. 16.januar i år fikk vi samlet arkitekt, byantikvarens representant, byggesaksavdelingen, biskopens representant, kirkekonsulenten, prosjektsjef i Akasia og kirkebyggsjefen i samme møte. Der ble det lagt frem et nytt forslag til utforming av tilbygget. Alle i møtet sluttet seg muntlig til forslaget, og gav føringer for det videre arbeidet med dette nye forslaget.

Hovedendringen i tilbygget er en langt enklere arkitektonisk utforming. I tillegg har byggesak pålagt oss å redusere antall parkeringsplasser, med basis i kommunens klima- og energihandlingsplan.

Nå foreligger det et forslag fra arkitekt og landskapsarkitekt, basert på løsningen vi ble enige om på møtet. Se vedlegg. Målet er å få formelle godkjenninger fra alle kirkelige instanser før sommerferien, slik at vi kan få sendt en ny byggesøknad. Får vi rammeløype hos kommunen i løpet av sommer/tidlig høst 2018, har vi som mål å være klare til innflytting i det nye tilbygget mars 2020.

Normalt skal en slik søknad først godkjennes i menighetsrådet før det forelegges fellesrådet. For å kunne følge tidsplanen, ønsker vi nå at fellesrådet godkjenner planene, under forutsetning av godkjenning i menighetsrådet. Menighetsrådet vil behandle saken på møte sent i april.

Kirkevergens forslag til vedtak:

1. Under forutsetning av at de nye planene for tilbygg til Birkeland kirke godkjennes i Birkeland menighetsråd, godkjenner også Bergen kirkelige fellesråd de samme planene.
2. Saken sendes videre om prost til biskop for godkjenning.
3. Finansiering av utbyggingen vedtas i Bergen kirkelige fellesråd i forbindelse med de årlige behandlingene av budsjett og økonomiplan.

KIRKEVERGEN I BERGEN 17.04.2018

Asbjørn Vilkenen
kirkeverge

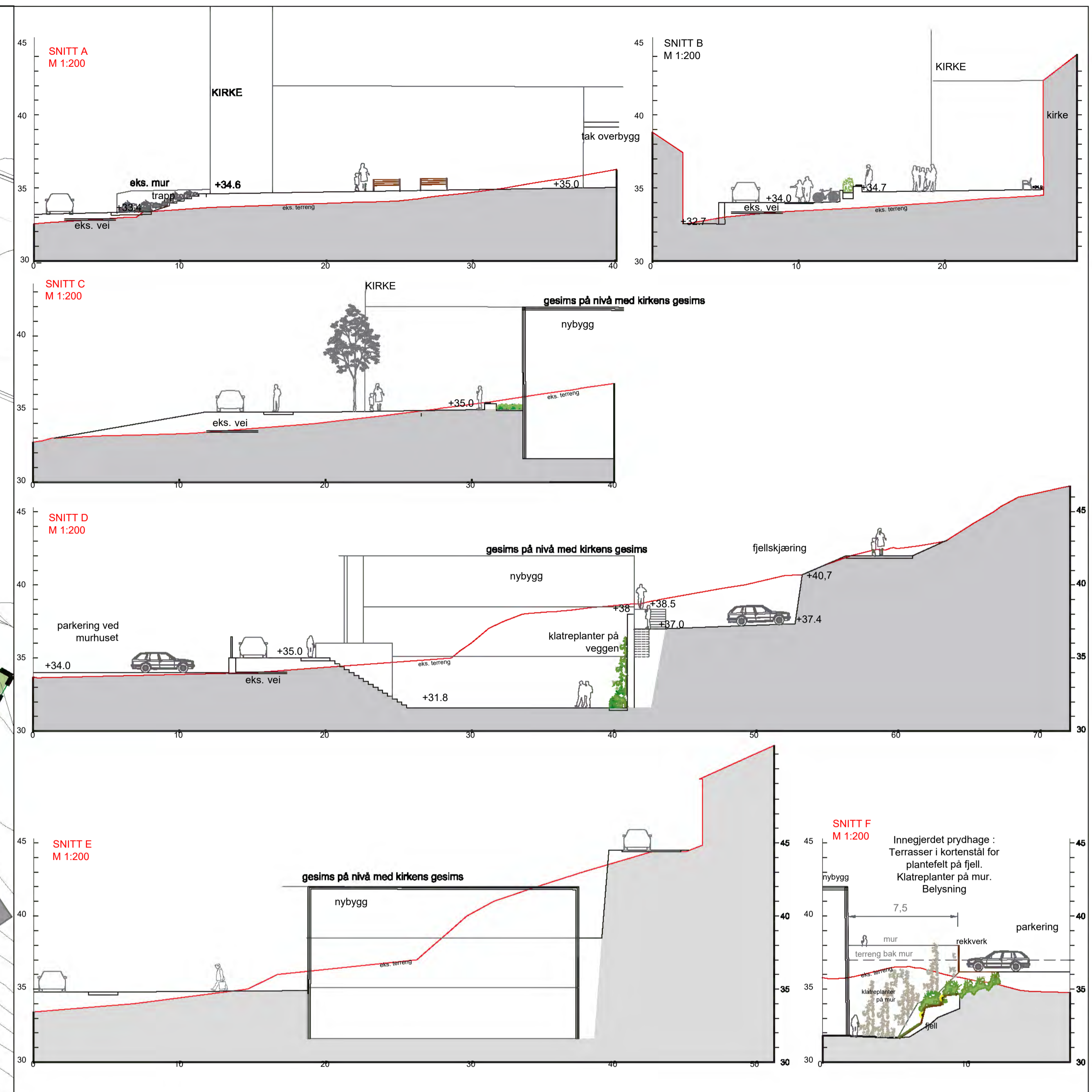
Arne Tveit
kirkebyggsjef

Vedlegg:

Dok.dato	Tittel
17.04.2018	Birkeland kirke - tilbygg - illustrasjon
16.04.2018	BIRA1430_L202@A1
16.04.2018	materialer
17.04.2018	plantegning -1.etg
17.04.2018	plantegning - 2.etg

000097

TEGNFORKLARING 1:200

	Prosjektgrense		Eksist. enkelte fjernes / bevares
	Eiendomsgrense		Nye trær
	Eksisterende bygg		Buskfelt/ plantefelt
	Tilbygg		Plen
	Barikadedekke		Belysning -opplyst tre, lys på mur
	Ny asfalddekke - kjørevei/ gangvei		Lav kant og benk material - Corten stål
	Betongstein dekke/ skiferdekke		Gjerde
	Gressarmeringstein		Eksisterende vegkant
	Grusdekke		
	Ny støttemur, terreng		
	Ny mur/ støttemur vei		
	Fjellskjæring		
	Nye koter		

BIRKELAND KIRKE TILBYGG
Situasjonsplan
Byggesak

Akasia Eiendom
15.12.2015
KS
bira1430_b_dwg
BIRA1430

15.12.2016 GA
06.01.2017 GA

Akasia
www.akasia.no
Bjorns gate 1
5008 Bergen

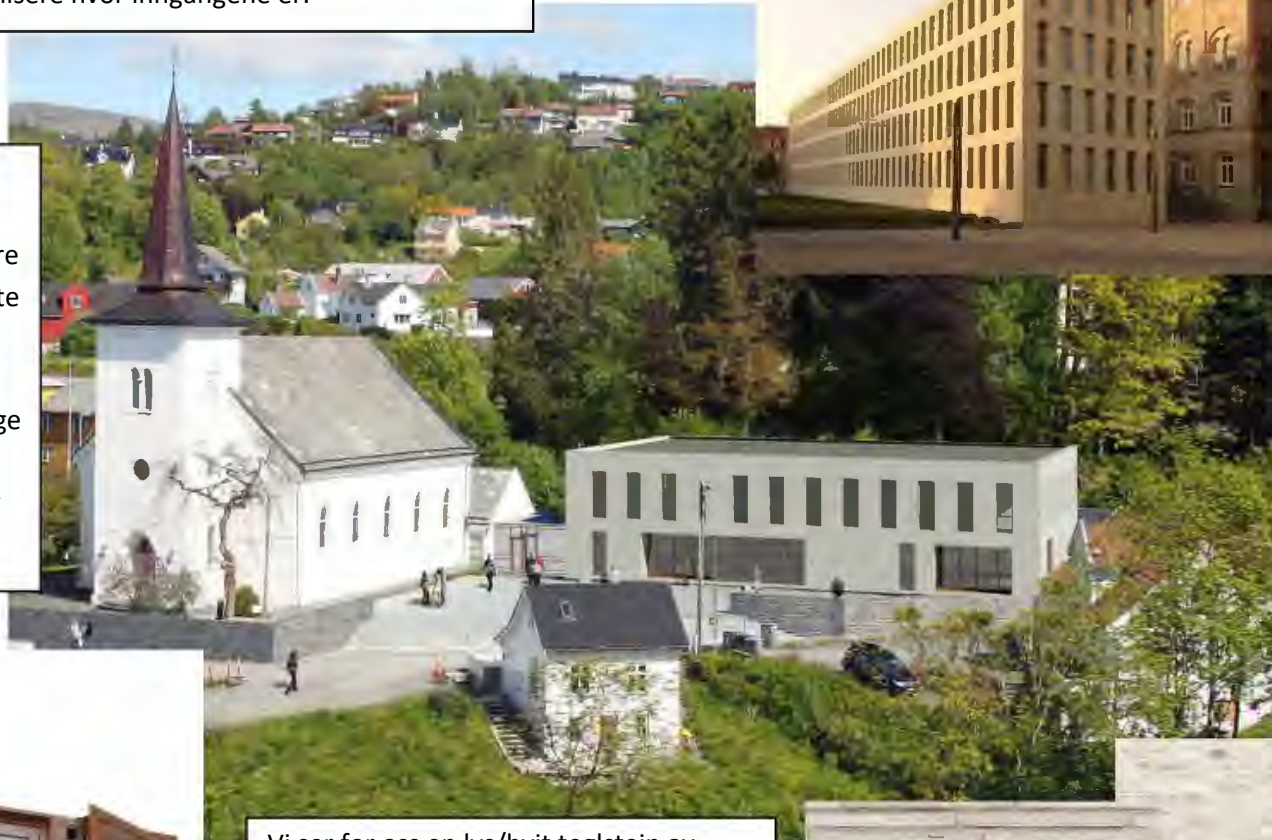
L202 B

Vi ser for oss et enkelt volum som tar opp formen på eksisterende kirkeskip. Vi viderefører de fem vinduene vi ser på kirkens skip bruker samme vindusformat på nybygg. Veggåpninger er større der det er behov for ekstra dagslys, samt for å signalisere hvor inngangene er.

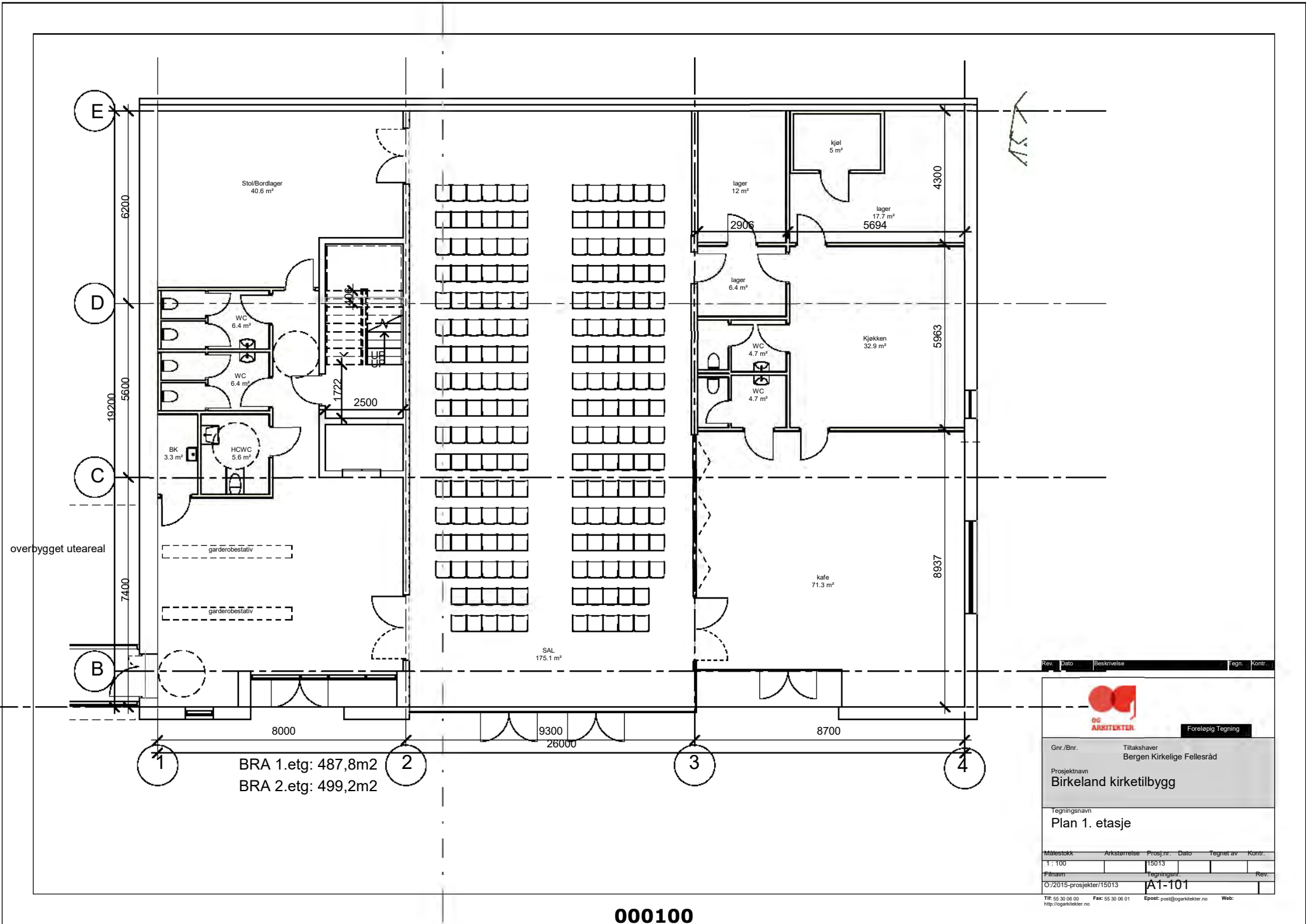
Vindus og dørprofiler ser vi for oss lakkert med en glimmerlakk. Fargen kan være tilsvarende som den oksiderte kobberfargen som vi ser på dagens spir. Det er lite trolig at spiret på sikt vil endre farge til grønn oksidert. Vi velger derfor en farge som tilsvarer brunoksidert kobber.

Vi ser for oss en lys/hvit teglstein av typen Petersen eller tilsvarende. Denne steinen er spesiell ved at den har et uvanlig format. Bredde 25cm og høyde 3,7cm. Vi foreslår noen prøvelfelt for å vurdere ulike farger og typer

000099

BRA 1.etg: 487,8m2
BRA 2.etg: 499,2m2

000100

Rev.	Dato	Beskrivelse	Fagnr.	Kontnr.
------	------	-------------	--------	---------

OG
ARKITEKTER

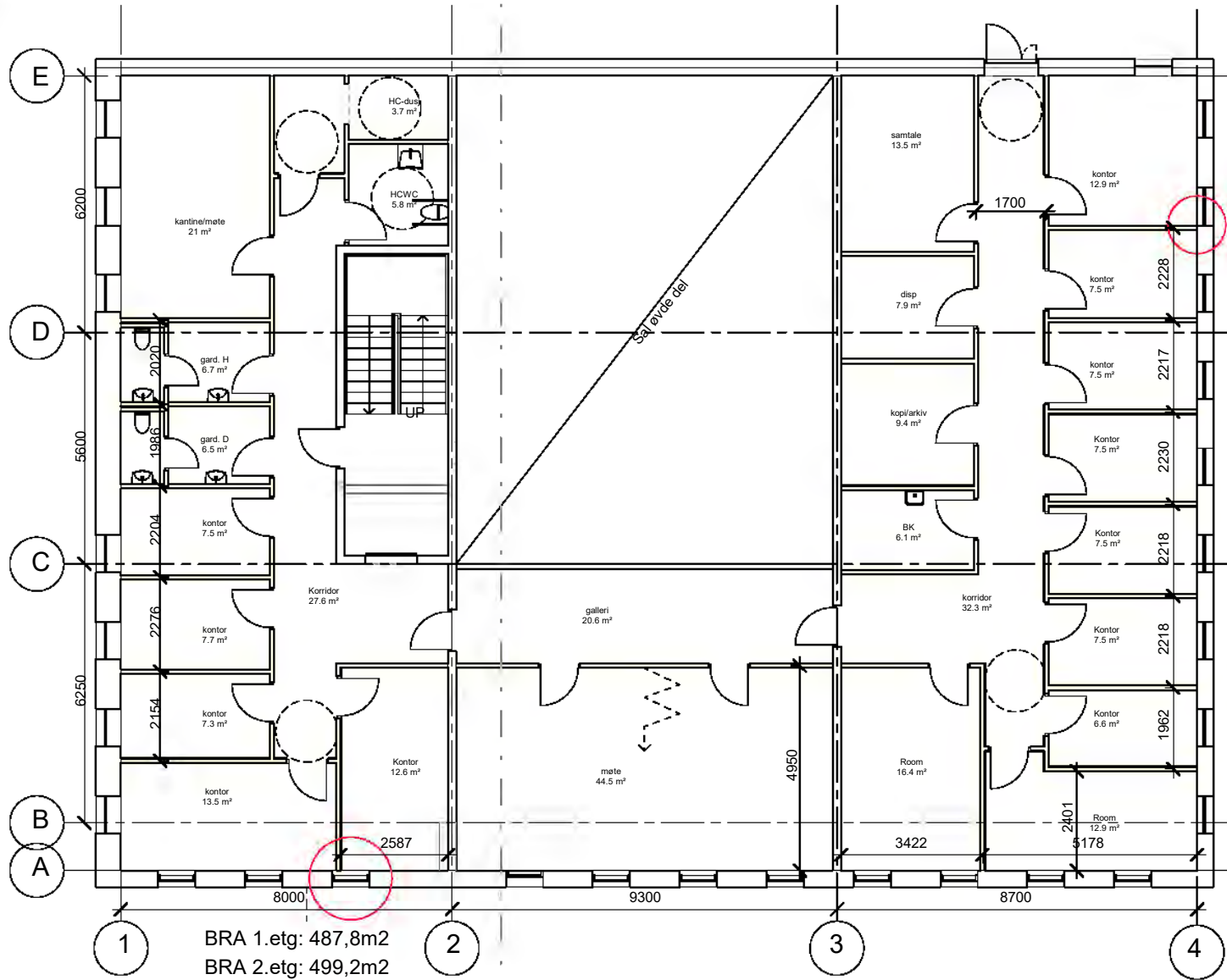
Forelegg Tegning

Gnr./Bnr.: Tiltakshaver
Bergen Kirkelige Fellesråd

Prosjektnavn
Birkeland kirketilbygg

Tegningsnavn
Plan 1. etasje

Målestokk	Arkstørrelse	Prosj.nr.	Dato	Tegnet av	Kontnr.
1 : 100		15013			
Filnavn	Tegningsnr.	Rev.			
O:\2015-prosjekter\15013	A1-101				

BRA 1.etg: 487,8m2
BRA 2.etg: 499,2m2

000101

Rev.	Dato	Beskrivelse	Fagnr.	Kontnr.
Gnr./Bnr. Tiltakshaver Bergen Kirkelege Fellesråd				
Prosjektnavn Birkeland kirketilbygg				
Tegningsnavn Plan 2. etasje				
Målestokk	Arkistarrelse	Prosj.nr.	Dato	Tegnet av
1 : 100		15013		
Filnavn	Tegningsnr.		Rev.	
O:2015-prosjekter/15013	A1-102			
<small>Tlf: 55 30 06 00 Fax: 55 30 06 01 Epost: post@ogarkitektur.no Web: http://ogarkitektur.no</small>				

DEN NORSKE KIRKE

Bergen kirkelige fellesråd

BERGEN KIRKELIGE FELLESRÅD

BKF - Årsmelding for kontrollutvalget i BKF for 2017

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
23/18	Bergen kirkelige fellesråd	25.04.2018

Saksansv : Asbjørn Vilkenen

Arkiv: KA - 012.0

Arkivsaknr: 18/50

Saksbeh.: Asbjørn Vilkenen

Bakgrunn:

Vedlagt følger Årsmelding for kontrollutvalget i BKF for 2017 og kontrollutvalgets innstilling til årsmeldingen

Kontrollutvalgets forslag til vedtak:

Fellesrådet godkjenner årsmelding 2017 for kontrollutvalget i Bergen kirkelige fellesråd.

KIRKEVERGEN I BERGEN 13.04.2018

Asbjørn Vilkenen
kirkeverge

Asbjørn Vilkenen
kirkeverge

Vedlegg:

Dok.dato	Tittel
13.04.2018	ÅRSMELDING FOR KONTROLLUTVALGET I BKF 2017
13.04.2018	Innstilling - Årsmelding for kontrollutvalget for 2017

DEN NORSKE KIRKE

Bergen kirkelige fellesråd

ÅRSMELDING 2017

FOR KONTROLLUTVALGET I

BERGEN KIRKELIGE FELLESRÅD

1.	<i>Formål og oppgaver for kontrollutvalget</i>	3
2.	<i>Sammensetning av kontrollutvalget</i>	3
3.	<i>Om virksomheten i 2017</i>	3
4.	<i>Sekretariatsordningen</i>	3
5.	<i>Revisjonstjenestene</i>	4
6.	<i>Arbeid med forvaltningsrevisjon</i>	4
6.1.	<i>Plan for forvaltningsrevisjon</i>	4
6.2.	<i>Gjennomføring av prosjekt innen forvaltningsrevisjon</i>	5
7.	<i>Arbeid med selskapskontroll</i>	5
8.	<i>Arbeid med regnskapsrevisjon og den økonomiske situasjonen i BKF</i>	5
9.	<i>Andre saker kontrollutvalget har behandlet</i>	6
10.	<i>Opplæring</i>	6

1. Formål og oppgaver for kontrollutvalget

Formålet med kontrollutvalgets arbeid er å medvirke til at det blir allmenn tillit til at Bergen kirkelige fellesråd sine oppgaver blir løst på best mulig måte, og i samsvar med gjeldende lover og forskrifter. I «Regler for kontrollutvalget i Bergen kirkelige fellesråd», som ble vedtatt i fellesrådet 20.12.2017, står det bl.a. dette i punkt 2:

«Kontrollutvalget skal på Fellesrådets vegne forestå den løpende kontroll med BKF's virksomhet – herunder kontrollere om Fellerådets vedtak blir fulgt opp etter deres innhold og forutsetninger. Kontrollutvalget skal påse at BKF's regnskaper blir revidert på en betryggende måte.»

2. Sammensetning av kontrollutvalget

For valgperioden 2015 – 2019 er kontrollutvalget sammensatt slik:

- Karl Johan Hallaråker, leder
- Jorid Laura Vingen Endal, medlem
- Nils Gunnar Toppe, medlem
- Christian Nettet, varamedlem
- Lene Hjortland Skårvik, varamedlem

Begge varamedlemmene var innkalt til møtene.

3. Om virksomheten i 2017

- Kontrollutvalget hadde 5 møter.
- Kontrollutvalget behandlet 23 saker.
- Kontrollutvalget hadde lukkede møter.
- Kirkeverge og andre ansatte i BKF har møtt for å informere til kontrollutvalget, når de er blitt forespurt
- Revisjonen har også møtt på møtene i kontrollutvalget.
- Kontrollutvalget har fått tilgang til den informasjon det ble bedt om.

4. Sekretariatsordningen

I «Regler for kontrollutvalget i Bergen kirkelige fellesråd» står det bl.a. dette i punkt 7:

Fellesrådet skal sørge for at kontrollutvalget har de ressurser som svarer til de oppgaver utvalget skal utføre, herunder sørge for sekretærbistand til kontrollutvalget.

Den som utfører sekretariatsfunksjoner for kontrollutvalget, er direkte underordnet utvalget og skal følge de retningslinjer og pålegg dette gir. Sekretariatet skal påse at de saker som behandles av kontrollutvalget, på forhånd er tilstrekkelig utredet.

Frem til og med 31.08.2017 utførte administrasjonen i BKF sekretær oppgavene for kontrollutvalget. Bergen kirkelige fellesråd valgte i løpet av første halvår 2017 å konkurranseutsette sekretariatstjenestene og inngikk som resultat av dette kontrakt med sekretariat for kontrollutvalget i Hordaland fylkeskommune på å utføre sekretariatsstjenestene

for kontrollutvalget med virkning fra 01.09.2017. Hogne Haktorson og Roald Breistein har utført sekretær oppgavene for utvalget i denne perioden.

Sekretariat for kontrollutvalet i Hordaland fylkeskommune er forøvrig sekretariat for kontrollutvalget i Hordaland fylkeskommune, samt kontrollutvalgene i disse kommunene: Voss, Øygarden, Samnanger, Stord, Kvinnherad, Bømlo, Tysnes, Ulvik, Eidfjord, Kvam, Ullensvang, Odda, Fusa, Sund, Fitjar, Vaksdal og Askøy.

5. Revisjonstjenestene

Kontrollutvalget skal på Fellerådets vegne forestå den løpende kontroll med BKF's virksomhet – herunder kontrollere om Fellerådets vedtak blir fulgt opp etter deres innhold og forutsetninger.

Kontrollutvalget skal påse at BKF's regnskaper blir revidert på en betryggende måte.

BDO AS er i dag revisor for Bergen kirkelige fellesråd. Prosess med å konkurransesette revisjonstjenestene ble satt i gang høsten 2017. Kontrollutvalget har bedt sekretariatet om å hjelpe seg i dette arbeidet. Det skal inngås kontrakt med revisor fra 01.07.2018 og den skal gjelde til 30.06.2022. Valg av revisor besluttes endelig av fellesrådet etter innstilling fra kontrollutvalget.

BDO har lagt fram revisjonsmelding, slik kravet er, samt rapporter og annen informasjon om revisjonen sitt arbeid.

Til daglig er det den valgte revisor som utfører tilsynet og kontrollen med BKF, men kontrollutvalget har et eget ansvar med å se til at arbeidet blir utført på en betryggende måte. Det stilles derfor krav om at utvalget selv må vise en aktiv holdning. For å få utført det arbeid utvalget er pålagt, er en avhengig av god kommunikasjon med fellesrådet, administrasjonen i BKF og revisor. Samarbeidet har vært godt med de aktuelle aktører.

Ansvarlig revisor har vært partner i BDO, Solveig Bø Dalstø som i tråd med regelverket har lagt fram egenvurdering for at BDO er uavhengig i forhold til BKF.

6. Arbeid med forvaltningsrevisjon

6.1. Plan for forvaltningsrevisjon

I regler for kontrollutvalget i Bergen kirkelige fellesråd står det bl.a. dette i § 5

Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden og senest innen utgangen av året etter at Fellerådet er konstituert, utarbeide en plan for gjennomføring av forvaltningsrevisjon. Planen vedtas av Fellerådet selv som kan delegeres til kontrollutvalget å foreta endringer i planperioden.

Planen skal baseres på en overordnet analyse av BKF's virksomhet ut fra risiko- og vesentlighetsvurderinger, med sikte på å identifisere behovet for forvaltningsrevisjon på de ulike sektorer og virksomheter.

Reglene ble som kjent vedtatt av fellesrådet 20.12.2017 og det er derfor ikke gjennomført et slikt arbeid enda.

6.2. Gjennomføring av prosjekt innen forvaltningsrevisjon

Forvaltningsrevisjon er et verktøy som fellesrådet og kontrollutvalget skal benytte for å sikre at BKF på best mulig måte kan forestå den løpende kontrollen med BKF's virksomhet. Forvaltningsrevisjon er en av oppgavene til kontrollutvalget. I de vedtatte reglene står det at:

«Kontrollutvalget treffer nærmere bestemmelser om hvilke revisjoner som skal utføres innenfor planens rammer. Forvaltningsrevisjoner skal gjennomføres i tråd med Norges kommunerevisorforbunds (NKRF) Standard for forvaltningsrevisjon RSK 001 eller tilsvarende.»

Det er ikke gjennomført forvaltningsrevisjon i 2017

7. Arbeid med selskapskontroll

I regler for kontrollutvalget i BKF står det dette i § 6:

Kontrollutvalget skal kontrollere BKF's oppfølging av eierskapet (eierskapskontroll). Kontrollutvalget avgjør selv hvem som på dets vegne skal gjennomføre denne kontrollen.

Dette betyr at kontrollutvalget har ansvar for å kontrollere at BKF har en tilfredsstillende oppfølging av eierskapet sitt i selskap de eier helt eller delvis. Pr. i dag dreier dette seg i all hovedsak om Akasia AS, med datterselskaper.

I kommuner og fylkeskommuner i Norge har kontrollutvalget også mulighet til å gjennomføre forvaltningsrevisjon i heleide selskap. Den fullmakten har ikke kontrollutvalget i BKF fått tildelt.

Det er ikke gjennomført eierskapskontroll i 2017.

8. Arbeid med regnskapsrevisjon og den økonomiske situasjonen i BKF

I regler for kontrollutvalget i BKF står det bl.a. dette i § 2:

Kontrollutvalget skal påse at BKF's regnskaper blir revidert på en betryggende måte.

Kontrollutvalget behandlet årsregneskap og revisjonsberetning 2016 for Bergen kirkelige fellesråd i møte 19.04.2017 der det ble gjort slikt vedtak:

«Kontrollutvalget viser til revisors positive signaler om revisjonsopplegget for 2016. Revisor understreker at det er gjort store forbedringer fra tidligere år vedrørende regnskapsførsel og rapporteringsrutiner.

Kontrollutvalget regner med at Kirkevergen noterer seg de avsluttende bemerkninger fra revisor. «Vi vil likevel anbefale at transaksjoner med nærstående og avtaler utenom ordinær drift er grundig gjennomtenkt før de signeres, med tanke på de eventuelle konsekvenser slike avtaler kan gi.»

Med forbehold om at det kan komme eventuelle andre bemerkninger i den skriftlige revisjonsrapporten, har kontrollutvalget ingen andre bemerkninger.»

9. Andre saker kontrollutvalget har behandlet

- Revisjon av reglement for kontrollutvalget i BKF
- Budsjettforslag for kontroll og tilsyn i BKF i 2018
- Årsplan for kontrollutvalget i BKF for 2018
- Møteplan for Kontrollutvalget for 2018
- Hvordan melde avbud til møtene i kontrollutvalget

10. *Opplæring*

Jorid Laura Vingen Endal har meldt seg på folkevalgtopplæring for kontrollutvalgene i Hordaland, som ble holdt på Solstrand Hotel og Bad 29. – 30.01.2018. Sekretariat for kontrollutvalet i Hordaland fylkeskommune står som arrangør for dette.

Bergen kirkelige fellesråd

Kontrollutvalet
c/o Sekretariat for kontrollutvalet
Hordaland fylkeskommune
Postboks 7900, 5020 Bergen

telefon: 55 23 94 53 / 55 23 94 47 / 55 23 94 06 / 55239418

e-post: hogne.haktorson@hfk.no

e-post: roald.breistein@hfk.no

e-post: kari.nygaard@hfk.no

e-post: kjartan.haugsnæs@hfk.no

e-post: helge.inge.johansen@hfk.no

e-post: kontrollutvalet@hfk.no

DEN NORSKE KIRKE

Bergen kirkelige fellesråd

Sekretariat for kontrollutvalet

Fellesrådet i BKF

Vår sakshandsamar: Roald Breistein

Dykkar ref.:
Vår ref: 2018/22
Vår dato: 16.03.2018

Innstilling - Årsmelding for kontrollutvalget for 2017

Vedlagt følger innstilling i sak PS 14/18 Årsmelding for kontrollutvalget for 2017 etter møte i kontrollutvalget i BKF 13.03.2018.

Vi ber om at dette blir lagt frem som **sak** i møte i fellesrådet 25.04.2018.

Med helsing

Hogne Haktorson
kontrollsjef

Roald Breistein
seniorrådgjevar

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikkje underskrift.

Arkivsak: 004
 Arkivnr: 2018/22-1
 Saksbehandler: Roald Breistein

Saksfremstilling

Saksgang

Utvalg	Saknr.	Møtedato
Kontrollutvalget i Bergen kirkelige fellesråd	14/18	13.03.2018

Årsmelding for kontrollutvalget for 2017

Sammendrag

Sekretariatet har laget forslag til kontrollutvalget sin årsmelding for 2017.

Årsmeldingen fra kontrollutvalget må regnes som en del av den pålagte rapporteringen fra utvalget til Fellesrådet, jf. regler for kontrollutvalget § 2 der det bl.a. står dette:

«Kontrollutvalget skal rapportere resultatene av sitt arbeid til Fellesrådet.»

Sekretariatet mener derfor at det vil være naturlig at fellesrådet godkjenner årsmeldingen i egen sak.

Forslag til innstilling

Fellesrådet godkjenner årsmelding 2017 for kontrollutvalget i Bergen kirkelige fellesråd.

Saksprotokoll i kontrollutvalget i Bergen kirkelige fellesråd - 13.03.2018

Behandling i møtet:

Det ble gjort noen mindre redigeringsmessige endringer i årsmeldingen.

Med disse endringene ble forslag til vedtak enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Fellesrådet godkjenner årsmelding 2017 for kontrollutvalget i Bergen kirkelige fellesråd.

Hogne Haktorson
kontrollsjef

Roald Breistein
seniorrådgjevar

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke underskrift.

DEN NORSKE KIRKE

Bergen kirkelige fellesråd

BERGEN KIRKELIGE FELLESRÅD

BKF - Innstilling - Ny konkurranse på revisjonstjenester for Bergen kirkelige fellesråd - Valg av revisor

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
24/18	Bergen kirkelige fellesråd	25.04.2018

Saksansv : Asbjørn Vilkenen

Arkiv: KA - 012.0

Arkivsaknr: 18/50

Saksbeh.: Asbjørn Vilkenen

Bakgrunn:

Vedlagt følger innstilling i sak PS 17/18 Ny konkurranse på revisjonstjenester for Bergen kirkelige fellesråd etter møte i kontrollutvalget i BKF 13.03.2018.

Kontrollutvalgets forslag til vedtak:

Fellesrådet i BKF velger Deloitte AS som revisor fra 01.07.2018 til 30.06.2022.

KIRKEVERGEN I BERGEN 13.04.2018

Asbjørn Vilkenen
kirkeverge

Asbjørn Vilkenen
kirkeverge

Vedlegg:

Dok.dato

13.04.2018

Tittel

Innstilling - Ny konkurranse på revisjonstjenester for Bergen kirkelige fellesråd - Valg av revisor

000113

DEN NORSKE KIRKE

Bergen kirkelige fellesråd

Sekretariat for kontrollutvalet

Fellesrådet i BKF

Vår sakshandsamar: Roald Breistein

Dykkar ref.:
Vår ref: 2017/83
Vår dato: 16.03.2018

Innstilling - Ny konkurranse på revisjonstjenester for Bergen kirkelige fellesråd - Valg av revisor

Vedlagt følger innstilling i sak PS 17/18 Ny konkurranse på revisjonstjenester for Bergen kirkelige fellesråd etter møte i kontrollutvalget i BKF 13.03.2018.

Vi ber om at dette blir lagt frem som **sak** i møte i fellesrådet 25.04.2018.

Påskrift fra sekretariatet:

Sekretariatet kan presentere resultatet av evaluering av de innkomne tilbudene i møtet i fellesrådet 25.04.2018 dersom det er ønskelig.

Med helsing

Hogne Haktorson
kontrollsjef

Roald Breistein
seniorrådgjevar

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikkje underskrift.

Arkivsak: 601
 Arkivnr: 2017/83-16
 Saksbehandler: Roald Breistein

Saksfremstilling

Saksgang

Utvalg	Saknr.	Møtedato
Kontrollutvalget i Bergen kirkelige fellesråd	17/18	13.03.2018

Ny konkurranse på revisjonstjenester for Bergen kirkelige fellesråd - Valg av revisor

Bakgrunn for saken:

Nåværende avtaleperiode for revisjonstjenester for Bergen kirkelige fellesråd gjelder til og med regnskapsåret 2017, det vil si til og med 30.06.18. Fra 01.07.2018 skal revisor i ny avtaleperiode være på plass.

Hjemmel for revisjon i Bergen kirkelige fellesråd går frem av «Forskrift om økonomiforvaltningen for kirkelige fellesråd og menighetsråd i Den norske kirke» der det står bl.a. dette i § 6:

«Regnskapet skal revideres av kommunerevisor, statsautorisert revisor eller registrert revisor.»

Hjemmel for hvem som kan velge revisor for BKF finner vi i regler for kontrollutvalget § 4 som bl.a. lyder slik.

«Kontrollutvalget gir innstilling til Fellesrådet når det skal velges revisor til å revidere BKF's årsregnskap.»

Fellesrådet i BKF ga kontrollutvalget fullmakt til å gjennomføre konkurransen i møte 20.09.2017 i sak 45/17 der det ble gjort slikt vedtak:

1. Bergen kirkelige fellesråd gir kontrollutvalget v/sekretariat i Hordaland fylkeskommune fullmakt til å gjennomføre ny anbudskonkurranse vedrørende revisjonstjenester for Bergen kirkelige fellesråd og menighetene i Bergen.

Tidsrammen må legges slik den som blir valgt er revisor fra og med 01.07.2018.

Fullmakten omfatter gjennomføring av hele prosessen herunder:

- Utarbeidelse og godkjenning av anbudsdokumenter
 - Knytte til seg nødvendig hjelp
 - Vurdere mottatte tilbud og innstille overfor fellesrådet på valg av revisor
2. Arbeidet skal utføres innenfor budsjettammen for 2017 (ref BKF-sak 30/17 og 32/17) og senere vedtatt budsjett for kontrollutvalget for 2018.

3. *Fellesrådet ber om at arbeidet skjer i dialog med kirkevergens administrasjon for å kvalitetssikre detaljinformasjonen om rådernes virksomhet som skal inngå i anbudsokumentene.*

Konkurranses grunnlaget ble lyst ut som åpen anbudskonkurranse 15.11.2017 på www.doffin.no. Svarfristen ble satt til 11.01.2018 kl. 12.00. I konkurransegrunnlaget gikk det frem at tilbudet bl.a. skal inneholde tilbud om levering av regnskapsrevisjon for Bergen kirkelige fellesråd, 25 menigheter og Bønes menighets barnehage. Videre ble det bedt om tilbud på eventuell gjennomføring av forvaltningsrevisjon, selskapskontroll og andre timebaserte oppdrag. Tilbudet skal gjelde for perioden 01.07.2018 til 30.06.2022.

Videre går det frem av konkurransegrunnlaget at det blir lagt til grunn at særlige kvalifikasjonskriterium må være oppfylt for at tilbydere skal bli vurdert som egnede.

Konkurranses grunnlaget legger også til grunn at tildeling av kontrakt vil skje på grunnlag av det økonomisk mest fordelaktige tilbudet, der man tar hensyn til følgende kriterier:

- 40 % Pris (fastpris og timepriser)
- 35 % Løsning og forståelse av oppdraget
- 25 % Kompetanse og erfaring

Drøfting:

Ved utløpet av fristen var det kommet inn tilbud fra 4 tilbydere. Alle tilbyderne er kvalifiserte og evaluering av tilbudene startet umiddelbart. Sekretariatet har gjennomgått og evaluert de innkomne tilbudene. I dette arbeidet har sekretariatet benyttet jurist fra innkjøpsseksjonen i Hordaland fylkeskommune som rådgiver. På bakgrunn av sekretariatets evaluering ble det gjennomført et arbeidsmøte med kontrollutvalget 20.02.2018. I dette arbeidsmøtet presenterte sekretariatet forslag til evaluering av de innkomne tilbudene.

Sekretariatet har nå forberedt sak til kontrollutvalget der utvalget skal innstille overfor fellesrådet på valg av revisor for BKF fra 01.07.2018. Det er fellesrådet som skal gjøre det endelige vedtaket. Sekretariatet vil i møte 13.03.18 presentere muntlig forslag til hvem BKF bør velge som revisor. Det vil også bli presentert en begrunnelse i forhold til de 3 tildelingskriteriene som ligger til grunn i konkurransegrunnlaget.

Konklusjon:

På bakgrunn av det som kommer frem i dette saksframlegget, og ut fra det som blir presentert i møtet, blir kontrollutvalget anbefalt å komme med innstilling til valg av revisor for Bergen kirkelige fellesråd fra 01.07.2018 til 30.06.2022.

Forslag til innstilling

Fellesrådet i BKF velger som revisor fra 01.07.2018 til 30.06.2022.

Saksprotokoll i kontrollutvalget i Bergen kirkelige fellesråd - 13.03.2018

Behandling i møtet:

Sekretariatet presenterte det endelige resultatet av evalueringen av de innkomne tilbudene. På bakgrunn av dette ble det enighet om å anbefale overfor fellesrådet at det velger Deloitte AS til revisor fra 01.07.2018 til 30.06.2022.

Etter dette ble slik innstilling enstemmig vedtatt.

Innstilling:

Fellesrådet i BKF velger Deloitte AS som revisor fra 01.07.2018 til 30.06.2022.

Hogne Haktorson
kontrollsjef

Roald Breistein
seniorrådgjevar

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke underskrift.

DEN NORSKE KIRKE

Bergen kirkelige fellesråd

BERGEN KIRKELIGE FELLESRÅD

BKF - Møteprotokoll i kontrollutvalget etter møte 09.04.2018

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
25/18	Bergen kirkelige fellesråd	25.04.2018

Saksansv : Asbjørn Vilkenen

Arkiv: KA - 012.0

Arkivsaknr: 18/50

Saksbeh.: Asbjørn Vilkenen

Bakgrunn:

Vedlagt følger Møteprotokoll i kontrollutvalget etter møte 09.04.2018

Kirkevergens forslag til vedtak:

Møteprotokoll i kontrollutvalget etter møte 09.04 2018 tas til orientering

KIRKEVERGEN I BERGEN 13.04.2018

Asbjørn Vilkenen
kirkeverge

Asbjørn Vilkenen
kirkeverge

Vedlegg:

Dok.dato Tittel

13.04.2018 Møteprotokoll etter møte i kontrollutvalget i BKF 09.04.2018

000118

Utvalg: Kontrollutvalget
Møtested: Møterom Lyderhorn, Aasegården
Dato: 09.04.2018
Tidspunkt: 17:00 – 18.15

Følgende faste medlemmer møtte:

Navn	Funksjon	Representerer
Karl Johan Hallaråker	Leder	
Jorid Laura Vingen Endal	Nestleder	
Nils Gunnar Toppe	Medlem	
Petter Bjerksund	Medlem	

Følgende medlemmer hadde meldt forfall:

Navn	Funksjon	Representerer
Per Kristian Erdal	Medlem	

Følgende varamedlemmer møtte:

Navn	Møtte for	Representerer
------	-----------	---------------

Merknader

Det lot seg ikke gjøre å få tak i vara for Erdal

Andre som møtte:

Navn	Stilling
Asbjørn Vilkenen	Kirkeverge, t.o.m. sak PS 20/18
Mette Rogstad Heimli	Økonomisjef, t.o.m. sak PS 20/18
Solveig Bø Dalstø	Partner i BDO, t.o.m. sak PS 20/18
Øystein Vallestad	Regnskapsrevisor i BDO, t.o.m. sak PS 20/18
Hogne Haktorson	Kontrollsjef Hordaland fylkeskommune
Roald Breistein	Seniorrådgjevar Hordaland fylkeskommune

Karl Johan Hallaråker
utvalgsleder

Roald Breistein
utvalgssekretær

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke underskrift.

Saksliste

Utvalgs-saksnr	Innhold	Lukket	Arkiv-saksnr
PS 18/18	Godkjenning av innkalling og saksliste		
PS 19/18	Godkjenning av møteprotokoll fra forrige møte		
PS 20/18	Årsregnskap og økonomisk årsberetning 2017 for Bergen kirkelig fellesråd - Uttalelse fra kontrollutvalget		2017/82
PS 21/18	Eventuelt		

PS 18/18 Godkjenning av innkalling og saksliste

Saksprotokoll i kontrollutvalget i Bergen kirkelige fellesråd - 09.04.2018

Behandling i møtet:

Det kom ikke frem noe under dette punktet.

Vedtak:

Sakliste og innkalling ble enstemmig vedtatt.

PS 19/18 Godkjenning av møteprotokoll fra forrige møte

Saksprotokoll i kontrollutvalget i Bergen kirkelige fellesråd - 09.04.2018

Behandling i møtet:

Det kom ikke frem noe under dette punktet.

Vedtak:

Møteprotokoll fra møte i kontrollutvalget 13.03.2018 ble enstemmig vedtatt.

PS 20/18 Årsregnskap og økonomisk årsberetning 2017 for Bergen kirkelig fellesråd - Uttalelse fra kontrollutvalget

Forslag til uttalelse

Kontrollutvalget vedtar slik uttalelse om BKF sitt årsregnskap og økonomisk årsrapport for 2017.

1. Kontrollutvalget merker seg som positivt at driftsregnskapet viser netto driftsresultat på kr. 13 227 600 og et regnskapsmessig overskudd på kr. 3 088 005.
2. Kontrollutvalget merker seg videre at BKF har tilfredsstillende lånegjeld, driftsresultat og disposisjonsfond for 2017 som ligger godt innenfor anbefalingene til Riksrevisjonens og Teknisk beregningsutvalg (TBU).
3. Ut over det som nevnt over, revisjonsmeldingen av 21.03.2017 og dokumentet «Årsoppgjørrevisjonen 2017 - Bergen Kirkelige Fellesråd» fra BDO, har kontrollutvalget ikke merknader til BKF sitt årsregnskap for 2017.

Saksprotokoll i kontrollutvalget i Bergen kirkelige fellesråd - 09.04.2018

Behandling i møtet:

Økonomisjef, Mette Rogstad Heimli, presenterte årsregnskapet for BKF for 2017 og svarte på spørsmål fra kontrollutvalget. Partner i BDO, Solveig Bø Dalstø, og regnskapsrevisor, Øystein Vallestad, presenterte resultatet av den gjennomførte revisjonen.

Petter Bjerksund foreslo at teksten «netto driftsresultat på kr. 13 227 600 og» blir tatt ut av forslag til uttalelse punkt 1. Kontrollutvalget sluttet seg til dette.

Med denne endringen i punkt 1 ble slik uttalelse enstemmig vedtatt.

Uttalelse:

Kontrollutvalget vedtar slik uttalelse om BKF sitt årsregnskap og økonomisk årsrapport for 2017.

1. Kontrollutvalget merker seg som positivt at driftsregnskapet viser et regnskapsmessig overskudd på kr. 3 088 005.
2. Kontrollutvalget merker seg videre at BKF har tilfredsstillende lånegjeld, driftsresultat og disposisjonsfond for 2017 som ligger godt innenfor anbefalingene til Riksrevisjonens og Teknisk beregningsutvalg (TBU).
3. Ut over det som nevnt over, revisjonsmeldingen av 21.03.2017 og dokumentet «Årsoppgjørsrevisjonen 2017 - Bergen Kirkelige Fellelsråd» fra BDO, har kontrollutvalget ikke merknader til BKF sitt årsregnskap for 2017.

PS 21/18 Eventuelt**Saksprotokoll i kontrollutvalget i Bergen kirkelige fellelsråd - 09.04.2018****Handsaming i møtet:**

Leder i kontrollutvalget, Karl Johan Hallaråker, orienterte om at han har tatt initiativ til å få i stand et møte med kontrollutvalget i Den norske kirke på sentralt hold for å drøfte aktuelle felles problemstillinger. Kontrollutvalget støttet dette.

Vedtak:

Det ble ikke gjort noe vedtak under dette punktet.

DEN NORSKE KIRKE

Bergen kirkelige fellesråd

BERGEN KIRKELIGE FELLESRÅD

BKF - Møteprotokoll i kontrollutvalget etter møte 13.03.2018

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
26/18	Bergen kirkelige fellesråd	25.04.2018

Saksansv : Asbjørn Vilkenen
Saksbeh.: Asbjørn Vilkenen

Arkiv: KA - 012.0

Arkivsaknr: 18/50

Bakgrunn:

Vedlagt følger Møteprotokoll i kontrollutvalget etter møte 13.03.2018

Kirkevergens forslag til vedtak:

Møteprotokoll i kontrollutvalget etter møte 13.03.2018 tas til orientering

KIRKEVERGEN I BERGEN 13.04.2018

Asbjørn Vilkenen
kirkeverge

Asbjørn Vilkenen
kirkeverge

Vedlegg:

Dok.dato Tittel

13.04.2018 Møteprotokoll etter møte i kontrollutvalget vi BKF 13.03.2018

Utvalg: Kontrollutvalget
Møtested: Møterom Lyderhorn, Aasegården
Dato: 13.03.2018
Tidspunkt: 17:00 – 18.00

Følgende faste medlemmer møtte:

Navn	Funksjon	Representerer
Karl Johan Hallaråker	Leiar	
Jorid Laura Vingen Endal	Nestleiar	
Nils Gunnar Toppe	Medlem	
Per Kristian Erdal	Medlem	

Følgende medlemmer hadde meldt forfall:

Navn	Funksjon	Representerer
Petter Bjerksund	Medlem	

Følgende varamedlemmer møtte:

Navn	Møtte for	Representerer
------	-----------	---------------

Merknader

Andre som møtte:

Navn	Stilling
Hogne Haktorson	Hordaland fylkeskommune, Sekretariat for kontrollutvalet
Roald Breistein	Hordaland fylkeskommune, Sekretariat for kontrollutvalet

Karl Johan Hallaråker
utvalsleiar

Roald Breistein
utvalssekretær

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke underskrift.

Saksliste

Utvalgs-saksnr	Innhold	Lukket	Arkiv-saksnr
PS 12/18	Godkjenning av innkalling og saksliste		
PS 13/18	Godkjenning av møteprotokoll fra forrige møte		
PS 14/18	Årsmelding for kontrollutvalget for 2017		2018/22
PS 15/18	Referatsaker		
RS 3/18	Invitasjon til FKTs fagkonferanse 29. - 30. mai 2018 på Gardermoen		2017/93
PS 16/18	Eventuelt		
PS 17/18	Ny konkurranse på revisjonstjenester for Bergen kirkelige fellesråd - Valg av revisor		2017/83

PS 12/18 Godkjenning av innkalling og saksliste

Saksprotokoll i kontrollutvalget i Bergen kirkelige fellesråd - 13.03.2018

Behandling i møtet:

Det kom ikke frem noe under dette punktet.

Vedtak:

Sakliste og innkalling ble enstemmig vedtatt.

PS 13/18 Godkjenning av møteprotokoll fra forrige møte

Saksprotokoll i kontrollutvalget i Bergen kirkelige fellesråd - 13.03.2018

Behandling i møtet:

Det kom ikke frem noe under dette punktet.

Vedtak:

Møteprotokoll fra møte i kontrollutvalget 20.02.2018 ble enstemmig vedtatt.

PS 14/18 Årsmelding for kontrollutvalget for 2017

Forslag til innstilling

Fellesrådet godkjenner årsmelding 2017 for kontrollutvalget i Bergen kirkelige fellesråd.

Saksprotokoll i kontrollutvalget i Bergen kirkelige fellesråd - 13.03.2018

Behandling i møtet:

Det ble gjort noen mindre redigeringsmessige endringer i årsmeldingen.

Med disse endringene ble forslag til vedtak enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Fellesrådet godkjenner årsmelding 2017 for kontrollutvalget i Bergen kirkelige fellesråd.

PS 15/18 Referatsaker

Saksprotokoll i kontrollutvalget i Bergen kirkelige fellesråd - 13.03.2018

Behandling i møtet:

RS 3/18 Invitasjon til FKTs fagkonferanse 29. - 30. mai 2018 på Gardermoen

De som ønsker å delta på FKT-konferansen melder fra til sekretariatet. Leder i kontrollutvalget avgjør i tilfelle hvem som skal delta.

Etter dette ble slikt vedtak enstemmig vedtatt.

Vedtak:

De som ønsker å delta på FKTs fagkonferanse 29. – 30. mai 2018 melder fra til sekretariatet. Leder i kontrollutvalget avgjør i tilfelle hvem som skal delta.

PS 16/18 Eventuelt

Saksprotokoll i kontrollutvalget i Bergen kirkelige fellesråd - 13.03.2018

Behandling i møtet:

Etter plan var det tenkt at sekretariatet skulle gjennomføre en kort innføring i hvordan det er å være ny i kontrollutvalget. Da en av de nye medlemmene i utvalget måtte melde forfall til dette møtet ble denne opplæringen utsatt til neste møte.

Sekretariatet har vært i kontakt med kirkevergen når det gjelder når årsregnskap for 2017 skal behandles. Etter planen skal behandlingen skje i arbeidsutvalget 12.04.2018 og i fellesrådet 25.04.2018. Partner i BDO, Solveig Dalstø, har lovet at revisjonsmelding og revisorbrev vil være ferdig senest 23.03.2018 om morgenen.

Fristene er som det går frem av dette ganske korte og det ble enighet om å legge opp til et ekstra møte i kontrollutvalget 09.04.2018, for at utvalget skal få behandlet regnskapet og vedtatt en uttalelse, før møtet i arbeidsutvalget.

Etter dette ble slikt vedtak enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Kontrollutvalget i Bergen Kirkelige Fellesråd skal ha ekstra møte 09.04.2018 kl. 17.00 for å få behandlet årsregnskapet for BKF for 2017.

PS 17/18 Ny konkurranse på revisjonstjenester for Bergen kirkelige fellesråd - Valg av revisor

Forslag til innstilling

Fellesrådet i BKF velger som revisor fra 01.07.2018 til 30.06.2022.

Saksprotokoll i kontrollutvalget i Bergen kirkelige fellesråd - 13.03.2018

Behandling i møtet:

Sekretariatet presenterte det endelige resultatet av evalueringen av de innkomne tilbudene. På bakgrunn av dette ble det enighet om å anbefale overfor fellesrådet at det velger Deloitte AS til revisor fra 01.07.2018 til 30.06.2022.

Etter dette ble slik innstilling enstemmig vedtatt.

Innstilling:

Fellesrådet i BKF velger Deloitte AS som revisor fra 01.07.2018 til 30.06.2022.

DEN NORSKE KIRKE

Bergen kirkelige fellesråd

BERGEN KIRKELIGE FELLESRÅD

Referat og orienteringssaker

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
27/18	Bergen kirkelige fellesråd	25.04.2018

Saksansv : Siri Hoff Austgulen

Arkiv: Arkivsaknr: 18/109

Saksbeh.: Siri Hoff Austgulen

1. Protokoll fra møte i AU 12.04.18 - møte nr 02/18
2. Protokoll fra møte i BKFs gravplassutvalg 12.03.18 - møte nr 01/18
3. Protokoll fra møte i BKFs kirkebyggutvalg 20.03.18 - møte nr 01/18
4. Orientering om endring av praksis i gravplassaker
5. Tilsettinger i BKF etter 01.02.18

Kirkevergens forslag til vedtak:

Sakene tas til orientering som de foreligger

KIRKEVERGEN I BERGEN 17.04.2018

Asbjørn Vilkenen
kirkeverge

Siri Hoff Austgulen
arkivar

Vedlegg:

Dok.dato	Tittel
17.04.2018	Referat og orienteringssaker

000127

MØTEPROTOKOLL
BERGEN KIRKELIGE FELLESRÅD
ARBEIDSUTVALG

MØTE NR. 02/2018

Møtedato: 12.04.2018

Møtetid: Kl. 1315 - 1505

Møtested: Kirkevergens kontor, møterom
Lyderhorn, Aasegården

Saksnr.: 13/18 – 25/18

Tilstede:

Asbjørn Valen (medlem)
Bente Krokeide (nestleder)
Bjarte Flaten (medlem)
Jan Otto Myrseth (geistl. repr)
Lars Kristian Stendahl Gjervik (leder)

Fra administrasjonen:

Asbjørn Vilkenen, kirkeverge
Berit Bakke, personalsjef
Inghild Hareide Hansen, gravplassjef
Mette Rogstad Heimli, økonomisjef
Tor Andre Ljosland, kommunikasjonsrådgiver
Tove Margrete Nordmark, sjef menighetsavdeling

Møteleder:	Lars Kristian Stendahl Gjervik
------------	--------------------------------

Bergen kirkelige fellesråd
16.04.18

Lars Kristian Stendahl Gjervik
leder

Asbjørn Vilkenen
kirkeverge

Saksliste

Sak nr.	Sakstittel
13/18	Godkjenning av innkalling og saksliste til møte
14/18	Godkjenning av møtebok
15/18	BKF - Årsmelding 2017
16/18	Bergen kirkelige fellesråd - Godkjenning av årsregnskap 2017 med revisjonsberetning
17/18	Bergen kirkelige fellesråd - Tilsagnsbrev fra Bergen kommune - Budsjett 2018
18/18	Økonomirapport per 28.02.18
19/18	Bergen kirkelige fellesråd - Budsjettsøknad til Bergen kommune 2019 og økonomiplan 2019 - 2022
20/18	Gravplass - Orienteringssak om endring av praksis i enkelte gravplassaker
21/18	Bergen kirkelige fellesråd - Fremtidige orgelinvesteringer
22/18	Birkeland kirke - tilbygg - ny søknad
23/18	BKF - Årsmelding for kontrollutvalget i BKF for 2017
24/18	BKF - Møteprotokoll i kontrollutvalget etter møte 13.03.2018
25/18	Referat og orienteringssaker

13/18: Godkjenning av innkalling og saksliste til møte

Kirkevergens forslag til vedtak:

Innkalling godkjennes

Saksliste godkjennes med følgende endringer:

Sak 25/18 - Referat- og orienteringssaker fikk nytt punkt 5: Muntlig orientering fra kirkevergen om arrangement i Korskirken 23 april "DNK - uenig til evig tid?"

Arbeidsutvalg 12.04.2018:

AU- 13/18 Vedtak:

BKF Arbeidsutvalg vedtar enstemmig kirkevergens forslag

14/18: Godkjenning av møtebok

Kirkevergens forslag til vedtak:

Møteboken godkjennes som den foreligger

Arbeidsutvalg 12.04.2018:

AU- 14/18 Vedtak:

BKF Arbeidsutvalg vedtar enstemmig kirkevergens forslag

15/18: BKF - Årsmelding 2017

Kirkevergens forslag til vedtak:

Fremlagte forslag til Årsmelding 2017 for Bergen kirkelige fellesråd godkjennes.

Arbeidsutvalg 12.04.2018:

AU- 15/18 Vedtak:

BKF Arbeidsutvalg slutter seg enstemmig til kirkevergens forslag med de endringer som fremkom i møtet

16/18: Bergen kirkelige fellesråd - Godkjenning av årsregnskap 2017 med revisjonsberetning

Kirkevergens forslag til vedtak:

Bergen kirkelige fellesråd godkjenner årsregnskap for 2017 med investeringsregnskap, driftsregnskap, noter og økonomisk årsberetning.

Bergen kirkelige fellesråd tar revisors beretning for 2017 til orientering.

Arbeidsutvalg 12.04.2018:

AU- 16/18 Vedtak:

BKF Arbeidsutvalg slutter seg enstemmig til kirkevergens forslag

17/18: Bergen kirkelige fellesråd - Tilsagnsbrev fra Bergen kommune - Budsjett 2018

Kirkevergens forslag til vedtak:

Bergen kirkelige fellesråd aksepterer de mål og styringssignaler som er gitt fra Bergen kommune i tilsagnsbrevet for 2018, datert 07.02.2018

Arbeidsutvalg 12.04.2018:

AU- 17/18 Vedtak:

BKF Arbeidsutvalg slutter enstemmig til kirkevergens forslag

18/18: Økonomirapport per 28.02.18

Kirkevergens forslag til vedtak:

Bergen kirkelige fellesråd tar økonomirapporten per 28.02.18 til orientering.

Arbeidsutvalg 12.04.2018:

AU- 18/18 Vedtak:

BKF Arbeidsutvalg slutter seg enstemmig til kirkevergens forslag

19/18: Bergen kirkelige fellesråd - Budsjettsøknad til Bergen kommune 2019 og økonomiplan 2019 - 2022

Kirkevergens forslag til vedtak:

Bergen kirkelige fellesråd vedtar budsjettsøknad til Bergen kommune for 2019 og økonomiplan 2019-2022.

Arbeidsutvalg 12.04.2018:

AU- 19/18 Vedtak:

BKF Arbeidsutvalg slutter seg enstemmig til kirkevergens forslag med de endringer som fremkom i møtet

20/18: Gravplass - Orienteringssak om endring av praksis i enkelte gravplassaker

Kirkevergens forslag til vedtak:

Fellesrådet tar orientering om endring av praksis i enkelte gravplassaker til etterretning.

Arbeidsutvalg 12.04.2018:

AU- 20/18 Vedtak:

BKF Arbeidsutvalg slutter seg enstemmig til kirkevergens forslag med anbefaling om at saken legges frem som orienteringssak til fellesrådet

21/18: Bergen kirkelige fellesråd - Fremtidige orgelinvesteringer

Kirkevergens forslag til vedtak:

Basert på saksfremstillingen og samtalen i fellesrådsmøtet, bes den enkelte fellesrådsrepresentant om å ta saken tilbake til sitt menighetsråd for drøfting.

Menighetsrådene bes sende sine innspill tilbake til fellesrådet innen 01.oktober 2018.

Arbeidsutvalg 12.04.2018:

AU- 21/18 Vedtak:

BKF Arbeidsutvalg slutter seg enstemmig til kirkevergens forslag og ber om at det legges ved notat til fellesrådsmøtet

22/18: Birkeland kirke - tilbygg - ny søknad

Kirkevergens forslag til vedtak:

1. Under forutsetning av at de nye planene for tilbygg til Birkeland kirke godkjennes i Birkeland menighetsråd, godkjenner også Bergen kirkelige fellesråd v/arbeidsutvalget de samme planene.
2. Saken sendes videre om prost til biskop for godkjenning.
3. Finansiering av utbyggingen vedtas i Bergen kirkelige fellesråd i forbindelse med de årlige behandlingene av budsjett og økonomiplan.

Arbeidsutvalg 12.04.2018:

Behandling:

Punkt 1 endres til: Under forutsetning av at de nye planene for tilbygg til Birkeland kirke godkjennes i Birkeland menighetsråd, godkjenner også Bergen kirkelige fellesråd v/**fellesrådet** de samme planene

Nytt forslag til vedtak blir da

1. Under forutsetning av at de nye planene for tilbygg til Birkeland kirke godkjennes i Birkeland menighetsråd, godkjenner også Bergen kirkelige fellesråd v/fellesrådet de samme planene.
2. Saken sendes videre om prost til biskop for godkjenning.
3. Finansiering av utbyggingen vedtas i Bergen kirkelige fellesråd i forbindelse med de årlige behandlingene av budsjett og økonomiplan

AU- 22/18 Vedtak:

BKF Arbeidsutvalg slutter seg enstemmig til kirkevergens nye forslag

23/18: BKF - Årsmelding for kontrollutvalget i BKF for 2017

Kirkevergens forslag til vedtak:

Årsmelding for kontrollutvalget i BKF for 2017 ble tatt til orientering

Arbeidsutvalg 12.04.2018:

AU- 23/18 Vedtak:

BKF Arbeidsutvalg slutter seg enstemmig til kirkevergens forslag og ber Kontrollutvalgets leder presentere årsmelding for fellesrådet

**24/18: BKF - Møteprotokoll i kontrollutvalget etter møte
13.03.2018**

Kirkevergens forslag til vedtak:

Møteprotokoll i kontrollutvalget etter møte 13.03.2018 tas til orientering

Arbeidsutvalg 12.04.2018:

AU- 24/18 Vedtak:

BKF Arbeidsutvalg slutter seg enstemmig til kirkevergens forslag

25/18: Referat og orienteringssaker

1. Protokoll fra møte i BKF 15.02.18 - møte nr 01/18
2. Protokoll fra møte i BKF's gravplassutvalg 12.03.18 - møte nr 01/18
3. Protokoll fra møte i BKF's kirkebyggutvalg 20.03.18 - møte nr 01/18
4. Tilsetninger i BKF etter 01.02.18
5. Muntlig orientering fra kirkevergen om arrangement i Korskirken 23 april "DNK - uenig til evig til

Kirkevergens forslag til vedtak:

Sakene tas til orientering som de foreligger

Arbeidsutvalg 12.04.2018:

AU- 25/18 Vedtak:

BKF Arbeidsutvalg vedtar enstemmig kirkevergens forslag

DEN NORSKE KIRKE

Bergen kirkelige fellesråd

Protokoll - Bergen kirkelige fellesråds gravplassutvalg

Møte: 01/18

Møtedato: Mandag 12.03.2018

Kl: 16:00 – 17:50 i BKF's møterom.

Til stede:

Jarle Sørås, BKF

Jorid Laura Vingen Endal, BKF

Janeke Vatne, Human–Etisk Forbund

Muhammad Azeem, Bergen moské

Nils Gunnar Toppe, BKF

Ewa Bivand (1.vara), Den katolske kirke

Inghild Hareide Hansen, BKF Gravplassforvaltningen

Meldt forfall:

Tanveer Ahmed, Bergen moské

Leder i utvalget, Jarle Sørås ledet møtet

Saker:

Sak: 01/18 Godkjenning av innkalling og saksliste

Gravplassutvalgets vedtak:

Innkalling godkjennes slik den foreligger

Saksliste godkjennes slik den foreligger, men med behandling av sak 03/18 til slutt i møtet.

Sak: 02/18 Godkjenning av protokoll fra møtet 27.11.2017

Gravplassutvalgets vedtak:

Protokoll fra Gravplassutvalgets møte 27.11.2017 godkjennes slik den foreligger

Sak: 03/18 Høring på Bergen kommunes gravferdsplan

Gravplassutvalget hadde mottatt høringen på planen før møtet, og har fått utsatt frist til 15. mars med å komme med sine innspill. Utvalget hadde også fått innsyn i innspill som var kommet til kommunen til fristens utløp og debatterte hovedlinjene i innspillene og i planen.

Gravplassutvalgets vedtak:

Gravplassutvalget sender egen høringsuttalelse på Bergen kommunes Gravferdsplan.

DEN NORSKE KIRKE

Bergen kirkelige fellesråd

Sak: 04/18 Årsmelding for 2017

Utvalget kom med innspill til utsendt utkast til fellesrådets årsmelding for 2017.

Gravplassutvalgets vedtak:

Årsmeldingen inkludert innspill som fremkom i møtet tas til orientering.

Sak: 05/18 Orienteringssaker

To navnete minnelunder ble åpnet 9. mars.

Neste møte er tirsdag 22. mai.

Gravplassutvalgets vedtak:

Informasjonen tas til orientering

Bergen kirkelige fellesråd, 13.03.18

Gravplassutvalgets leder

Jarle Sørås

Inghild Hareide Hansen

gravplassjef /sekretær for utvalget

Telefonnummer: 481 10 924

DEN NORSKE KIRKE

Bergen kirkelige fellesråd

Protokoll - Bergen kirkelige fellesråds kirkebyggutvalg

Møte: 01/18

Møtedato: Tirsdag 20.mars 2018

Kl: 16.30-18.30

Møtested:

Aasegården, møterom Lyderhorn

Tilstede:

Bergen Domkirke prosti:	Heidi Iren Saure
Bergensdalen prosti:	Per Kristian Erdal
Fana prosti:	Asbjørn Valen
Åsane prosti:	Audun Stølås

Administrasjonen:	Arne Tveit
-------------------	------------

Møteleder:

Audun Stølås, leder av kirkebyggutvalget

Referent:

Arne Tveit

Saksliste:

Sak nr.	Sakstittel
01/18	Godkjenning av innkalling og saksliste
02/18	Årsrapport kirkebygg 2017, standard og utvidet
03/18	Revidert budsjett / økonomiplan kirkebygg
04/18	Energiforbruk / temperaturinnstilling kirker
05/18	Fremtidige orgelinvesteringer
06/18	Orienteringssaker og eventuelt

DEN NORSKE KIRKE

Bergen kirkelige fellesråd

Sak 01/18 Godkjenning av innkalling og saksliste

Kirkebyggutvalgets vedtak:

Innkalling godkjennes slik den foreligger

Saksliste godkjennes slik den foreligger

Referatet fra møte 01/2017 godkjennes slik det foreligger

Sak 02/18 Årsrapport kirkebygg 2017, standard og utvidet

Kirkebyggutvalgets vedtak:

Kirkebyggutvalget anbefaler rapportene med de endringer som fremkom i møtet

Standardrapporten sendes ut til fellesrådet, den utvidede rapporten brukes for å kunne gi utfyllende informasjon til dem som måtte ønske det.

Sak 03/18 Revidert budsjett / økonomiplan kirkebygg

Kirkebyggutvalgets vedtak:

Kirkebyggutvalget ber om at kirkevergen søker kommunen om ekstraordinær bevilgning til rehabilitering av taket på Fyllingsdalen kirke.

For øvrig tas kirkevergens endringer i investeringsbudsjett og økonomiplan til orientering.

Sak 04/18 Energiforbruk / temperaturinnstilling kirker

Kirkebyggutvalgets vedtak:

Kirkebyggutvalget foreslår at kirkevergen ber menighetsrådene om innspill til hvordan den enkelte menighet kan spare energiforbruk i egen kirke, og hvilke temperaturer de mener er fornuftig å ha i ulike situasjoner. Dette kan eksempelvis skje i forbindelse med menighetsrådenes innspill til budsjett for 2019-2023. Innspillene kan lage grunnlag for videre saksbehandling i kirkebyggutvalg og fellesråd.

Sak 05/18 Fremtidige orgelinvesteringer

Kirkebyggutvalgets vedtak:

Kirkebyggutvalget foreslår at kirkevergen tar opp dette som en drøftingssak på et fellesrådsmøte, for så å foreslå at saken sendes til menighetsrådene med bønn om innspill til ny behandling i fellesrådet.

Sak 06/18 Orienteringssaker og eventuelt

Følgende sak ble tatt opp under eventuelt:

Det har oppstått sprekker/riss i veggen i Sælen kirke. Kirkevergen har bestilt råd fra en geolog om videre utredning.

Kirkebyggutvalgets vedtak:

Kirkebyggutvalget tar orienteringen til etterretning.

Bergen kirkelige fellesråd, 22.03.2018

Arne Tveit

Kirkebyggsjef/sekretær

Gravplass – Orientering om endring av praksis i enkelte gravplassaker

Erfaring har vist at det ikke er nødvendig for en god saksbehandling at alle gravplassaker behandles i fellesrådsmøtet. Enkelte ganger er det behov for rask saksbehandling på gravplassforvaltningens område. Gravplassutvalget har kommet i funksjon og kan avlaste fellesrådet ved å være forberedende organ. Det er derfor ønskelig å endre praksis på enkelte saker.

Utgangspunkt:

Fellesrådet har ansvar for alle saker som gjelder gravplassforvaltningen etter kirkelovens § 14 2. ledd b), men fellesrådet kan delegere dette til daglig leder. Fellesrådet gjorde vedtak om det i 1999.

Ved opprettelsen av forvaltningsutvalget lå fullmakten i forvaltningsutvalgets reglement og derfor ble fullmakten fra Kirkeverge til Gravplassmyndigheten fornyet 22.10.2014.

Fullmakten gjelder hele på gravplassforvaltningens område, men når det gjelder godkjenningssaker så skal alle saker som gjelder vesentlig endring av gravplasser mm til bispedømmerådet til avgjørelse. Jfr. gravferdslovens §4. Praksisen har vært at disse sakene har vært fremmet for fellesrådet selv om Kirkevergen har fullmakten. Denne praksis er god, da dette er store og prinsipielle saker og at det skal videre til neste organ. KA anbefalte da kirkelov og gravferdslov var nye, kirkevergene å ta slike saker opp i fellesrådet, for at fellesrådet skal være bevisst på sitt ansvar for gravplassforvaltningen. Denne praksis har BKF fulgt.

Endring av dagens praksis:

Det er ønskelig at de mindre sakene kan avgjøres av arbeidsutvalget AU. Gravplassutvalget er forberedende organ, i de sakene som er egnet for det.

Saker som kan endelig avgjøres i fellesrådets arbeidsutvalg:

- Omregulering og endringer på gravplasser og bygninger med budsjett opp til fire millioner kroner (2018 kroner)
- Saker der de prinsipielle løsningene allerede er vedtatt i fellesrådet og som følger gjeldende regelverk og rutiner
- Saker der det skal sendes godkjenning av ferdig bygget anlegg eller bygg til bispedømmerådet
- Godkjenning av belegningsplan, som er en formalisering av Gravplassmyndighetens viktige rutiner på beregning for fremtidig behov for graver
- Mindre saker av prinsipiell betydning

Det er tilstrekkelig for kvaliteten på saksbehandlingen at slike saker vedtas i AU. Det vil lette litt på saksmengden i fellesrådsmøtene og ikke minst korte ned på saksbehandlingstiden på sakene som skal til Bispedømmerådet. Arbeidsutvalget kan likevel bestemme at enkelte saker skal fremmes for fellesrådet

TILSETTINGER I BERGEN KIRKELIGE FELLESRÅD ETTER 01.02.2018

NAVN	STILLING	%	ARBEIDSSTED	FRA DATO	ÅRSAK
Natalia Medvedeva	Kantor	88 % - vikariat	Laksevåg menighet	05.03.2018	Ledig pga permisjon
Øyvind Angelskår	IT-rådgiver	100 %-midlertidig	Kirkevergens administrasjon	22.02.2018-31.05.2018	Prosjekt
Øyvind Zahl-Stokke	Frivillighetskoordinator	35 % -fast	Olsvik menighet	01.04.2018	Ledig pga dødsfall
Ingrid Cecilie Haugland	Juridisk rådgiver	100 %-fast	Kirkevergens administrasjon	01.06.2018	Ledig pga oppsigelse
Mona Gangsøy Eide	Administrasjonssjef	100 %- fast	Kirkevergens administrasjon	Etter avtale	Ledig pga oppsigelse
Henrikke Kittelsen	Menighetspedagog	80 % -fast	Eidsvåg menighet	01.08.2018	Ledig pga oppsigelse